

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

«Δράσεις & Πολιτικές
για την Αντιμετώπιση
της Διεθνικής
Σωματεμπορίας»

ΚΕΘΙ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

**«Δράσεις και Πολιτικές για την Αντιμετώπιση
της Διεθνούς Σωματεμπορίας»**

Αθήνα, 17 & 18 Απριλίου 2008 - Ξενοδοχείο Divani Caravel

ΑΘΗΝΑ 2008

Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου:

«Δράσεις και Πολιτικές για την Αντιμετώπιση της Διεθνικής Σωματεμπορίας»

Συντονισμός & Επιμέλεια Έκδοσης: Ματίνα Χ. Παπαγιαννοπούλου

Φιλολογική επιμέλεια: Σωτηρία Αποστολάκη & Ρούλα Παπαρούνη

Διορθώσεις: Σωτηρία Αποστολάκη

Σχεδιασμός - Παραγωγή: Congress Line

Αθήνα 2008

Σχήμα: 17x24

Σελίδες: 116+4

«Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνικής Σωματεμπορίας» στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Υ.Δ.Α.Σ.) - HELLENIC AID, του Υπουργείου Εξωτερικών, Ελληνική Δημοκρατία.

Χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εξωτερικών (100%).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.).

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Χαρ. Τρικούπη 51 & Βαλτετσίου, 106 81 Αθήνα

Τηλ.: 210 3898000, Fax: 210 3898079

E-mail: kethi@kethi.gr

www.kethi.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η (Πέμπτη, 17 Απριλίου 2008)	11
Προεδρεία:	
Ειρήνη (Ηρα) ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.).....	11
Χαιρετισμοί:	
Ευγενία ΤΣΟΥΜΑΝΗ, Γενική Γραμματέας Ισότητας (Γ.Γ.Ι.), Υπουργείο Εσωτερικών.....	14
Δανιήλ ΕΣΔΡΑΣ, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.).....	18
Θεόδωρος ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, Γενικός Γραμματέας, Υπουργείο Εξωτερικών.....	22
Καλλιόπη ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, Ειδική Σύμβουλος Κοινοτικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.).....	25
Αντώνιος ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ, Πρόεδρος του Κέντρου Συμπαραστάσης Παλινοστούντων Μεταναστών	27
Προεδρεία:	
Μαρία ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTKAMP, Γενική Διευθύντρια, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.).....	29
Εισηγήσεις:	
Patsy SORENSEN, Πρόεδρος της Μ.Κ.Ο. για την Αντιμετώπιση του Trafficking "Payoke", Πρώην Ευρωβουλευτής.....	30

Κωνσταντίνα ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΥ, Κοινωνιολόγος Συμβουλευτικού Κέντρου Πειραιά για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας	38
Serije PEPA, Διευθύντρια, Σύνδεσμος Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών (A.A.G.W.)	42
ΑΛΚΕΤΑ, Πρόεδρος του Συνδέσμου Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών (A.A.G.W.)	44
Συζήτηση	45

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η (Παρασκευή, 18 Απριλίου 2008)

Σκέψεις και παρατηρήσεις των συμμετεχόντων/-ουσών στα σεμινάρια, με θέμα «Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνούς Σωματεμπορίας»	49
---	-----------

Προεδρείο:

Καλλιόπη ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, Ειδική Σύμβουλος Κοινοτικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) & Δανιήλ ΕΣΔΡΑΣ, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.)	49
--	----

Εισηγήσεις:

Φανή ΓΑΛΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Εμπειρογνώμονας για Θέματα Ασφάλειας και Εμπορίας Ανθρώπων της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Θεσσαλονίκη)	50
Δημήτριος ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ, Δικηγόρος (Πρέβεζα)	55
Διονυσία ΚΑΛΚΑΒΟΥΡΑ, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Βόλου (Βόλος)	69
Χρυσούλα ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗ, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Πάτρας (Πάτρα)	74
Νίκος ΚΟΜΠΛΑΣ, Δικηγόρος, Νομικός Σύμβουλος για Θέματα Προσφύγων (Πάτρα)	79

<i>Δήμητρα ΦΑΡΜΑΚΗ, Ψυχολόγος, Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού (Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α.) (Ιωάννινα).....</i>	<i>88</i>
<i>Μαρία ΣΤΕΦΑ, Κοινωνική Λειτουργός, Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ.), Δήμος Κηφισιάς (Αθήνα).....</i>	<i>93</i>
<i>Βασιλική ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ψυχολόγος (Καλαμάτα).....</i>	<i>101</i>
<i>Ελευθερία ΦΑΝΤΗ, Αντιδήμαρχος Δήμου Αράχθου, Φιλολόγος (Πρέβεζα).....</i>	<i>103</i>
<i>Αδαμαντία ΦΟΙΝΙΚΗ, Παιδαγωγική Επιστήμονας, Σύμβουλος Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Απασχόλησης (Κ.Ε.Θ.Ι. - Ηράκλειο Κρήτης).....</i>	<i>107</i>
ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.....	112

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πέμπτη, 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008

09:30-10:00: Εγγραφές

10:00-12:00: Προεδρείο

Ειρήνη (Ήρα) ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ, Αντιδήμαρχος Αθηναίων, Πρόεδρος του Δ.Σ.,
Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Έναρξη

- **Ευγενία ΤΣΟΥΜΑΝΗ**, Γενική Γραμματέας Ισότητας - Υπουργείο Εσωτερικών
- **Καθηγητής Προκόπης ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ**, Υπουργός Εσωτερικών
- **Πέτρος ΔΟΥΚΑΣ**, Υφυπουργός Εξωτερικών
- **Δανιήλ ΕΣΔΡΑΣ**, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
- **Καλλιόπη ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ**, Ειδική Σύμβουλος Κοινοτικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

12:00-12:30: Διάλειμμα για καφέ

12:30-14:00: Προεδρείο

Δρ. Μαρία ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp, Γενική Διευθύντρια, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

- **Patsy SORENSEN**, Πρόεδρος της Μ.Κ.Ο. για την αντιμετώπιση του trafficking "Ragoke", Πρώην Ευρωβουλευτής
- **Αμαλία ΣΑΡΡΗ**, Προϊστάμενη Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικής Προστασίας και Ασφαλίσεων, Γενική Γραμματεία Ισότητας - Υπουργείο Εσωτερικών
- **Serije PEPA**, Διευθύντρια, Σύνδεσμος Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών (Α.Α.Γ.Ω.) και η Πρόεδρος του Α.Α.Γ.Ω.

14:00: Γεύμα

Λήξη Εργασιών πρώτης ημέρας

Παρασκευή, 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Σκέψεις και παρατηρήσεις των συμμετεχόντων/-ουσών στα σεμινάρια, με θέμα «Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνούς Σωματεμπορίας»

09:30-10:00: Εγγραφές

10:00-12:00: Προεδρεία

Καλλιόπη ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, Ειδική Σύμβουλος Κοινοτικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) &

Δανιήλ ΕΣΔΡΑΣ, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδα, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.)

- **Φανή ΓΑΛΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ**, Εμπειρογνώμονας για Θέματα Ασφάλειας και Εμπορίας Ανθρώπων της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Θεσσαλονίκη)
- **Μαρία ΤΡΥΦΩΝΙΔΟΥ**, Μέλος Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Κομοτηνή)
- **Δημήτριος ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ**, Δικηγόρος (Πρέβεζα)
- **Διονυσία ΚΑΛΚΑΒΟΥΡΑ**, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Βόλου (Βόλος)
- **Χρυσούλα ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗ**, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Πάτρας (Πάτρα)
- **Νίκος ΚΟΜΠΛΑΣ**, Δικηγόρος, Νομικός Σύμβουλος για Θέματα Προσφύγων (Πάτρα)

12:00-12:30: Διάλειμμα για καφέ

- 12:30-14:00:**
- **Δήμητρα ΦΑΡΜΑΚΗ**, Ψυχολόγος, Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού, Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α. (Ιωάννινα)
 - **Μαρία ΣΤΕΦΑ**, Κοινωνική Λειτουργός, Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ.), Δήμος Κηφισιάς (Αθήνα)
 - **Ελένη ΓΚΛΕΓΚΛΕ**, Δικηγόρος (Καλαμάτα)
 - **Βασιλική ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**, Ψυχολόγος (Καλαμάτα)
 - **Ελευθερία ΦΑΝΤΗ**, Αντιδήμαρχος Δήμου Αράχθου, Φιλολόγος (Πρέβεζα)

- **Αδαμοντία ΦΟΙΝΙΚΗ**, Παιδαγωγική Επιστήμονας, Σύμβουλος Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Απασχόλησης (Ηράκλειο)
- **Αναστασία ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ**, Διδάκτωρ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Επιμορφώτρια Κ.Ε.Θ.Ι. στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (Μυτιλήνη)

Παρουσίαση Συμπερασμάτων

Λήξη Εργασιών

14:00: Γεύμα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα έκδοση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Hellenic Aid, με τίτλο: «Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνικής Σωματεμπορίας», που χρηματοδότησε η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Υ.Δ.Α.Σ.) του Υπουργείου Εξωτερικών. Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), τη Γενική Γραμματεία Ισότητας (Γ.Γ.Ι.) του Υπουργείου Εσωτερικών και το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), Αποστολή Ελλάδας.

Το εν λόγω Πρόγραμμα αφορούσε στην ενίσχυση των υφιστάμενων δομών της Ελλάδας που επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, ιδίως γυναικών, μέσω της διεξαγωγής μιας συνεκτικής επιμορφωτικής δράσης προς τα μέλη των αρμοδίων φορέων. Βασικό στόχο αποτελούσε η δημιουργία κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί αποτελεσματικά και σύμφωνα με τη διεθνή και ευρωπαϊκή νομοθεσία τα περιστατικά διεθνικής σωματεμπορίας.

Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από εμπειρογνώμονες του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας. Μεταξύ των άλλων, παρουσιάστηκαν οι νέες μορφές με τις οποίες εμφανίζεται η διεθνή σωματεμπορία, οι μηχανισμοί αντιμετώπισης των εκφάνσεών της, καθώς και η ανάλυση και αξιολόγηση των καλών πρακτικών που εφαρμόζονται σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, η εκπαίδευση περιελάμβανε ανάλυση των διεθνών κανόνων που προβλέπουν την αντιμετώπιση του φαινομένου, καθώς και αντίστοιχες διακρατικές συμφωνίες που έχουν συσταθεί τα τελευταία χρόνια στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιήθηκε εκπαιδευτικό υλικό που αποτελεί μια πρωτοποριακή σύνθεση πρωτογενούς και δευτερογενούς υλικού (μαρτυρίες, παραδείγματα αντιμετώπισης περιστατικών και καλές πρακτικές), το οποίο έχει προκύψει ως αποτέλεσμα της συλλογικής δράσης και εμπειρίας διεθνών οργανισμών που εμπλέκονται τα τελευταία χρόνια στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διεθνικής σωματεμπορίας (counter-trafficking).

Η εκπαίδευση απευθυνόταν σε αστυνομικούς, λιμενικούς, δικαστές, προσωπικό καταφυγίων και ξενώνων, και άλλους φορείς υποδοχής θυμάτων διακίνησης και σωματεμπορίας, κοινωνικούς φορείς, κοινωνικούς και ιατρικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, εκπαιδευτικούς, προσωπικό γραφείων Ισότητας Δήμων και Νομαρχιών και Μ.Κ.Ο. Τα Σεμινάρια ήταν διάρκειας τριών ημερών και πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα, στα Βόλο, στο Ηράκλειο Κρήτης, στην Πρέβεζα, στην Καλαμάτα, στην Κομοτηνή, στα Ιωάννινα και στη Μυτιλήνη από τον Μάρτιο έως τον Νοέμβριο του 2007.

Το Πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με το Διήμερο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Δράσεις και Πολιτικές για την Αντιμετώπιση της Διεθνούς Σωματεμπορίας», που διεξήχθη στην Αθήνα, στις 17 και 18 Απριλίου 2008, στο οποίο παρουσιάστηκαν οι πολιτικές που αφορούν στην αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών, πρακτικές αντιμετώπισης του φαινομένου, καθώς και τα αποτελέσματα των επιμορφωτικών δράσεων. Τέλος, κατατέθηκαν προσωπικές εμπειρίες επί του θέματος, όπως και σκέψεις και παρατηρήσεις κάποιων εκπαιδευμένων από τις πόλεις όπου διεξήχθησαν τα εκπαιδευτικά Σεμινάρια.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

ΠΕΜΠΤΗ, 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ, ΕΙΡΗΝΗ (ΗΡΑ) ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ, Πρόεδρος Δ.Σ. του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Η σημερινή ημέρα είναι σημαντική τόσο για τη Γενική Γραμματεία Ισότητας (Γ.Γ.Ι.) όσο και για το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), διότι ολοκληρώθηκε μια εξαιρετική πρωτοβουλία, η οποία είχε σχέση με το θέμα των δράσεων και των πολιτικών για την αντιμετώπιση της διεθνικής σωματεμπορίας, ιδιαίτερα κατά των γυναικών.

Πρόκειται για ένα διεθνές Συνέδριο, στο οποίο αποδίδουμε εξαιρετική σημασία, καθώς αναδεικνύει αφενός μεν τη σημασία του ζητήματος, αφετέρου δε το έργο, το οποίο έχει πραγματοποιηθεί.

Πρωταρχικά, θα μου επιτρέψετε να παρουσιάσω τα μέλη του Προεδρείου. Η κυρία Ευγενία Τσουμάνη, Γενική Γραμματέας Ισότητας, ο κύριος Θεόδωρος Σκυλακάκης, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εξωτερικών, ο κύριος Δανιήλ Εσδράς, αρχηγός της αποστολής της Ελλάδας στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), και η κυρία Καλλιόπη Βλαχογιάννη, Ειδική Σύμβουλος Κοινωνικών Προγραμμάτων του Κ.Ε.Θ.Ι.

Επίσης, θα ήθελα να χαιρετίσω την παρουσία πολλών αξιόλογων προσωπικοτήτων -σύμφωνα με όσα μας έχουν δοθεί στο Προεδρείο- όπως τον Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, τον επικεφαλής του Σώματος των Επιθεωρητών, τον Αρεοπαγίτη Πρόεδρο κύριο Χαράλαμπο Γεωργακόπουλο, τη Δήμαρχο Ψυχικού κυρία Ειρήνη Κατσαρού, τον Δήμαρχο Πεντέλης κύριο Δημήτρη Στεργίου-Καψάλη, και την Πρόεδρο της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο Ευρωπαϊκό Λόμπι Γυναικών κυρία Μίκα Ιωαννίδου. Ζητώ συγνώμη εάν κάποια ονόματα δεν αναφέρθηκαν, παρακαλώ όμως να λάβω τα στοιχεία των ομιλητών/-τριών, προκειμένου να γίνει αναφορά στη συνέχεια.

Με την εν λόγω εκδήλωση, όπως προαναφέρθηκε, ολοκληρώνεται το Πρόγραμμα HELLENIC AID, με τίτλο: «Εκπαίδευση ελληνικών φορέων για την αντιμετώπιση της διεθνικής σωματεμπορίας», το οποίο υλοποιήθηκε από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης της Αθήνας, και χρηματοδοτήθηκε από την Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Υ.Δ.Α.Σ.) του Υπουργείου Εξωτερικών.

Στόχος του Προγράμματος ήταν η ενίσχυση των υφιστάμενων φορέων και δομών που ασχολούνται με ζητήματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών στην Ελλάδα,

μέσω της διεξαγωγής συνεκτικού επιμορφωτικού προγράμματος προς τα αρμόδια στελέχη των συγκεκριμένων φορέων.

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, ή αλλιώς trafficking in human beings, είναι ένας σύγχρονος όρος που αποδίδεται σε ένα φαινόμενο που περιλαμβάνει την κάθε είδους εκμετάλλευση -οικονομική ή/και σεξουαλική- του ανθρωπίνου σώματος, το οποίο καθίσταται εμπορεύσιμο είδος και κατ' επέκταση κερδοφόρο μέσο. Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να επισημάνω ότι το εν λόγω φαινόμενο αποτελεί μία από τις πιο προσοδοφόρες επιχειρήσεις στον κόσμο, μετά το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών.

Το άρθρο 3 του «Πρωτοκόλλου για την αποτροπή, την καταστολή και την τιμωρία της παράνομης διακίνησης προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση», ιδιαίτερα των γυναικών και των παιδιών, συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ενάντια στο διεθνικό οργανωμένο έγκλημα. Τόσο σε αυτό όσο και στο Πρωτόκολλο ενάντια στη λαθρεμπορία των μεταναστών μέσω Ξηράς, αέρα και θάλασσας, αναφέρεται -μεταξύ άλλων- ότι: «... με την παράνομη διακίνηση προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση θα εννοείται η στρατολόγηση, η μεταφορά, η μετακίνηση, η εγκατάσταση, η στέγαση, η μέριμνα για τη συνέχιση της παραμονής ή η παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της κατάχρησης, της δύναμης, της κατάχρησης μιας ευάλωτης ή τρωτής θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου οφέλους για την επίτευξη της σύμφωνης γνώμης ενός προσώπου, το οποίο ασκεί έλεγχο ή εξουσία επί άλλου προσώπου για τον σκοπό της εκμετάλλευσης».

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η διερεύνηση των θεμάτων παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την οικονομική/σεξουαλική εκμετάλλευσή τους χαρακτηρίζεται από σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης τόσο με όρους ποιοτικούς όσο και με όρους ποσοτικούς. Το εν λόγω φαινόμενο σηματοδοτείται από τα εξής χαρακτηριστικά: α) αύξηση της έκτασης σε διεθνικό επίπεδο, και β) παράλληλη ανάπτυξη ενός γόνιμου προβληματισμού και ενδιαφέροντος για τις συνέπειές του σε κοινωνικο-οικονομικό και πολιτικό επίπεδο.

Η δυσκολία ακριβούς καταγραφής του φαινομένου και η αδυναμία συλλογής επαρκών πληροφοριών και αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων αποτελούν σημαντικές παραμέτρους, οι οποίες εμποδίζουν την ολοκληρωμένη απεικόνιση της φαινομενολογίας του προβλήματος. Ορισμένες από αυτές τις δυσκολίες ανακύπτουν από τα υπάρχοντα διαφορετικά νομοθετικά πλαίσια της κάθε χώρας, τους διαφορετικούς ορισμούς που αποδίδονται στην παράνομη διακίνηση και την εμπορία ανθρώπων, όπως επίσης και από τη φύση των συνθηκών υπό τις οποίες αναπτύσσεται το φαινόμενο, καθώς αυτές υπαγορεύουν μυστικότητα και σιωπή τόσο από την πλευρά των δραστών όσο και από αυτή των θυμάτων.

Ωστόσο, διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων των διακινούμενων ατόμων σχετίζονται άμεσα με το φύλο τους, καθώς η πλειονότητα αυτών είναι γυναίκες και ανήλικα κορίτσια. Μάλιστα, η επικρατούσα μορφή παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών στην Ελλάδα αφορά στην ένταξη και εκμετάλλευσή τους στην πορνεία. Συνήθως, οι γυναίκες αυτές προέρχονται από χώρες όπου παρατηρούνται σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές και πολιτικές μεταβολές, και οι οποίες τις οδηγούν στην αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης.

Στους παράγοντες που ενοχοποιούνται για την ανάπτυξη του φαινομένου, ιδίως στις χώρες προέλευσης των γυναικών θυμάτων, περιλαμβάνονται η φτώχεια, η ανεργία, οι μισθολογικές ανισότητες σε βάρος τους, η έλλειψη εκπαίδευσης και πρόσβασης στους διάφορους οικονομικούς και κοινωνικούς πόρους, και η ανεπαρκής πληροφόρηση/ενημέρωση τόσο για το θέμα όσο και για τους κινδύνους που σχετίζονται με αυτό. Επιπλέον, η έλλειψη δικαιωμάτων και ελευθεριών για τις γυναίκες οξύνεται από εξωτερικούς παράγοντες όπως είναι το ολοένα αυξανόμενο χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών, και εντός των χωρών αυτών, μεταξύ πλούσιων και φτωχών ανθρώπων. Ιδιαίτερη έμφαση κρίνεται απαραίτητο να δοθεί στην κερδοφόρα φύση της διεθνικής σωματεμπορίας, καθώς και στη ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών που συντελούν στην αύξηση της έντασης του φαινομένου.

Η διεθνική σωματεμπορία αποτελεί ένα έγκλημα με σημαντικές επιβαρυντικές συνέπειες σε ατομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο, που απαιτεί την ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και την ανάληψη πρωτοβουλιών, με σκοπό την προστασία και την υποστήριξη των γυναικών και των παιδιών που απειλούνται.

Ο λόγος για τη βία κατά των γυναικών σηματοδοτεί πλέον και την αναγκαιότητα λήψης συγκεκριμένων μέτρων για την πρόληψη, αντιμετώπιση και εξάλειψή της, τα οποία θα περιλαμβάνουν, αρχικά, τη διαπίστωση της πολυπλοκότητας του φαινομένου αναφορικά τόσο με τους παράγοντες που ενοχοποιούνται για την εκδήλωσή του όσο και με τις επιπτώσεις του. Στη συνέχεια, θα πρέπει να συμπεριληφθούν παράμετροι όπως η οπτική του φύλου και η διαχείριση ζητημάτων ισότητας μεταξύ των φύλων σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο, και τέλος, ο σεβασμός στα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου.

Στο πλαίσιο αυτό, το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας υλοποιεί Προγράμματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών, με σκοπό την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού, και άμεσα πρόκειται να εκδώσει οδηγό με τίτλο: «Οδηγός για συμβούλους: trafficking-παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών».

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι δεν πρέπει να αντιμετωπίζουμε την εκμετάλλευση και εμπορευματοποίηση του ανθρώπινου σώματος ως απλή παράβαση κανόνων, αλλά ως ένα διαρκές έγκλημα που συνεπάγεται για όλους και όλες σημαντικό κοινωνικό κόστος.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και θα μου επιτρέψετε να δώσω το λόγο στη Γενική Γραμματέα Ισότητας, την κυρία Ε. Τσουμάνη.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΣΟΥΜΑΝΗ, Γενική Γραμματέας Ισότητας (Γ.Γ.Ι.) - Υπουργείο Εσωτερικών

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί/-ές συνάδελφοι, Γενικοί Γραμματείς, κυρία και κύριε Δήμαρχε, κυρία Πρόεδρε του Ελληνικού Τμήματος του Ευρωπαϊκού Λόμπι Γυναίκων, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη σημερινή παρουσία σας και να συγχαρώ το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) για την πρωτοβουλία του να αναλάβει την υλοποίηση του συγκεκριμένου Προγράμματος. Θα ήθελα, επίσης, να συγχαρώ τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.) και ιδιαίτερα την Ελληνική Αποστολή του, χωρίς τη συνεργασία της οποίας δε θα ήταν δυνατή η υλοποίηση αυτού του ιδιαίτερα σημαντικού εγχειρήματος.

Πρόκειται για ένα Πρόγραμμα, μέσα από το οποίο εκπαιδεύονται, ενημερώνονται και ελπίζω ενεργοποιούνται οι κοινωνικοί φορείς σε όλες τις περιοχές της χώρας, με σκοπό την αναγνώριση, την αντιμετώπιση και την καταστολή της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων.

Αγαπητοί/-ές φίλοι/-ες, το εν λόγω φαινόμενο -όπως είναι γνωστό- πλήττει στο μεγαλύτερο βαθμό τις γυναίκες, κυρίως λόγω των στερεότυπων αντιλήψεων που επικρατούν στην κοινωνία μας σχετικά με το ρόλο τους. Πρόκειται για ένα φαινόμενο ιδιαίτερα διαδεδομένο, το οποίο δεν επηρεάζεται από κοινωνικές τάξεις, πολιτισμικά δεδομένα, επίπεδο ανάπτυξης, πολιτισμό και θρησκεία. Το «trafficking» αποτελεί ίσως την πιο σκληρή μορφή βίας κατά των γυναικών και, όπως προαναφέρθηκε, αντανακλά τα κοινωνικά στερεότυπα για το ρόλο τους.

Σύμφωνα, μάλιστα, και με την Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες στο Πεκίνο, το 1995, η βία κατά των γυναικών είναι το αποτέλεσμα των ανισοτήτων που υπάρχουν στην καθημερινότητα και αποτελεί ένα στοιχείο διάκρισης σε βάρος τους. Εξαιτίας αυτού και όσο δεν επιτυγχάνεται η ισότητα, δηλαδή οι ίσες ευκαιρίες μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής, οι γυναίκες θα είναι και θα παραμένουν ευάλωτες. Κατά συνέπεια, αντιλαμβάνεστε ότι οι πολιτικές ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της ζωής έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πρόληψη του φαινομένου και τη μελλοντική εξάλειψή του.

Νομίζω ότι το θέμα έχει συζητηθεί αρκετά, γεγονός που έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία μας μέσω των μηνυμάτων που μεταδίδονται. Είμαι βέβαιη, επίσης, ότι η σημερινή

εκδήλωση δε θα κινητοποιήσει μόνο το ακροατήριο, αλλά θα ασκήσει επίδραση και στο ευρύτερο κοινό, κάτι που αποτελεί, άλλωστε, και βασικό της στόχο. Ωστόσο, θα ήθελα να αναφέρω -για να επιβεβαιωθούν αυτά που υποστηρίζουμε κάθε φορά- ότι, από το σύνολο των ατόμων που διακινούνται διεθνώς και αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης, το 80% αντιστοιχεί σε γυναίκες και κορίτσια βάσει διεθνών στοιχείων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, το 40% του συνόλου των θυμάτων παράνομης διακίνησης είναι παιδιά, την πλειοψηφία των οποίων αποτελούν τα κορίτσια. Επιπρόσθετα, από το σύνολο των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης, αποκλειστικά το 98% είναι επίσης γυναίκες και κορίτσια. Νομίζω ότι τα ποσοστά αυτά είναι συντριπτικά και, για το λόγο αυτό, είναι αναγκαία η ενεργοποίηση της Πολιτείας, της κοινωνίας ευρύτερα και όλων των φορέων που εμπλέκονται στο καθημερινό, πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι για την αντιμετώπιση του trafficking.

Βεβαίως, το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα απότο. Μιλώντας για την Ευρώπη, στην οποία άλλωστε και ανήκουμε, παρατηρούμε ότι το trafficking είναι αποτέλεσμα των πολιτικών και οικονομικών ανακατατάξεων που έχουν λάβει χώρα τις τελευταίες δεκαετίες. Οι αλλαγές αυτές δημιούργησαν πολλές εστίες φτώχειας και αύξηση των μεταναστευτικών ρευμάτων, μέσα από τα οποία πολλές γυναίκες, ως τα πιο αδύναμα μέλη των κοινωνιών μας, αναζητούν την τύχη τους αλλού και σε αυτή την προσπάθειά τους έπεσαν θύματα του συγκεκριμένου εγκλήματος.

Η πρόκληση, επομένως, που αντιμετωπίζει όλος ο αναπτυγμένος κόσμος είναι πολλαπλή. Συνεπώς, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι αναπτυγμένες χώρες να βοηθήσουν και να επιτρέψουν την ανάπτυξη των χωρών προέλευσης, έτσι ώστε σταδιακά να μειώνονται αυτές οι εστίες φτώχειας. Άλλωστε, οι ίδιες οι αναπτυγμένες χώρες δημιουργούν στον τόπο τους θέσεις και υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων που μοιραία διακινούνται σε αυτές. Όσον αφορά στη χώρα μας, την τελευταία τριετία, από το 2004 και μετά, μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, γίνονται συνεχείς και συστηματικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε αυτές τις προκλήσεις, με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος ο αναπτυγμένος κόσμος, έχω την πεποίθηση ότι η χώρα μας ανταποκρίνεται σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Ωστόσο, οι προσπάθειες δεν πρέπει να σταματήσουν, αλλά να εντεινώνται συνεχώς. Σε πολιτικό επίπεδο, λειτουργεί, υπό το συντονισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διευπουργική Επιτροπή για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Έτσι, γίνεται εμφανές ότι ο εθνικός σχεδιασμός που ξεκίνησε το 2004 δεν είναι μια στατική, αλλά μια δυναμική διαδικασία, η οποία εμπλουτίζει συνεχώς το σύστημα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι νέες πηγές του φαινομένου αυτού που παρουσιάζεται στην εποχή μας.

Η συμβολή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και του Κέντρου Ερευνών για θέματα Ισότητας σε αυτό το σχεδιασμό είναι σταθερή και συνεχής, εφόσον το θέμα της βίας κατά των γυναικών αποτελεί μία από τις τέσσερις σημαντικές πολιτικές προτεραιότητές μας στον τομέα της ισότητας των φύλων.

Ειδικότερα, λειτουργούν Συμβουλευτικά Κέντρα για την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στα θύματα, ενώ έχουμε λάβει ιδιαίτερη μέριμνα, προκειμένου να εντάξουμε στα προγράμματα της γυναικείας απασχόλησης και γυναίκες-θύματα trafficking, εφόσον υπάρχουν και επιθυμούν να μείνουν στη χώρα μας, δεδομένου ότι πολλές από αυτές τις γυναίκες προτιμούν να επιστρέψουν στον τόπο προέλευσής τους. Συνεπώς, το Πρόγραμμά μας εξυπηρετεί, κατά προτεραιότητα, με συμβουλευτική υποστήριξη, κατάρτιση και προώθηση σε θέσεις εργασίας όσες γυναίκες αποφασίζουν να παραμείνουν στην Ελλάδα.

Επιπλέον, ιδιαίτερα με τη στήριξη του Κ.Ε.Θ.Ι., υλοποιούνται διακρατικά Προγράμματα για την ενημέρωση και υποστήριξη των χωρών προέλευσης των θυμάτων, καθώς και για την ενημέρωση όλων των φορέων της χώρας μας, όπως ανέφερα προηγουμένως. Συνεργαζόμαστε βεβαίως και με Διεθνείς Οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας για το θέμα αυτό, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης και η Διεθνής Αμνηστία, η οποία μάλιστα έχει εκπονήσει ένα πρώτο σχέδιο αναγνώρισης και καταπολέμησης του φαινομένου αυτού, το οποίο θα τύχει επεξεργασίας από τη Διυπουργική Επιτροπή, καθώς και από την Ύπατη Αρμοστεία για τους πρόσφυγες, με την οποία έχουμε αναπτύξει μνημόνιο συνεργασίας. Χρηματοδοτούμε τηλεοπτικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για το θέμα αυτό και έχουμε εντάξει τη θεματική του trafficking στα σχολεία μέσω ενός σημαντικού Προγράμματος (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. 4.1.1.α) που υλοποιεί το Κ.Ε.Θ.Ι. για την ενημέρωση και την επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών σε θέματα ισότητας των φύλων.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να σας αναφέρω ότι η χώρα μας είναι μία από τις πρώτες που υπέγραψαν την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το trafficking. Πρόκειται για μια Σύμβαση, η οποία περιλαμβάνει πολλά από τα ζητήματα, τα οποία εμείς έχουμε ήδη αντιμετωπίσει από το 2004 μέσα από το Εθνικό μας Σχέδιο Δράσης. Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα πρόκειται να κυρωθεί από τη χώρα μας, από Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία ήδη λειτουργεί στο πλαίσιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Επίσης, έχουμε ενισχύσει το νομοθετικό και θεσμικό μας πλαίσιο που απαιτούσε πολλές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Ο πρόσφατος Ν. 3386/05 και ο επόμενος, του 2007, που αφορά στη μεταναστευτική πολιτική της χώρας μας, έχει περιλάβει πολλές διατάξεις αναφορικά με τα θύματα trafficking, ιδιαίτερα τις γυναίκες, για τη διευ-

κόλυση και υποστήριξη τους, την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη, την κάλυψή τους σε περίπτωση που χρειάζεται να καταθέσουν και κυρίως τη δυνατότητα να αποκούν άδεια παραμονής στη χώρα μας με άμεσο και αποτελεσματικό τρόπο, η οποία να λειτουργεί αυτόματα και ως άδεια εργασίας, κάτι που ξεπερνά γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και δίνει διεξοδο στα θύματα αυτά.

Παράλληλα, θα ήθελα να επισημάνω ότι οι προσπάθειές μας δεν περιορίζονται και δε σταματούν σε όσα έχουν υλοποιηθεί μέχρι τώρα. Σημασία έχουν οι επόμενες αποφάσεις και δράσεις μας, εφόσον διαπιστώνουμε ότι το φαινόμενο αυτό μπορεί να εντεινεται, να παίρνει καινούριες μορφές, τις οποίες πολλές φορές δεν προλαβαίνουμε να αναγνωρίσουμε. Έτσι, έχουμε προβλέψει στην επόμενη προγραμματική περίοδο (2007-2013), μέσα από τα κονδύλια που θα έχει η χώρα μας, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, το σχεδιασμό και τη χρηματοδότηση Έργων και Πολιτικών. Με τον τρόπο αυτό, σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας, τόσο η Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί φορείς, καθώς και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, θα έχουν τη δυνατότητα να υλοποιήσουν έργα σχετικά με την πρόληψη και την παροχή ψυχοκοινωνικής ή/και νομικής υποστήριξης στα θύματα, αλλά και να αναπτύξουν δομές, γεγονός που συνιστά σημαντικό έλλειμμα της χώρας μας. Βεβαίως, υπάρχουν ορισμένες ήδη που λειτουργούν, αλλά η ανάγκη να υπάρξουν δομές που θα φροντίζουν γυναίκες θύματα βίας γενικότερα, αλλά και θύματα trafficking ειδικότερα, προβάλλει μεγάλη και σε επίπεδο Περιφέρειας.

Κυρίες και κύριοι, κλείνοντας, θα ήθελα να αναφέρω ότι αντιμετωπίζουμε ένα φαινόμενο της εποχής μας ιδιότυπο, παθογενές, ένα έγκλημα, για το οποίο δεν πρέπει να εθελουφάουμε, καθώς έχει λάβει πολύπλευρες διαστάσεις - μέσα στις οποίες κυρίως εντάσσεται η παροχή υπηρεσιών. Πρόσφατα στοιχεία -έτσι όπως προφορικά τα άκουσα, γιατί δεν είχα την πάη να τα έχω στα χέρια μου- από το Κέντρο Παλινοστούτων Μεταναστών αναφέρουν ότι στη χώρα μας υπάρχουν 1.000.000 άνδρες χρήστες τέτοιων υπηρεσιών, οι οποίοι τις θεωρούν τρέχουσα μορφή υπηρεσιών στην αγορά και στο εμπόριο, πράγμα που είναι ιδιαίτερα σκληρό. Επομένως, χρειάζεται μεγάλος αγώνας, ώστε να παρέμβουμε στο θέμα αυτό και να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε την επικρατούσα αντίληψη.

Το θεσμικό μας πλαίσιο έχει κάνει ένα πρώτο βήμα. Έχει ήδη δώσει ποινική διάσταση στη χρήση τέτοιων υπηρεσιών από άτομα που κάνουν χρήση γνωρίζοντας ότι πρόκειται για γυναίκες θύματα trafficking. Νομίζω ότι πρέπει να μας απασχολήσει περαιτέρω το θέμα της χρήσης τέτοιων υπηρεσιών.

Τέλος, θα ήθελα να σημειώσω ότι δε θα πρέπει να συγχέουμε στην καθημερινή μας ζωή, σκέψη και δράση, την παράνομη διακίνηση και εμπορία με την πορνεία. Είναι διαφορετικά ζητήματα και νομίζω ότι η σύγχυσή τους δυσκολεύει την αντιμετώπισή τους.

Με αυτές τις σκέψεις, θα ήθελα να συγχαρώ για μια ακόμη φορά το Κ.Ε.Θ.Ι., να ευχηθώ καλή επιτυχία και, βεβαίως, να σας μεταφέρω και το χαιρετισμό του Υπουργού Εσωτερικών, Καθηγητή, κυρίου Προκόπη Παυλόπουλου, ο οποίος είχε προγραμματίσει να έρθει σήμερα, αλλά λόγω έκτακτων υποχρεώσεών του που συνδέονται με τις κοινοβουλευτικές του υποχρεώσεις δεν μπόρεσε να είναι μαζί μας.

Σας ευχαριστώ πολύ. Καλή συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ε. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ)

Ευχαριστούμε πάρα πολύ την κυρία Τσουμάνη για τον περιεκτικό τρόπο, με τον οποίο παρουσίασε το Έργο και τις προοπτικές που υπάρχουν.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να δώσω το λόγο στον κύριο Δανιήλ Εσδρά, Αρχηγό της Αποστολής της Ελλάδας στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), και να σημειώσω ότι η βοήθειά του υπήρξε καθοριστική για την υλοποίηση του Προγράμματος αυτού. Κύριε Εσδρά, έχετε το λόγο.

ΔΑΝΙΗΛ ΕΣΔΡΑΣ, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.)

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε. Σήμερα το πρωί παρακολουθούσα την πρωινή εκπομπή της Ν.Ε.Τ., στην οποία προβλήθηκε ένα τρέιλερ σχετικά με κάποιον τηλεμαραθώνιο που θα πραγματοποιηθεί για τα παιδιά-θύματα του trafficking. Η αναφορά της λέξης ήταν στην αγγλική γλώσσα, δηλαδή trafficking.

Όταν πρωτοξεκινήσαμε τη συγκεκριμένη προσπάθεια ενημέρωσης του κόσμου, αυτό που μου έκανε εντύπωση για το trafficking ήταν το παρακάτω περιστατικό. Ήμασταν σε ένα Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, στο οποίο επρόκειτο να συζητήσουμε για το εν λόγω φαινόμενο. Πριν μπω στην αίθουσα, περνώντας μπροστά από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, άκουσα ένα ερώτημά τους: «γίνεται τόσο μεγάλη εκδήλωση για το trafficking και δεν έχουν φωνάξει την τροχαία;». Τη στιγμή εκείνη συνειδητοποίησα πραγματικά ότι η κατάσταση είναι αποθαρρυντική και ότι δε γνωρίζουμε καθόλου το θέμα.

Συγκρίνοντας το γεγονός αυτό με την κατάσταση που επικρατούσε σήμερα το πρωί, συνειδητοποίησα ότι έχουν γίνει πολύ μεγάλα βήματα. Ο κόσμος γνωρίζει πλέον ότι με τον όρο trafficking εννοούμε την παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων. Νομίζω ότι το μεγάλο πρόβλημα της κοινωνίας μας -και δεν ανάφερομαι μόνο στη χώρα μας- είναι ότι ο κόσμος δε γνωρίζει. Ξέρετε, είναι κακό κάποιος να αγνοεί ένα θέμα, αλλά ακόμα χειρότερο είναι να μην ενδιαφέρεται να μάθει.

Επομένως, με γνώμονα αυτή τη σκέψη, ξεκινήσαμε μια προσπάθεια -πέραν των ειδικών ομάδων όπως είναι οι Αστυνομικοί, οι Δικαστές, οι Εισαγγελείς και άλλου/-ες που θα έπρεπε να γνωρίζουν για το θέμα, καθώς αποτελεί μέρος της δουλειάς τους- με το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας (Γ.Γ.Ι.), προκειμένου να ενημερώσουμε τον κόσμο, το μέσο πολίτη, τους ανθρώπους, όλους και όλες που πραγματικά δεν ξέρουν τι σημαίνει αυτό για το οποίο μιλάμε, ότι πρόκειται, δηλαδή, για ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και ότι είναι η χειρότερη μορφή καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να σημειώσω πως, αν και θεωρούμε δεδομένο ότι ο κόσμος έχει γνώσεις για το θέμα, στην πραγματικότητα ουσιαστικά το αγνοεί.

Έτσι, στο πλαίσιο του Προγράμματος αυτού, επισκεφθήκαμε δέκα πόλεις της Ελλάδας και ευελπιστούμε ότι θα συνεχίσουμε και στις υπόλοιπες με τη βοήθεια και τη στήριξη της Υ.Δ.Α.Σ. Η Υ.Δ.Α.Σ. είναι η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας, η HELLENIC AID, η οποία έχει γίνει σχεδόν τόσο γνωστή στο εξωτερικό όσο και η U.S.A. AID - τουλάχιστον στις χώρες που έχουμε επισκεφθεί επιτελεί πραγματικά πολύ σημαντικό έργο. Σας επισημαίνω ότι, αν η Υ.Δ.Α.Σ. σταματήσει να μας παρέχει ανάλογη βοήθεια, δεν μπορούμε να συνεχίσουμε. Πηγαίνοντας, λοιπόν, σε όλες αυτές τις πόλεις συναντήσαμε πολλούς ανθρώπους, αρκετοί από τους οποίους παρίστανται στο συνέδριο για να μας μεταφέρουν τις εντυπώσεις τους. Βέβαια, έχω ενημερωθεί σχετικά, διότι τόσο ο ίδιος προσωπικά όσο και εκπρόσωποι του Κ.Ε.Θ.Ι. και της Γ.Γ.Ι. είχαμε αφήσει τα στοιχεία μας σε περίπτωση που θέλουν να καταγγείλουν κάτι ή να εκφράσουν τα παράπονά τους. Μάλιστα, θυμάμαι χαρακτηριστικά μια κοινωνική λειτουργό από την Καλαμάτα, η οποία είχε ευαισθητοποιηθεί τόσο πολύ με αυτό που είχαν ειπωθεί, ώστε έγραψε ένα ποίημα εκείνη την ημέρα, το οποίο μας συγκλόνισε πραγματικά και για το λόγο αυτό το καταχωρήσαμε στο διαδίκτυο.

Από τα παραπάνω, διαπιστώνουμε την ανάγκη του κόσμου να ενημερωθεί σωστά, να καταλάβει, δηλαδή, την έννοια του trafficking. Τι είναι; Είναι αποκλειστικά πορνεία; Αφορά μόνο στις γυναίκες και μάλιστα σε συγκεκριμένες εθνικότητες; Φυσικά, η απάντηση είναι αρνητική, καθώς το trafficking δε γνωρίζει σύνορα, φύλο, ηλικία και τρόπο εκμετάλλευσης, αλλά -αντίθετο- λειτουργεί με βάση τους απλούς κανόνες της οικονομίας. Όπου υπάρχει ζήτηση, υπάρχει και προσφορά. Αν εμείς ζητούσαμε κάποτε γυναίκες ψηλές, ξανθιές για σεξουαλική εκμετάλλευση, αυτή τη στιγμή ζητάμε, όπως διαβάζετε καθημερινά στις εφημερίδες, φτηνό εργατικό δυναμικό, γιατί αυτό προστάζουν οι ανάγκες μας. Στο μέλλον ίσως χρειάζεστε σκυώτια, σπλήνες, νεφρά και δεν ξέρω τι άλλο.

Πολλοί και πολλές με ρωτούν αν υπάρχει λύση. Η απάντηση είναι θετική, αλλά απαιτείται χρόνος και χρήμα. Οι χώρες, οι οποίες «προσφέρουν» τα θύματα, είναι ασθενείς οικονομικά και συνεπώς πολύ ευάλωτες. Ένας άνθρωπος, ο οποίος κυριολεκτικά δεν έχει

να φάει, είναι πολύ ευάλωτος και μπορεί να φτάσει στο σημείο να δώσει το παιδί του ή να πωλήσει τον ίδιο του τον εαυτό, θεωρώντας ότι με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τον ίδιο ή για την οικογένειά του. Όταν αναφερόμαστε στη φτώχεια των χωρών αυτών, δεν εννοούμε τη φτώχεια που γνωρίζουμε εμείς. Η φτώχεια στην Αιθιοπία σημαίνει ότι μια οικογένεια δέκα ατόμων θα μοιράσει ένα καρβέλι ψωμί -εάν βρει- σε δέκα ή έντεκα μπουκιές. Επομένως, ένας τέτοιος άνθρωπος είναι απελπισμένος και δεν έχει προοπτικές. Ουσιαστικά δεν έχει να χάσει τίποτα παρά μόνο τη ζωή του, την οποία πολλές φορές δεν την αξιολογούμε όπως θα έπρεπε.

Το κέρδος από το εμπόριο ανθρώπων έχει φτάσει σε πολύ υψηλό επίπεδο. Είμαι σίγουρος ότι έχει ξεπεράσει πλέον το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, γεγονός που επιβεβαιώνεται από την κυνικότερη ομολογία ενός διακινητή: «*Θα σας πω για ποιους λόγους το κάνω. Πρώτον, διότι είναι πιο φτηνό το εμπόρευμα. Είναι πολύ πιο φτηνό να αγοράσω έναν άνθρωπο από το να αγοράσω ένα κιλό ηρωίνη ή ένα καλάζνικοφ. Δεύτερον, έχει πολύ χαμηλότερες ποινές*». Ας μη λησμονούμε ότι την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν νόμοι, ενώ στις μέρες μας έχουν ληφθεί αρκετά μέτρα σε νομικό πλαίσιο. Συνεχίζει, λοιπόν, λέγοντας: «*Άρα, αν με πιάσουν με ναρκωτικά, θα με κυνηγούν μια ζωή. Αν πουλώ άνθρωπο, όμως, μπορεί και να ξεφύγω. Αντί για κακούργημα, μπορώ να το παρουσιάσω ως πλημμέλημα και λοιπά. Τρίτον, είναι ένα "προϊόν", το οποίο πωλείται και μεταπωλείται. Όσο υπάρχει ο άνθρωπος, εγώ τον παίρνω, τον μεταπωλώ, τον υπενοικιάζω κ.λπ. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό ότι είναι ένα εμπόρευμα αυτοκινούμενο. Το κλωτσάς και προχωρά. Δε χρειάζονται φορτηγά*».

Από τα παραπάνω, καταλαβαίνετε γιατί το trafficking έχει πάρει τόσο μεγάλες διαστάσεις στην εποχή μας. Συνεπώς, θα έπρεπε να παρέχεται βοήθεια στις χώρες αυτές, όπως γίνεται τώρα με την Υ.Δ.Α.Σ., ώστε να σταματήσουμε να δίνουμε τα λεφτά πολλών φτωχών ανθρώπων πλουσιών χωρών σε λίγους πλούσιους ανθρώπους φτωχών χωρών. Γιατί αυτό το λάθος γινόταν μέχρι τώρα και έτσι δικαιολογείται το ότι δεν υπήρχε πρόοδος και αναβάθμιση αυτών των χωρών.

Επίσης, ένα πολύ σημαντικό ζήτημα αποτελεί η ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των δικών μας ανθρώπων. Δεν έχουμε μάθει στα παιδιά μας να σέβονται το συνάνθρωπό τους. Μάλιστα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, για τα οποία αγωνιζόμαστε, θα έπρεπε να αποτελέσουν υποχρεωτικό μάθημα στα σχολεία. Έχω γίνει γραφικός γιατί το επαναλαμβάνω συνεχώς, αλλά δε θα σταματήσω μέχρι να πραγματοποιηθεί. Βέβαια, αυτό δεν ισχύει μόνο για εμάς, αλλά για όλες τις χώρες του λεγόμενου Δυτικού Κόσμου ή Βορείου ή Νοτίου ή όπως θέλετε πείτε το. Τα παιδιά πρέπει να μαθαίνουν για τα ανθρώπινα δικαιώματα από το δημοτικό και δεν είναι δυνατό να εντάσσεται το μάθημα αυτό στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ., όπου

θα παρακολουθεί όποιος/-α θέλει, αν θέλει και στις ελεύθερες ώρες του/της. Είναι απαραίτητο να σταλεί Εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας, σύμφωνα με την οποία το μάθημα θα χαρακτηρίζεται ως υποχρεωτικό, όπως είναι η γεωγραφία, τα μαθηματικά κ.ά. Γιατί, αν δεν εκπαιδεύσουμε τα παιδιά να σέβονται το διπλανό τους, θα φτάσουμε στο σημείο που βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή, που δεν έχουν πρόβλημα μόνο οι αλλοδαποί/-ές ή οι μετανάστες/-τριες, αλλά οποιοσδήποτε/οποιαδήποτε είναι διαφορετικός/-ή από εμάς, είτε είναι άτομο με αναπηρίες είτε ομοφυλόφιλος/-η είτε έχει οποιαδήποτε άλλη ιδιαιτερότητα. Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες. Ποιος θα πίστευε ότι το 2008 στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα υπάρχουν ειδικά προγράμματα για τις γυναίκες, οι οποίες αποτελούν το 53% του πληθυσμού, ώστε να μπορέσουν να μπουν στην αγορά εργασίας;

Επομένως, διαπιστώνουμε ότι έχουμε να διανύσουμε πολύ δρόμο ακόμα. Το μικρό λιθαράκι που βάλουμε επισκεπτόμενοι/-ες τις πόλεις της χώρας μας και παρέχοντας αυτού του είδους την ενημέρωση αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα που πιστεύουμε ότι θα πρέπει να συνεχιστεί. Χαίρομαι πάρα πολύ που οι βασικοί πρωταγωνιστές, όπως η Γ.Γ.Ι., το Κ.Ε.Θ.Ι. και η Υ.Δ.Α.Σ., είναι παρόντες και πληροφορούνται αυτά τα αποτελέσματα. Δεν πρέπει να παραλείψω τις καταγγελίες των Εισαγγελέων και των απλών πολιτών, ύστερα από τη συζήτηση και τις εκδηλώσεις που παρακολούθησαν στο πλαίσιο του Προγράμματος. Αύριο, όπως οι ίδιοι/-ες οι αντιπρόσωποι των πόλεων τις οποίες επισκέφτηκε το «καραβάνι» του Προγράμματός μας θα έχετε την ευκαιρία να μας ενημερώσετε διεξοδικότερα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ε. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ)

Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Εσδρά. Νομίζω ότι όλοι και όλες καταλάβαμε πόσο καίρια ημερίδα είναι του θέματος αυτού. Το ανέδειξε πολύ συνοπτικά, ενώ παράλληλα επισημάνει τα τεράστια κέρδη από το trafficking. Πραγματικά, αυτά τα οποία συμβαίνουν ξεπερνούν τη φαντασία. Σωστά αναρωτήθηκε αν υπάρχει λύση. Βέβαια, υπάρχει λύση. Επίσης, η ημερίδα του κυρίου Εσδρά ανέδειξε ζητήματα, όπως: α) η συνεργασία μεταξύ διαφορετικών αρχών, β) η καλύτερη δυνατή ενημέρωση του πληθυσμού και ειδικότερα της νέας γενιάς στα σχολεία, και γ) η εξαιρετική σημασία της συμβολής του Υπουργείου Εξωτερικών μέσω της Υ.Δ.Α.Σ.

Για το λόγο αυτό, δίνουμε τη δυνατότητα στον κύριο Σκυλακάκη, Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών, να μας μιλήσει για το συγκεκριμένο ζήτημα. Θα πρέπει και εγώ να υπογραμμίσω ότι χωρίς την ουσιαστική βοήθεια και συμπαράσταση του Υπουργείου Εξωτερικών, που ο οποίος το έργο και στον τομέα αυτό, όπως επίσης και στα παιδιά, είναι πάρα πολύ σημαντικό, δε θα είχαμε προχωρήσει. Κύριε Σκυλακάκη, έχετε το λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, Γενικός Γραμματέας, Υπουργείο Εξωτερικών

Καταρχήν, θα ήθελα να ζητήσω συγνώμη, γιατί έλειψα πριν από μερικά λεπτά. Όμως, έπρεπε να μιλήσω στο ραδιομαραθώνιο που οργανώνουμε μαζί με την ΕΡΤ και την UNICEF, με θέμα «Το trafficking για τα παιδιά». Είναι μέρος μιας πολύ μεγάλης εκστρατείας, η οποία ξεκίνησε χθες με μία συνέντευξη της Υπουργού Εξωτερικών κυρίας Ντόρας Μπακογιάννη και περιλαμβάνει κοινωνικά μηνύματα, καθώς και φυλλάδια που έχουν αποσταλεί σε όλους τους φορείς, στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης, στους κρατικά υπεύθυνους και στις κοινωνικές υπηρεσίες. Πρόκειται για μια πολύ μεγάλη εκστρατεία, η οποία πραγματοποιείται με την κοινωνική προσφορά των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών αλλά και με τη συμμετοχή καλλιτεχνών και δημοσιογράφων σε ολόκληρη την Ελλάδα. Είναι μια εκδήλωση που χρηματοδοτούμε και αποτελεί ένα μικρό δείγμα των δράσεων που προσπαθούμε να υλοποιήσουμε γενικότερα αλλά και ειδικότερα των δράσεων που υλοποιούμε με το Κ.Ε.Θ.Ι. και τον Δ.Ο.Μ.

Ξεκινώντας αυτή την παρέμβαση, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την πολύ καλή δουλειά το Κ.Ε.Θ.Ι., την παλιά συνάδελφο κυρία Βαλασαμάκη -ήμασταν Αντιδήμαρχοι επί 3,5 χρόνια- τη νεότερη συνάδελφο κυρία Τσουμάνη, Γενική Γραμματέα Ισότητας, και τον κύριο Εσδρά, του οποίου το έργο πραγματικά παρακολουθούμε και εκτιμούμε.

Όσον αφορά στην εμπορία ανθρώπων, οι προηγούμενοι/-ες ομιλητές/-τριες αναφέρθηκαν πολύ γλαφυρά στις επιπτώσεις του φαινομένου. Αυτό που θα ήθελα να επισημάνω είναι ότι δεν υπάρχει εμπορία και διακίνηση, χωρίς την παγκόσμια φτώχεια. Θα χρησιμοποιήσω ένα πολύ απλό παράδειγμα, ότι δεν υπάρχει εμπορία ανθρώπων, αξιόλογη σε αριθμό, από την Ελλάδα σε κάποια άλλη χώρα, Δεν υπάρχουν παιδιά, γυναίκες, απελπισμένοι και απελπισμένες, που φεύγουν από την Ελλάδα -γιατί δεν μπορούν να ζήσουν- για να πάνε κάπου αλλού. Αυτό καθιστά την ευθύνη της Ελλάδας σημαντικότερη, γιατί πριν από 50 ή 100 χρόνια κάτι τέτοιο δεν ήταν τόσο αυτονόητο.

Πολλές φορές διαπιστώνουμε ότι δεν έχουμε συνειδητοποιήσει ότι η χώρα μας δεν ανήκει στις φτωχές χώρες του πλανήτη. Είναι πολύ εγωιστικό να πιστεύουμε ότι είμαστε μια φτωχή χώρα, ενώ τοποθετούμαστε στις 15 πιο πλούσιες χώρες της Ευρώπης, έχουμε ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής και ξέρουμε ότι υπάρχουν δισεκατομμύρια άνθρωποι που ζουν με 30 ευρώ το μήνα, δηλαδή ένα ευρώ την ημέρα για να εξασφαλίσουν σπίτι, φαγητό και να φροντίσουν την οικογένειά τους.

Οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Εξωτερικών, το οποίο έχει την ευθύνη της αναπτυξιακής συνεργασίας, είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Ο σκοπός είναι πραγματικά ιερός και οι δυσκολίες έως την επίτευξη του στόχου πολλές. Οι οικονομικοί πόροι είναι απαραίτητο να κατανέμονται κατά τρόπο ορθολογικό, όπως γίνεται στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα, γεγο-

νός που με κάνει να αισθάνομαι πραγματικά ευχαριστημένος και ικανοποιημένος από την αναγνώριση του κόπου που όλοι και όλες καταβάλαμε.

Ανοφορικά με το trafficking, θα πρέπει να ξέρετε ότι, εκτός από αυτά που λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό, έχουν πολύ μεγάλη σημασία και όσα γίνονται στη χώρα μας, παρ' ότι η Ελλάδα αποτελεί ένα μικρό παίκτη σε αυτό το παιχνίδι της κατανίκησης της παγκόσμιας φτώχειας, και αυτή είναι μία από τις λίγες δράσεις που υλοποιούμε, καθώς οι άνθρωποι υποφέρουν στη χώρα μας και εμείς έχουμε την ευθύνη να συμμετέχουμε περισσότερο, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε και να σταματήσουμε την εξάπλωση του φαινομένου του trafficking.

Όπως ανέφερε ήδη ο κύριος Εσδράς, για να αντιμετωπίσουμε και να καταστείλουμε το εν λόγω φαινόμενο απαιτείται η δραστηριοποίηση του κράτους -η οποία έως τώρα δεν ήταν αποτελεσματική-, και η ενημέρωση της κοινής γνώμης. Θα πρέπει να επισημάνω ότι άτομα που έχουν διαπράξει σχετικά αδικήματα, πλέον, αντιμετωπίζουν τις ποινικές ευθύνες και φιλοκλιζονται. Η Δικαιοσύνη, κατόπιν αρκετής προσπάθειας που καταβάλαμε, ευαισθητοποιήθηκε και έχει αρχίσει να κινείται δυναμικά, με αποτέλεσμα να αισθανόμαστε ότι πράγματι η δουλειά αποφέρει καρπούς. Έχει μεγάλη σημασία να είμαστε αποτελεσματικοί/-ές, γιατί το φαινόμενο επιδεινώνεται συνεχώς με το πέρασμα των χρόνων.

Αυτό που ξέρουμε για τον κόσμο γύρω μας είναι ότι μέχρι το έτος 2050 θα προστεθούν άλλα 2,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι στον πλανήτη. Ήδη είμαστε στα 6,5 δις και θα φτάσουμε στα 9. Το 90% αυτών των 2,5 δις θα είναι φτωχότεροι/-ες από τον πληθυσμό που υπάρχει σήμερα. Το φαινόμενο του trafficking, οι πιέσεις που ασκούνται στο πλαίσιο αυτού, οικονομικές αλλαγές αλλά και τα άλλα διεθνή προβλήματα, όπως για παράδειγμα οι αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων, θα είναι πολύ πιο έντονα τα επόμενα χρόνια. Έτσι, πρέπει να κινητοποιηθούμε έγκαιρα και να αντιμετωπίσουμε αυτά τα κυκλώματα της παράνομης διακίνησης στη βάση τους.

Ναυζώ ότι η κυρία Τσουμάνη, πολύ γλαφυρά, ανέλυσε το Εθνικό Πρόγραμμα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης και τις περαιτέρω ενέργειές μας. Εμείς, ως Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της αναπτυξιακής συνεργασίας, συμμετέχουμε στην ενημέρωση και κινητοποίηση των φορέων. Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφέρω τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης -με τον οποίο επίσης συνεργαζόμαστε-, καθώς έχει διαδραματίσει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, προκειμένου να συνδυαστούν όλοι αυτοί οι διαφορετικοί παράγοντες και να ακολουθήσουν ένα ενιαίο δρόμο. Πιστεύω ότι δεν είναι αρκετό να υπάρχουν τίτλοι και αξιώματα, καθώς μεγαλύτερη σημασία έχουν οι άνθρωποι, οι οποίοι διαθέτουν φλόγα και μεράκι να ασχοληθούν με τα θέματα αυτά. Έτσι, με την ευκαιρία αυτή, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον κύριο Εσδρά, γιατί πραγματικά είναι ένας από αυτούς τους ανθρώπους και -μάλιστα-

λειτουργεί συνεκτικά και ομαδικά, ώστε να καταβάλουμε όλοι/-ες μαζί την προσπάθειά μας, γεγονός που θα έχει και πιο άμεσα αποτελέσματα.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω το εξής: χωρίς πελάτες δεν υπάρχει trafficking και οι πελάτες θεωρούν τον εαυτό τους συνήθως αθώο ή ημι-αθώο. Δεν έχουν όλοι συναίσθηση των πράξεών τους. Επίσης, ειδικά στις τοπικές κοινωνίες, όπου όλοι γνωρίζουν οτιδήποτε συμβαίνει, αν δεν υπήρχε το λανθασμένο αίσθημα τοπικής αλληλεγγύης, δε θα υπήρχαν και τα φαινόμενα αυτά. Η τάση αυτή της συγκάλυψης των όσων πράττουν κάποιοι δικοί μας στο χωριό ή στη μικρή πόλη, όπως: «*τώρα δεν μπορούμε, οικογενειάρχης άνθρωπος, τι να κάνουμε, τον ξέρουμε τόσα χρόνια, ξέρουμε τον πατέρα του*» αναστέλλει τις αντιδράσεις μας. Αυτό είναι ένα επικίνδυνο είδος ανοχής, διότι εμποδίζει το κράτος να εφαρμόσει τα μέτρα που έχει λάβει αν συλλογιστούμε και τη δυσκολία που υπάρχει στις μεγάλες πόλεις που, λόγω άγνοιας, δε γνωρίζουμε λίγο-πολύ τι κάνει ο διπλανός μας.

Πρέπει λοιπόν να δράσουμε και σε τοπικό επίπεδο, γεγονός στο οποίο συνίσταται και η αξία των Προγραμμάτων που υλοποιεί το Κ.Ε.Θ.Ι. με τον Δ.Ο.Μ. Είναι αναγκαίο να αλλάξουμε νοοτροπία και να ενεργοποιήσουμε -όσο μπορούμε- τον κρατικό μηχανισμό. Η αλλαγή νοοτροπίας σε μια χώρα, όμως, δε γίνεται από τη μια ημέρα στην άλλη. Απαιτεί υπομονή, επιμονή, αλλά κυρίως φλόγα, πίστη και διάθεση. Αυτό θα ήθελα να κρατήσετε από όλη την προσπάθεια που γίνεται και για την οποία, σας διαβεβαιώνω, αξίζει ο κόπος που καταβάλλεται. Το trafficking αποτελεί ένα φαινόμενο σύγχρονης βαρβαρότητας, το οποίο πρέπει να ξεριζώσουμε από τον τόπο και να αποβάλουμε από την κοινωνία μας όσους συμμετέχουν σε αυτό. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ε. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ)

Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Σκυλακάκη. Νομίζω ότι τα τελευταία λόγια του δείχνουν την ηθική σημασία του ζητήματος και αναδεικνύουν την αιτιώδη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο trafficking και στη φτώχεια. Επιπλέον, την άποψη σχετικά με το ότι η χώρα μας ανήκει σε μια κατηγορία αναπτυσσόμενων χωρών που μπορεί να συμβάλει στο εξωτερικό ενισχύει και η εξαιρετικά σημαντική παρουσία του Υπουργείου Εξωτερικών υπό την κυρία Ντόρα Μπακογιάννη.

Επίσης, θα ήθελα να τονίσω πόσο σημαντικά είναι όλα όσα συμβαίνουν εδώ, διότι και το Υπουργείο Εσωτερικών με Υπουργό τον κύριο Παυλόπουλο έχει εκφράσει μια πάρα πολύ βασική, με φλόγα, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κύριος Σκυλακάκης προηγουμένως, πολιτική βούληση, που έχει ως στόχο τη στήριξη της προσπάθειας για την εξάλειψη αυτών των απαράδεκτων για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια φαινομένων.

Θα μου επιτρέψετε να δώσω το λόγο στην κυρία Βλαχογιάννη, Ειδική Σύμβουλο Κοινωνικών Προγραμμάτων του Κ.Ε.Θ.Ι., η οποία θα αναπτύξει το ζήτημα της εκπαίδευσης των ελληνικών φορέων για την αντιμετώπιση της διεθνικής σωματεμπορίας. Κυρία Βλαχογιάννη, έχετε το λόγο.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, Ειδική Σύμβουλος Κοινωνικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Καλημέρα και από εμένα. Θα σας παρουσιάσω το Πρόγραμμα, δηλαδή το πλαίσιο, τους στόχους και τις δράσεις του. Το Πρόγραμμα το οποίο διαχειρίζεται η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Υ.Δ.Α.Σ.) του Υπουργείου Εξωτερικών έχει ως τίτλο: «Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνικής Σωματεμπορίας».

Ο συντονιστής φορέας ήταν το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. Ο αιτών φορέας ήταν η Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, ενώ εθνικός εταίρος του Προγράμματος ήταν ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης και συγκεκριμένα η Αποστολή Ελλάδας. Το Έργο χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών κατά 100% και ο προϋπολογισμός ανήλθε στο ύψος των 166.786 ευρώ.

Το Πρόγραμμα στόχευσε στην ενίσχυση των δομών που λειτουργούν ήδη στην Ελλάδα και επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών μετά της διεξαγωγής μιας συνεκτικής επιμόρφωτικής δράσης προς τα μέλη των αρμόδιων φορέων. Βασικός άξονας για την επίτευξη του στόχου ήταν η δημιουργία κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, ικανού να διαχειριστεί αποτελεσματικά, και σύμφωνα με τους νέους διεθνείς κανόνες συμπεριφοράς, τα περιστατικά διεθνικής σωματεμπορίας.

Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα περιελάμβανε τις ακόλουθες δράσεις: α) τη διεξαγωγή τριήμερων εκπαιδευτικών σεμιναρίων, τα οποία πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα, στον Βόλο, στο Ηράκλειο, στην Πρέβεζα, στην Καλαμάτα, στην Κομοτηνή, στα Ιωάννινα και στη Μυτιλήνη, β) τη δικτύωση μεταξύ κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων που ασχολούνται με το θέμα της διεθνικής σωματεμπορίας, και γ) τη διεξαγωγή του τελικού μας Συνεδρίου.

Στη συνέχεια, θα γίνει μια συνοπτική ανάλυση των δράσεων αυτών. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης υλοποίησαν ένα σύνολο εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, κατά τη διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκαν σε ελληνικούς αρμόδιους φορείς τα νέα διεθνή εκπαιδευτικά εργαλεία. Το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί μια πρωτοποριακή σύνθεση πρω-

τογενούς και δευτερογενούς υλικού, που έχει προκύψει ως αποτέλεσμα της συλλογικής δράσης και της εμπειρίας Διεθνών Οργανισμών οι οποίοι εμπλέκονται τα τελευταία χρόνια στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διεθνικής σωματεμπορίας.

Το εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει την ανάλυση των νέων μορφών με τις οποίες εμφανίζεται η διεθνική σωματεμπορία, τους μηχανισμούς αντιμετώπισης του φαινομένου, καθώς και την ανάλυση και αξιολόγηση των καλών πρακτικών που εφαρμόζονται σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, περιλαμβάνει ανάλυση των διεθνών κανόνων που προβλέπουν την αντιμετώπιση του φαινομένου, καθώς και τις αντίστοιχες διακρατικές συμφωνίες που έχουν υπογραφεί τα τελευταία χρόνια στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η σύνθεση του υλικού έχει πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα των κεντρικών Υπηρεσιών του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.

Η πρώτη δράση που αφορούσε στη διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων απευθυνόταν στο προσωπικό των γραφείων υποδοχής θυμάτων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας στην Αθήνα και τον Πειραιά, στα στελέχη του Κ.Ε.Θ.Ι. που ασχολούνται με τη συμβουλευτική των θυμάτων εμπορίας και διακίνησης, στο προσωπικό του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης στην Ελλάδα, στο προσωπικό των γραφείων Ισότητας των Δήμων, των Κοινοτήτων και των Νομαρχιών, σε αστυνομικούς, δικαστές, στο προσωπικό καταφύγιων και ξενώνων και άλλων φορέων που υποδέχονται θύματα διακίνησης και σωματεμπορίας. Την εκπαιδευτική ομάδα αποτελούσαν εμπειρογνώμονες του Δ.Ο.Μ και της Γ.Γ.Ι.

Η δεύτερη δράση του Προγράμματος αφορούσε στη δικτύωση κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων που ασχολούνται με την αρωγή και προστασία των θυμάτων και επιδιώχθηκε η αντιμετώπιση του φαινομένου της διεθνικής σωματεμπορίας μέσω της διάχυσης της πληροφορίας, της ενημέρωσης και της ενίσχυσης της συνεργασίας σε επίπεδο κυβερνητικό και μη.

Η τελευταία μας δράση είναι το σημερινό Συνέδριο, στο οποίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του Προγράμματος και έχουμε την ευκαιρία να φιλοξενούμε και άτομα από το εξωτερικό, όπως θα δείτε στην επόμενη συνεδρία.

Σας ευχαριστώ πολύ. Τέλος, θα υπενθυμίσω και εγώ με τη σειρά μου στον κύριο Σκυλακάκη το καινούριο Πρόγραμμα το οποίο περιμένουμε από την Υ.Δ.Α.Σ. Ευχαριστούμε πολύ κύριε Σκυλακάκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ε. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ)

Ευχαριστούμε πάρα πολύ την κυρία Βλαχογιάννη για τη συνοπτική και ουσιαστική παρουσίαση των δράσεων του Προγράμματος.

Θα ήθελα να αναφέρω τα ονόματα όσων έχουν έρθει στο Προεδρείο. Παρίστανται η κυρία Κατερίνα Κατσαμπέ-Μαρνέρη, Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Αθηναίων, η κυρία Αγγελική Κίκερη από το γραφείο Νομάρχη, Σύμβουλος Οργάνωσης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, η κυρία Λίλη Βασιμώκου, Αντινομάρχης Πρόνοιας, η κυρία Ελευθερία Σαρρή, Σύμβουλος του 1^{ου} Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων και, τέλος, ο κύριος Αντώνιος Παπαντωνίου, Πρόεδρος του Κέντρου Συμπαράστασης Παλινοστούτων Μεταναστών, το οποίο πρόσφατα έχει διεξαγάγει μια έρευνα σχετικά με τους χρήστες τέτοιων υπηρεσιών και θα ήθελα να του δώσουμε το λόγο για μια σύντομη τοποθέτηση.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ, Πρόεδρος του Κέντρου Συμπαράστασης Παλινοστούτων Μεταναστών

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε. Θα είμαι πάρα πολύ σύντομος καθώς δε συμπεριλαμβάνομαι στους/στις ομιλητές/-τριες του συνεδρίου.

Καταρχήν, θα μου επιτρέψετε να κάνω μία μικρή διόρθωση. Η κυρία Γενική Γραμματέας Ισότητας μόλις σήμερα πήρε στα χέρια της τα αποτελέσματα της έρευνας. Κατά συνέπεια ο αριθμός των χρηστών στον οποίο αναφέρθηκε δεν αντιστοιχεί σε ποσοτικό συμπέρασμα της έρευνάς μας αλλά πρόκειται για έναν αριθμό ο οποίος απορρέει από εκτιμήσεις άλλων ερευνών και τον οποίο είχα αναφέρει σε κάποια άλλη συνάντηση. Εμείς δεν ασχολούμαστε με τη στατιστική, αλλά διενεργήσαμε ποιοτική έρευνα, καθώς οι πελάτες αποτελούν μια κατηγορία αφανή, μη καταγεγραμμένη, δύσκολα καταμετρήσιμη και, επομένως, αποτελούν μια κατηγορία μη υποκείμενη στη δυνατότητα μιας ποσοτικής έρευνας. Έτσι, όλες οι εκτιμήσεις που γίνονται προκύπτουν έμμεσα. Επιπλέον, εμείς είμαστε λίγο προσεκτικοί με τους αριθμούς.

Θα μου επιτρέψετε να κάνω μια σύντομη αναφορά στην έρευνα και να επισημάνω ότι δεν είναι η πρώτη φορά που ασχοληθήκαμε με αυτό το θέμα. Το Κέντρο μας ήταν ο συντονιστής φορέας μιας ευρωπαϊκής έρευνας, η οποία διενεργήθηκε στην Κύπρο, στη Γερμανία και στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα στην Κομοτηνή και στη Νότια Ελλάδα, και προέκυψε από το γεγονός ότι από το 2002 είμαστε μέλη ενός πανευρωπαϊκού δικτύου, του Εκκλησιαστικού Δικτύου Καταπολέμησης του trafficking. Στο δίκτυο αυτό συμμετέχουν και χώρες από την Ανατολική Ευρώπη και ήδη το 2003-2004 εκδόθηκε ένας οδηγός για τους εργαζόμενους στα θέματα αυτά, ως απόρροια της εμπειρίας ενός μεγάλου αριθμού Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, της Αστυνομίας καθώς και άλλων παραγόντων σε όλη την Ευρώπη, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Ανατολικές Χώρες.

Στη συνέχεια, θα αναφερθώ στα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνά μας. Χαίρομαι ιδιαίτερα για όσα ανέφερε ο κύριος Σκυλακάκης, προς το τέλος της ομιλίας του, σχετικά με

τον πελάτη. Ο πελάτης είναι ίσως η αρχή και το τέλος όλου του trafficking και, όταν μιλάμε γι' αυτόν, δε θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας το στερεότυπο του μοναχικού, του «κακομοίρη», αυτού που δεν μπορεί να βρει γυναίκα ή που έχει προβλήματα με τη σύζυγό του.

Αυτό που προέκυψε από την έρευνά μας είναι ότι οι πελάτες ανήκουν σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και διαθέτουν την απαραίτητη κοινωνική μόρφωση. Θεωρώ αναγκαίο να αναφερθώ στη συνέχεια σε κάτι που είναι πάρα πολύ σημαντικό για τη δουλειά τόσο τη δική μας όσο και τη δική σας και, ενδεχομένως, και γι' αυτό το Πρόγραμμα, το οποίο εφαρμόζεται.

Είχε γίνει μια μεγάλη καμπάνια στη Γερμανία με το Μουντιάλ. Οι πελάτες δε γνώριζαν ούτε το trafficking ούτε το anti-trafficking και μάλιστα κανένας δεν ενδιαφερόταν να μάθει. Όσους ρωτήσαμε -μηχανικούς, δικηγόρους, γιατρούς, ψυχολόγους, καθηγητές πανεπιστημίου, απλούς πολίτες- θεωρούσαν ατομικό τους δικαίωμα τη χρήση των σεξουαλικών υπηρεσιών των γυναικών και όταν θέσαμε το ερώτημα «τι θα λέγατε για την εισαγωγή ενός νόμου, όπως στη Σουηδία, που απαγορεύει και ποινικοποιεί;», απάντησαν ότι «αυτός δεν είναι νόμος, είναι παράνομος νόμος». Το ίδιο ισχυρίστηκαν και στη Γερμανία και στην Κύπρο. Πρόσθεσαν, επίσης, ότι δεν πρόκειται να τηρηθεί κάτι τέτοιο και ότι θα ισχύει μόνο «στα χαρτιά».

Ένα άλλο πολύ σημαντικό θέμα είναι ότι ο πελάτης ζει το όνειρό του. Είναι περίεργο το ότι απαιτεί να βιώνει τέτοιες ρομαντικές καταστάσεις, παρ' ότι πολλές φορές έχει συνειδηση του γεγονότος ότι πρόκειται για trafficking. Μάλιστα, πολλοί ισχυρίζονται ότι οι γυναίκες τους ερωτεύτηκαν, καθώς την τελευταία φορά δεν τους είχαν ζητήσει χρήματα. Επιπλέον, θεωρούν ότι βοηθούν τη γυναίκα αυτή να ζήσει τα παιδιά της, τους γονείς της, τους άρρωστους αδελφούς της στο εξωτερικό, αλλά επίσης πιστεύουν ότι της προσφέρουν ωραίες στιγμές, ιδίως όταν την πηγαίνουν πρώτα στην ταβέρνα για φαγητό και έπειτα στο ξενοδοχείο.

Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για να σας απαριθμήσω όλα τα αποτελέσματα της έρευνας. Όμως, οφείλω να πω ότι πρέπει να αποφύγουμε τα στερεότυπα και τις απλουστεύσεις. Είναι πολύ σημαντικός ο παράγοντας της φτώχειας, αλλά θα ήταν λάθος να αναγάγουμε τα πάντα εκεί. Υπάρχουν πολλοί φτωχοί άνθρωποι, οι οποίοι δε γίνονται θύματα trafficking. Υπάρχουν πολιτισμικοί παράγοντες και άλλοι, οι οποίοι δυστυχώς δεν έχουν ληφθεί υπόψη και είναι σημαντικότεροι από τον οικονομικό παράγοντα.

Επίσης, ζούμε σε μια κοινωνία, στην οποία η σεξουαλικότητα έχει καταστεί φυσιολογική και η χρήση των σεξουαλικών υπηρεσιών από τρίτους πολλές φορές θεωρείται και επιτυχία. Είναι κάτι που μπορεί να επιδειχθεί και περιλαμβάνει ακόμα και άσκηση ρατσιστικής συμπεριφοράς. Στην Κύπρο, για παράδειγμα, οι άνδρες δε βγαίνουν πλέον με μια μαύρη

εκδιδόμενη, αλλά με Ρωσίδα. Τότε όλοι λένε «πώς τα κατάφερε αυτός;». Όταν υπάρχει η νοοτροπία, κατά την οποία ο πελάτης στο ερώτημα: «Τι είναι η γυναίκα αυτή;» δίνει τον παρακάτω ορισμό: «*Προϊόν, το οποίο σε ορισμένους τόπους και ορισμένους χρόνους, έναντι συγκεκριμένης αμοιβής, είναι διαθέσιμο σε όποιον μπορεί να το πληρώσει*», τότε καταλαβαίνετε ότι τα πράγματα είναι πολύ δυσκολότερα από ό,τι φανταζόμαστε. Δεν μπορεί η εκπαίδευση να αλλάξει την κοινωνικοποίηση και την καταναλωτική τάση του ανθρώπου, ο οποίος θέλει διαρκώς ένα νέο προϊόν, ένα «νέο πακέτο», το οποίο να είναι, εκτός των άλλων, και ωραίο. Δε θα δαπανήσω άλλο από το χρόνο σας.

Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δώσατε. Η έρευνα είναι διαθέσιμη σε όσους και όσες ενδιαφέρονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ε. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΡΑΛΛΗ)

Ευχαριστούμε τον κύριο Παπαντωνίου για όσα ενδιαφέροντα κατέθεσε.

Κυρίες και κύριοι, ευχαριστούμε για την προσοχή σας και την εξαιρετική προσέλευσή σας. Θα κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα και θα συνεχίσουμε. Ευχαριστούμε.

(ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ, ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTAKAMP, Γενική Διευθύντρια, Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Στο πρώτο μέρος του Συνεδρίου ακούσαμε τρομακτικά στατιστικά στοιχεία. Παρ' όλο που η διεθνής σωματεμπορία αποτελεί ένα έγκλημα, το οποίο υπάγεται στη λεγόμενη γκρίζη ζώνη, δηλαδή δεν υπάρχουν επαρκή στατιστικά στοιχεία, ώστε να μπορούμε να έχουμε ακριβή προσδιορισμό του μεγέθους του, γνωρίζουμε ότι ετησίως διακινούνται περίπου 200.000-2.000.000 άτομα, κυρίως γυναίκες και παιδιά.

Επίσης, όπως διαπιστώσαμε στο πρώτο μέρος του Συνεδρίου μας, έχουμε εν πολλοίς υποπολιτισμένη και σε ικανοποιητικό βαθμό τη σωματεμπορία και γι' αυτό είναι απαραίτητο να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε. Είδαμε -επαναλαμβάνω- ότι η παιδεία, η πληροφόρηση και η αφύπνιση όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά κυρίως στις χώρες προέλευσης και καταγωγής των θυμάτων trafficking και στις χώρες διαμετακόμισης και προορισμού, αποτελούν θεμελιώδεις σημασίες. Ανάλογης σημασίας είναι και η τήρηση της εθνικής και διεθνούς νομοθεσίας και φυσικά το έργο της Διεύθυνσης Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος. Όταν τελειώσει η διεθνή σωματεμπορία και σκεφτόμαστε τις συνέπειές της, δημιουργείται το αίσθη-

μα του θυμού. Αυτή την ενέργεια θα μπορούσαμε να την αξιοποιήσουμε, προκειμένου να στηρίξουμε την πρόληψη και την καταστολή του εν λόγω φαινομένου.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να σας παρουσιάσω και να δώσω το λόγο στην κυρία Patsy Sorensen, Πρόεδρο της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης για την αντιμετώπιση του trafficking "Payoke" και πρώην Ευρωβουλευτή.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

PATSY SORENSEN, Πρόεδρος της Μ.Κ.Ο. για την Αντιμετώπιση του Trafficking "Payoke", Πρώην Ευρωβουλευτής

Σας ευχαριστώ που με καλέσατε σε ένα τόσο σημαντικό γεγονός, γιατί πιστεύω ότι είναι πραγματικά σημαντικό να συζητούμε και να πραγματοποιούμε τέτοιες δράσεις στην Ελλάδα, καθώς γνωρίζουμε ότι πολλά θύματα καταλήγουν στην Ελλάδα που αποτελεί μία από τις χώρες διέλευσης των θυμάτων.

Καταρχήν, πριν ξεκινήσω την ομιλία μου, θα ήθελα να μεταφέρω την εμπειρία μας από το Βέλγιο, αλλά επίσης να αναφέρω τι γίνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή τις νέες δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και να μιλήσω για το ζήτημα της συλλογής στοιχείων, καθώς είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε τα στοιχεία και να συζητούμε γι' αυτά.

Κάνουμε λόγο, για παράδειγμα, για τα πολλά θύματα της διεθνικής σωματεμπορίας: αυτό είναι αλήθεια ή όχι; Κανείς δε γνωρίζει με ακρίβεια πόσα κορίτσια, γυναίκες, άνδρες και παιδιά καταλήγουν σε αυτή την εξαθλίωση. Επίσης, κάνουμε λόγο για τεράστια οικονομικά οφέλη. Έλαβα χθες μια ευρωπαϊκή πρόταση και ένα από τα πράγματα που αναφέρεται στις μελέτες είναι ακριβώς τα προνόμια και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτή την παράνομη επιχείρηση. Μπορώ να σας εξηγήσω την κατάσταση, όπως εγώ την αποκόμισα, αναφερόμενη στο μήνυμα του Οργανισμού Εμπορίου το 2006. Συγκεκριμένα, τα κέρδη όσων εμπορεύονται κάθε μορφή καταναγκαστικής εργασίας ανέρχονται σε 44 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Τα κέρδη από την εκμετάλλευση θυμάτων σωματεμπορίας υπολογίζονται σε 31.6 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο, ενώ τα κέρδη από την εκμετάλλευση θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης υπολογίζονται σε 27.8 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Επομένως, θεωρώ ότι αυτή είναι μια επικερδής επιχείρηση για ορισμένους ανθρώπους και ότι οι παράνομοι διακινητές και σωματέμποροι είναι οι καλύτεροι επιχειρηματίες στον κόσμο. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι τόσοι πολλοί άνθρωποι είναι μπλεγμένοι σε αυτή την παράνομη επιχείρηση, επειδή γνωρίζουν ότι έχει πολλά κέρδη και επειδή δεν καταλήγουν τελικά στη φυλακή!

Θα ήθελα να ξεκινήσω πολύ γρήγορα και να σας δώσω μια εικόνα για το πώς δουλεύουν στο Βέλγιο. Πρόκειται για τα κορίτσια στη βιτρίνα. Το ίδιο μπορείτε να δείτε στη Γερμανία και στην Ολλανδία. Είναι επιλογή δική τους. Μερικές φορές οι άνθρωποι σκέπτονται ότι αυτό είναι δική τους επιλογή. Όμως εγώ πιστεύω ότι δεν είναι! Πολλές γυναίκες έρχονται επειδή έλαβαν την υπόσχεση για κάποια εργασία ή επειδή τις εξανάγκασαν, ή μετά από παιδωτικές συμφωνίες και συνεννοήσεις ή κατόπιν προσκλήσεων από το εξωτερικό, ή και για άλλους λόγους. Αλλά οι περισσότερες έρχονται επειδή τους υποσχέθηκαν εργασία! Σύμφωνα με τον προηγούμενο ομιλητή, δηλαδή τον Επικεφαλής της Ελληνικής Αποστολής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, αυτός είναι ένας μόνο τρόπος για να πείσει κάποιος ή κάποια θύμα της διεθνικής σωματεμπορίας. Η εμπειρία μας με τα θύματα δείχνει ότι πολύ έξυπνα κορίτσια και πολύ έξυπνοι άνδρες μπορούν να καταλήξουν σε αυτή την κατάσταση. Άλλος ένας πιθανός τρόπος είναι οι γάμοι. Γίνονται πολλοί γάμοι, γεμάτοι υποσχέσεις, αλλά ξέρουμε, και αυτό μάλιστα αποτελεί πρόβλημα, ότι πολλοί από αυτούς δεν είναι αληθινοί. Πολλές έχουν ήδη παντρευτεί ή παντρεύονται με τη βία ή κανονίζουν να παντρευτούν και τελικά πέφτουν στα χέρια κάποιου «αγαπητικού» και στη συνέχεια καταλήγουν στην πορνεία αλλά και στην καταναγκαστική εργασία. Αυτή είναι πράγματι μια κακή επιλογή.

Κατόπιν, θα αναφερθώ ιδιαίτερα στην εκμετάλλευση που υπάρχει στη βιομηχανία του σιδήρου. Στο Κέντρο μας έχουμε 90.000 υποθέσεις. Οι περισσότερες αφορούν σε θύματα που προέρχονται από σεξουαλική εκμετάλλευση, αλλά και σε θύματα εκμετάλλευσης από κάθε είδους εξαναγκαστική εργασία. Επίσης, έχουμε πολύ γνωστούς ποδοσφαιριστές, και ένας από αυτούς, πρώην θύμα παράνομης διακίνησης και σωματεμπορίας, παίζει τώρα στη Γερμανία. Έχουμε ανθρώπους προερχόμενους από διαφορετικές χώρες, με διαφορετική κουλτούρα και μορφωτικό επίπεδο. Για παράδειγμα μια γυναίκα μπορεί να πηγαίνει με 30 πελάτες κάθε μέρα, στην περιοχή της πόλης μου Antwerp στο Βέλγιο. Αυτή πρέπει να δουλεύει μερικές φορές 12 ώρες το ελάχιστο. Οι γυναίκες αυτές υποφέρουν από πολλά μεταδιδόμενα νοσήματα και μολύνσεις, από στειρότητα, από τον ιό HPV και από κάθε είδους ψυχικές παθήσεις, καταλήγοντας να μην έχουν καθόλου χρήματα. Αυτό είναι σημαντικό, γιατί αρκετές φορές οι άνθρωποι θεωρούν ότι τελικά αυτές κερδίζουν κάποια χρήματα, αλλά οι περισσότερες που καταλήγουν στο καταφύγιό μου δεν έχουν τίποτα. Έχουμε μόνο με τα ρούχα που φορούν. Όσον αφορά στους παράνομους διακινητές και σωματεμπορικούς, αυτοί συγκεντρώνουν χρήματα 20 με 30 φορές την μέρα και περίπου 25 ευρώ από τον κάθε πελάτη. Οπότε, αν υπολογίσετε το μισθό του, θα πρέπει το θύμα να δίνει την ημέρα σε αυτό τον άνθρωπο περίπου 2.000 ευρώ. Ξέρουμε ανθρώπους που έχουν έναν καρπού να δουλεύουν για εκείνους. Επομένως είναι μια καλή δουλειά για το σωματεμπορικό. Σχετικά με το ζήτημα του κατά πόσο μπορεί το κορίτσι αυτό να γίνει απειλή

για το σωματέμπορα μπορούμε να απαντήσουμε πως μόνον εάν το κορίτσι θέλει να ξεφύγει -και τελικά κατορθώσει να το σκάσει- αποτελεί πραγματική απειλή γι' αυτόν.

Αυτό που ίσχυε παλιότερα (για την πορνεία) ήταν πως όπου βλέπαμε κόκκινα φώτα, εκεί υπήρχαν πόρνες. Αυτό μπορεί ακόμη να το δει κάποιος/-α σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Στο Βέλγιο, η πορνεία υπάρχει σε μεγάλο βαθμό, χωρίς να έχει νομιμοποιηθεί. Έτσι, όταν βλέπουμε κορίτσια που εργάζονται ως εκδιδόμενες, δε γινόμαστε δικαστές τους, ούτε μπορούμε να τις πιέσουμε να σταματήσουν, όμως τις ακούμε και πάντοτε σκεπτόμαστε ποιος είναι εκείνος που τις εκμεταλλεύεται. Έχουμε διαφορετικά είδη πορνείας: στο δρόμο, στα μπαρ, στα κέντρα διασκέδασης, κρυμμένες μορφές υπηρεσίας συνοδείας, συνοδούς πολυτελείας κ.ά. Μπορείτε ακόμα να δείτε τέτοια φαινόμενα όταν επισκεφτείτε τις Βρυξέλλες ή κάποια άλλα μέρη στο Βέλγιο, σε κάποια συγκεκριμένα κέντρα διασκέδασης, όπως σε μαροκινά και τούρκικα κέντρα διασκέδασης, καθώς και σε ορισμένες τσαγερί. Μπορείτε, επίσης, να συναντήσετε φαινόμενα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, όπως συμβαίνει και στην Αγγλία, σε κάποια νυχτερινά καταστήματα, καθώς υπάρχουν και πολύ συγκεκριμένες κρυμμένες περιοχές στις οποίες συναντάμε και την «πορνεία του παραθύρου».

Πώς εργαζόμαστε λοιπόν στο Βέλγιο; Εγώ ξεκίνησα την οργάνωσή μου το 1987. Στην αρχή ήταν πολύ δύσκολα, γιατί υπήρχαν συγκρούσεις με την αστυνομία, καθώς συνελάμβαναν πάντοτε τα κορίτσια και όχι τους σωματέμπορους ή τους προαγωγούς. Έπιαναν πάντοτε τα κορίτσια τα οποία δεν είχαν νόμιμα έγγραφα και αυτά κατέληγαν στη φυλακή. Έτσι ξεκινώντας ήμασταν σε αντιπαράθεση με την αστυνομία αλλά τώρα υπάρχει συνεργασία, ιδίως μετά από τις περιπτώσεις των καταναγκαστικών γάμων. Υπάρχουν τρία αναγνωρισμένα Κέντρα στήριξης θυμάτων στο Βέλγιο, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Κυβέρνηση και δουλεύουν πολύ στενά με το Υπουργείο Εσωτερικών, την Αστυνομία και τη Δικαιοσύνη. Κανείς δεν μπορεί να δουλέψει μόνος/-η του/της. Εξαρτιόμαστε ο ένας από τον άλλον. Έχουμε πολύ καλή συνεργασία και δεν ερχόμαστε πλέον σε αντιπαράθεσεις παρά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα, συνεργαζόμαστε με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς: την Αστυνομία για την έρευνα υποθέσεων, τη Δικαιοσύνη για την έρευνα και τη δίωξη προσώπων, το Γραφείο Εξωτερικών Υποθέσεων για την προσωρινή άδεια παραμονής καθώς και για τη μετέπειτα άδεια παραμονής, και με εξειδικευμένες στα θέματα αυτά Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Ακόμη έχουμε καταφύγια ανηλίκων και παρέχουμε προστασία και βοήθεια.

Η Αστυνομία έχει εξειδικευμένες μονάδες, τόσο σε ομοσπονδιακό όσο και σε τοπικό επίπεδο και ειδικότερα στις μεγάλες πόλεις. Αλλά αυτό που χρειαζόμαστε είναι περισσότερη εκπαίδευση για κάθε αστυνομικό που βρίσκεται στο δρόμο, γιατί εκείνοι έρχονται πρώτοι σε επαφή με τα κορίτσια. Υπάρχουν βέβαια πολλά προγράμματα εκπαίδευσης για αστυ-

νομικούς και δικαστές, αλλά αυτό θα πρέπει να συνεχιστεί. Ευελπιστώ ότι η Επιτροπή θα προχωρήσει ακόμα περισσότερο με προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε αυτές τις δράσεις, γιατί χρειαζόμαστε πραγματικά στην Αστυνομία άτομα ικανά και άρτια εκπαιδευμένα. Η ανάκριση ξεκινά σχεδόν πάντοτε με πρωτοβουλία της Αστυνομίας, μερικές φορές ξεκινά από καταγγελίες και καταθέσεις αυτόπτων μαρτύρων, καθώς επίσης και με τη βοήθεια των Μ.Κ.Ο. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης που παρέχω σε αστυνομικούς για πολλά χρόνια, όπως και σε στρατιωτικούς και -κυρίως- σε αυτούς των ειρηνευτικών σωμάτων που πηγαίνουν στο εξωτερικό, έχω γνωρίσει -αν και δεν είμαι αστυνομικός- τις μεθόδους της Αστυνομίας. Μπορώ λοιπόν να πω ότι αυτές έχουν σχέση με τις συνεντεύξεις, την έρευνα σε σπίτια, τα θεαματικά αποτυπώματα και τις φωτογραφίες αλλά και με την απαγόρευση ελεύθερης μετακίνησης. Ωστόσο, ανακαλύψαμε ότι οι δείκτες είναι εξίσου σημαντικοί. Μάλιστα σχετικά με τους νέους δείκτες έχει προκύψει μία πολύ καλή έκθεση ομάδας ειδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, θα πρέπει να ασχολούμαστε περισσότερο με αυτούς τους δείκτες και ειδικότερα με προγράμματα που αφορούν στη συλλογή δεδομένων.

Τώρα, ως προς το ρόλο της δικής μας Μ.Κ.Ο., αυτή ξεκίνησε το 1987 και διαθέτουμε πλέον 20ετή εμπειρία στα θέματα αυτά. Μερικές φορές νιώθω πολύ κουρασμένη. Όταν όμως βλέπω την κατάσταση κάθε φορά, επειδή δουλεύω σε 23 χώρες, από τις οποίες οι περισσότερες αποτελούσαν χώρες προέλευσης, νιώθω καλά γιατί πιστεύω ότι αξίζει τον κόπο να πολεμήσω ξανά. Έτσι λοιπόν έχουμε εμπειρία στην προστασία και στην υποστήριξη των θυμάτων. Έχουμε αναπτύξει μια πολύπλευρη και διεπιστημονική προσέγγιση στα θέματα αυτά καθώς βρισκόμαστε σε στενή συνεργασία με όλους τους υπευθύνους στο συγκεκριμένο τομέα. Όπως ήδη ανέφερα, υπάρχουν τρία αναγνωρισμένα και εξειδικευμένα κέντρα, επειδή έχουμε κακή εμπειρία με πρώην σωματέμπορους που ξεκίνησαν Μ.Κ.Ο. για να προσφέρουν βοήθεια στα θύματα και μπορείτε να αντιληφθείτε τι συνέβη. Να σημειώσω πως είχαν νόμιμα έγγραφα και αρκετά χρήματα, αλλά ευτυχώς όλοι κατάλαβαν από την αρχή ότι δεν ήταν οι καλοί αλλά οι κακοί.

Το 1992 έγινε κάτι πολύ σημαντικό στο Βέλγιο. Υπέφερα πολύ εκείνη την περίοδο, επειδή η Αστυνομία προσπάθησε να με συλλάβει και να με οδηγήσει στη φυλακή, διότι βοηθούσα θύματα διεθνούς σωματεμπορίας. Τα θύματα έμεναν στο σπίτι μου από όπου και ξεκίνησα την εργασία μου. Μια ημέρα ο Βασιλιάς μου τηλεφώνησε, όχι ο ίδιος αλλά η γραμματέας που και μου είπε ότι ήθελαν να με επισκεφθούν, να μιλήσουν με κάποια θύματα και να δουν τις ενόρκους από την Ασία, καθώς εκείνη την εποχή είχαμε πολλά θύματα από την Ασία, την Ουγγαρία, καθώς και από το Μarόκο. Ύστερα από αυτή την επίσκεψη όλα πήγαν καλύτερα, γιατί όλα τώρα έπρεπε να ακούν τη γνώμη μας, ενώ προηγουμένως κανείς δεν μας έδινε σημασία, ούτε ένας πολιτικός.

Ξεκίνησα με το παράδειγμα από την πολιτική, γιατί παλιότερα, προτού μιλήσω στους πολιτικούς, τους κοίταζα στα μάτια, αλλά εκείνοι δεν ήθελαν να μου μιλήσουν καθόλου. Μου έλεγαν μάλιστα ότι αυτά τα κορίτσια είναι παράνομα και ότι θα πρέπει να φύγουν από τη χώρα και ότι δε χρειάζεται να κάνω κάτι γι' αυτά, επειδή δεν έχουν το δικαίωμα να με ψηφίσουν. Με ρωτούσαν γιατί το κάνω αυτό, ενώ ασχολούμαι με την πολιτική. Εγώ τους απαντούσα ότι θα εξακολουθώ να το κάνω, γιατί ο/η πολιτικός πρέπει να ενεργεί προς όφελος των πολιτών και όχι για τον εαυτό του/της. Έτσι ο Βασιλιάς ήταν ένας από τους συνεργάτες μας και ακόμα και τώρα τόσο ο Βασιλιάς όσο και η Βασίλισσα είναι υποστηρικτές μας. Μας επισκέπτονται, ομιλούν με τα θύματα και έρχονται σε επικοινωνία μαζί μας καθημερινά. Μετά την επίσκεψη αυτή όλοι μάς λάτρεψαν, ενώ στην αρχή όλοι ήταν επιφυλακτικοί για το τι συμβαίνει, διότι μέχρι τότε η δράση μας ήταν ένα μεγάλο μυστικό στο Βέλγιο. Κάτι τέτοιο δεν ίσχυε μετά την επίσκεψη της βασιλικής οικογένειας.

Υπάρχουν λοιπόν τρία εξειδικευμένα Κέντρα που ξεκίνησαν, όπως προανέφερα, χωρίς καμία συνεργασία, αλλά μάλλον με συγκρούσεις με την αστυνομία και πολιτικές αντιπαράθεσεις, με έλλειψη νομοθετικού πλαισίου και με απουσία ενημέρωσης. Έπρεπε λοιπόν να κερδίσω την εμπιστοσύνη τους. Τώρα σχετικά με το έργο και τις υπηρεσίες των συγκεκριμένων Μ.Κ.Ο., θα πρέπει να πω ότι είμαστε διαθέσιμοι/-ες όλο το εικοσιτετράωρο. Δεν έχουμε βέβαια ενεργή γραμμή βοήθειας (hotline), γιατί δεν μπορούμε να τη διαχειριστούμε. Έχουμε έναν ειδικό αριθμό για την Αστυνομία για να μας ειδοποιεί, αλλά, αν δεν είναι εφικτό να μας καλέσουν από εκεί, έχουμε και κανονική γραμμή. Ειδικότερα, διαθέτουμε κέντρο υποδοχής και παρέχουμε βοήθεια στα θύματα, κάτι που γίνεται και στην Ελλάδα, όπως διάβασα στις αναφορές σας. Πιστεύω ότι ακολουθούμε το ίδιο σύστημα σε διοικητικό, ψυχοκοινωνικό, νομικό και ιατρικό επίπεδο. Επίσης, έχουμε ένα καταφύγιο σε μια μη απομονωμένη τοποθεσία και παρέχουμε μαθήματα γλώσσας καθώς και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση για τα θύματα που προσπαθούν να βρουν εργασία ή πρέπει να προετοιμαστούν για να βρουν δουλειά. Είναι πολύ σημαντικό να βρούμε εργασία στα άτομα αυτά και να τα βοηθήσουμε να ξαναχτίσουν τη ζωή τους. Έτσι, δουλεύουμε με εξατομικευμένα σχέδια ζωής, ασχολούμαστε με κινητές μονάδες φροντίδας (με ασθενοφόρα), παρέχουμε πολλές πληροφορίες και εκπαίδευση στα άτομα που έχουν τη θέληση να ακούσουν και επιθυμούν να λάβουν πληροφόρηση. Ακόμα, επισκεπτόμασταν σχολεία και μαθητές/-τριες ιδιαίτερα από τη Λευκορωσία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία, καθώς εκείνο τον καιρό πολλά κορίτσια που δούλευαν στον τόπο μας προέρχονταν από εκεί και το σημαντικό ήταν πως όλες διέθεταν νόμιμα έγγραφα και ήταν παντρεμένες με κάποιον Βέλγο. Υπάρχουν όμως ακόμα τόσο πολλά θύματα και προέρχονται από πολλά μέρη της Ουκρανίας. Έχουμε θύματα από 73 χώρες και αυτό είναι πολύ δύσκολο για μας και για το καταφύγιο. Έρχονται από όλα τα μέρη του κόσμου, από τη Νότιο Αμερική, το Αφγανιστάν, την Ασία, την Αφρική,

τα Βαλκάνια. Πρέπει όλοι και όλες να δουλέψουμε από κοινού. Έχουμε τόσες διαφορετικές γλώσσες και αυτό δεν είναι εύκολο, γιατί πρέπει να δουλεύουμε με μεταφραστές/-τριες και να βρίσκουμε κοινή γλώσσα επικοινωνίας, αλλά τελικά το σύστημα λειτουργεί. Τα θύματα προέρχονται από διαφορετικά μέρη, έχουν διαφορετική θρησκεία, αλλά πάντοτε βρίσκουμε λύση. Πάντα έπρεπε να βρίσκουμε λύση γι' αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να κάνουμε!

Κάποιοι εκ των ομιλητών νομίζω ότι ανέφερε ότι μπορούμε να βρούμε τον οίκο ανοχής, πράγμα που δεν είναι πολλές φορές δύσκολο. Όμως, όταν πρέπει να πας στη δικαιοσύνη και έχεις μόνον έναν πελάτη (για να στηρίξεις τη θέση σου), το ζήτημα είναι πολύ δύσκολο. Συνήθως βλέπουμε αστυνομικούς να πηγαίνουν στους συγκεκριμένους οίκους ανοχής. Αυτό που χρειάζεται είναι ένα σημαντικό πρόσωπο επαφής. Τώρα βέβαια τα πράγματα είναι καλύτερα από πριν, γιατί όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους και όλοι γνωρίζουν κάτι για τον άλλον. Είναι ένα περιβάλλον γεμάτο φήμες, ψέματα, εκφοβισμούς, εκμετάλλευση, υποκρισία και γενικευμένη έλλειψη εμπιστοσύνης. Αυτή είναι μια πολύ δυσάρεστη κατάσταση.

Για να καταλήξω, σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο, αυτό υπάρχει τόσο στο Βέλγιο, όσο και στην Ελλάδα. Μάλιστα παρατηρώ ότι η νομοθεσία είναι πολύ καλή και είμαι πολύ χαρούμενη γι' αυτό. Είναι πολύ καλό να γνωρίζω το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας σας, όπως όταν πηγαίνω στο εξωτερικό και μιλάω με άλλους ανθρώπους και με θύματα που μπορεί να καταλήξουν και στη χώρα σας. Στο Βέλγιο έχουμε πολλές ρυθμίσεις σχετικά με τη νομοποίηση των θυμάτων. Ξεκινήσαμε από την αρχή με τα θύματα, γιατί θέλουμε να κάνουμε κάτι για τα θύματα, και τώρα έχουμε καταλήξει σε δύο διαφορετικούς ορισμούς, έναν για τη διεθνική σωματεμπορία και έναν άλλο για την παράνομη μετανάστευση, επειδή η γραμμή που χωρίζει την παράνομη μετανάστευση από τη διεθνική σωματεμπορία είναι πολύ λεπτή. Όσον αφορά στο ζήτημα της παράνομης διακίνησης και σωματεμπορίας ανθρώπων υπάρχει ειδικός νόμος. Τώρα ως προς το θέμα της παράνομης μετανάστευσης υπάρχουν περισσότερες διατάξεις, ιδιαίτερα για τους/τις ξένους/-ες που καταλήγουν στην εξοθλίωση, και όταν οι υποθέσεις είναι πιο ειδικές, όπως η περίπτωση της διεθνικής σωματεμπορίας, τότε αυτοί οι άνθρωποι τυγχάνουν προστασίας και έχουν το δικαίωμα παραμονής στη χώρα. Όμως διαχωρίζουμε τη διεθνική σωματεμπορία από την παράνομη μετανάστευση. Η πρώτη συνήθως καταλήγει σε άδεια παραμονής (αλλά όχι πάντα), μόνο όταν τα θύματα συνεργαστούν μαζί μας και με την Αστυνομία και υπογράψουν τη δήλωση ότι είναι θύματα παράνομης διακίνησης και σωματεμπορίας, δήλωση που μας είναι απαραίτητη για να πολεμήσουμε τους σωματέμπορους. Αυτό πολλές φορές είναι κάτι το δύσκολο, γιατί τα θύματα φοβούνται και τις περισσότερες φορές φοβούνται για το τι συμβαίνει στις χώρες καταγωγής τους!

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αυτό που είναι πολύ σημαντικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η Διακήρυξη των Βρυξελλών του 2002. Αυτή έγινε αμέσως μετά από ένα μεγάλο Συνέδριο, στο οποίο παρευρέθηκαν περισσότερο από 1.000 άτομα. Το Συνέδριο οργανώθηκε με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και τον Δ.Ο.Μ. στις Βρυξέλες. Το Συνέδριο κατέληξε σε τρία πράγματα: Πρόληψη, Προστασία και Δίωξη. Αυτή η ενέργεια κατέληξε αφενός στη σύσταση μιας πολύ σημαντικής ομάδας ειδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αυτό ήταν και ένα από τα πορίσματα που βγήκαν από τη Διακήρυξη των Βρυξελλών), η οποία το 2004 συνέταξε μία εξίσου σημαντική έκθεση στον τομέα της παράνομης διακίνησης και σωματεμπορίας ανθρώπων, γνωστή ως το Πρωτόκολλο του Παλέρμο, και αφετέρου στη Διακήρυξη του Συμβουλίου της Ευρώπης για Δράσεις ενάντια στην Παράνομη Διακίνηση και Σωματεμπορία Ανθρώπων. Θεωρώ ότι αυτά τα δύο πράγματα θα είναι πάρα πολύ χρήσιμα στο μέλλον για την καταπολέμηση της διεθνικής σωματεμπορίας. Επίσης, έχουμε το μηχανισμό παρακολούθησης GRETA, ο οποίος έχει υιοθετηθεί από την Επιτροπή και μπαίνει σε λειτουργία με στόχο την παρακολούθηση της εφαρμογής των Διακηρύξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εξέταση για το τι άλλο γίνεται ή πρέπει να γίνεται.

Επιπρόσθετα, ασχολούμαστε με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο, γιατί όλοι/-ες στο χώρο αυτό γνωρίζομαστε. Έχουμε πολύ καλό δίκτυο με Μ.Κ.Ο. και έχουμε καλό δίκτυο με την αστυνομία. Αλλά κάτι λείπει ακόμα. Όταν, για παράδειγμα, κάποια άτομα μεταφέρουν κοπέλες από τη μια χώρα στην άλλη, αυτό γίνεται πολύ πιο γρήγορα από το χρόνο που χρειάζεται η αστυνομία για να ολοκληρώσει την αναφορά της. Αυτό λοιπόν που λείπει είναι η καλή συνεργασία και η ύπαρξη καλής νομοθεσίας και στις δύο χώρες. Όταν, για παράδειγμα, πρέπει να στείλουμε κάποιο θύμα σε άλλη χώρα και εάν πρέπει σε αυτή τη συγκεκριμένη χώρα να μείνει στη φυλακή, τότε είναι πολύ δύσκολο να τον/την στείλουμε πίσω, εξαιτίας αυτού του λόγου ή και άλλων, όπως: η ύπαρξη διαφθοράς και η έλλειψη νομοθεσίας. Επίσης είναι πολύ δύσκολο να λάβουμε πληροφορίες από την άλλη χώρα και μερικές φορές πρέπει να περιμένουμε μεγάλο χρονικό διάστημα για μια πληροφορία από άλλη χώρα και για επανατροφοδότηση. Υπάρχει λοιπόν ουσιαστική ανάγκη για συνεργασία και σε αυτό τον τομέα. Θεωρώ ότι η συνεργασία βοηθάει και στην απόκτηση σημαντικής εμπειρίας. Μαθαίνουμε κάθε μέρα. Χθες, για παράδειγμα, γνώρισα και μίλησα με άτομα από την Αλβανία. Είναι πολύ σημαντικό να συνεργαζόμαστε, να μαθαίνουμε και να είμαστε σε συχνή επαφή. Οι σωματέμποροι έχουν ένα πολύ καλό δίκτυο, αλλά πολύ καλό δίκτυο είναι κάτι που πρέπει να έχουμε και εμείς. Πρέπει να αναπτύσσουμε δίκτυο με όλους, με την αστυνομία, τους πολιτικούς και ευελπιστώ ότι κάτι θα καταφέρουμε.

Τον περασμένο Φεβρουάριο στη Βιέννη υπήρξε μια σημαντική ομάδα Κοινοβουλευτικών, ανάμεσά τους μια σημαντική ομάδα γυναικών αποτελούμενη από πολιτικούς πολύ σημαντι-

κές στον τομέα αυτό, αλλά και από άλλους Κοινοβουλευτικούς, οι οποίοι αναγκάστηκαν να πιέσουν για τη νομοθεσία και να ασκήσουν πίεση στους πολιτικούς των χωρών τους για να προωθήσουν πολιτικές διαχείρισης της αστυνομίας, καθώς φαίνεται ότι το ζήτημα της διεθνούς σωματεμπορίας δεν είναι τόσο σημαντικό τώρα πια όσο στο παρελθόν. Δεν είναι τόσο «σέξι» πια για πολλές χώρες. Γι' αυτό θα πρέπει να το επαναφέρουμε στη δημοσιότητα και θα πρέπει να το επαναφέρουμε στην πολιτική ατζέντα, ιδιαίτερα τώρα που το ενδιαφέρον εστιάζεται μόνο στην τρομοκρατία. Θεωρώ ότι η σωματεμπορία αγγίζει πολύ περισσότερο κόσμο. Στο Συμβούλιο της Ευρώπης υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που συμμετέχουν ενεργά και μάχονται για το ζήτημα αυτό. Γι' αυτό το λόγο θεωρώ ότι είναι απαραίτητο αυτό το Ευρωπαϊκό Δίκτυο, καθώς επίσης και ένας καλός μηχανισμός παραγωγής δεικτών είναι σημαντικός για το μέλλον, όπως είναι, για παράδειγμα, οι εκθέσεις-αναφορές με συμβουλές που χρησιμοποιούν οι Αμερικάνοι. Πιστεύω ότι και στην Ευρώπη πρέπει να γίνεται κάτι παρόμοιο. Το να μη μένουμε μόνο στο τι δεν κάνουμε καλά, αλλά το να βλέπουμε πόση προοδο έχουμε κάνει, ποιες είναι οι δυσκολίες και πώς μπορούμε να αλληλοβοηθηθούμε, θεωρώ ότι είναι το καλύτερο για το μέλλον.

Και τώρα θα αναφερθώ στη συλλογή δεδομένων. Συμμετέχω σε ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρμόδιων Υπουργείων της Αυστρίας. Η κυβέρνηση της Αυστρίας υποστηρίζει αυτό το νέο πρόγραμμα. Η συλλογή πληροφοριών και στοιχείων είναι πολύ σημαντική, γιατί, όταν κάνουμε αυτά τα πράγματα από κοινού, τότε καταλαβαίνουμε τι συμβαίνει και πού υπάρχουν κενά. Όταν κάθε μέρα χρειάζεται να κάνουμε την αναγνώριση των θεμάτων και αυτό είναι ένας καινούργιος δείκτης, είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ότι υπάρχουν νέες τάσεις και ότι ισχύουν νέα δεδομένα. Κάτι εξίσου σημαντικό που επισημαίνουμε είναι ότι η αστυνομία χρειάζεται εκπαίδευση για να μπορεί να συμβαδίζει με τα νέα δεδομένα και να ανακαλύπτει αυτή την παράνομη δραστηριότητα, γιατί τα πράγματα δεν είναι όπως ήταν πριν δέκα χρόνια. Τώρα υπάρχουν καινούργιες διαδρομές ή τρόποι διακίνησης που δεν είναι εύκολα ανιχνεύσιμοι. Επίσης διαπιστώνουμε πλέον ότι είναι πολύ δύσκολο για το θύμα να μεταβεί στην αστυνομία και να μιλήσει σε μας. Επομένως, γι' αυτό το λόγο ασχολούμαστε με τη συλλογή και την επεξεργασία των στοιχείων και βλέπω στις αναφορές της Ελλάδας, ότι και εσείς ασχολείστε με τη συλλογή στοιχείων. Ελπίζω να μπορούμε να δουλέψουμε μαζί αργότερα και να έχουμε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό το ζήτημα. Όταν ήμουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αυτό ήταν ακριβώς το επικεντρωμένο μου. Επίσης ασχολούμουν με το ζήτημα της ελάχιστης διάρκειας άδειας παραμονής, γιατί πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικό όταν είσαι θύμα να έχεις το δικαίωμα να παραμείνεις σε μια χώρα και να μπορείς να μιλήσεις χωρίς να μπεις αμέσως στη φυλακή, γιατί είσαι παράνομος/-η.

Τέλος, η ύπαρξη καταφυγίων, η υποδοχή και η παροχή εξειδικευμένης βοήθειας και στήριξης των θυμάτων οδηγεί σε καλά αποτελέσματα ως προς την πρόληψη και τη δίωξη καθώς και σε καλή διεπιστημονική συνεργασία. Δεν αρκούμαστε μόνο σε συμφωνίες ή δε δουλεύουμε μόνοι/-ες μας, στόχος μας είναι τα πρώην θύματα να ενταχθούν αργότερα στην κοινωνία. Κάνουμε αυτό που πρέπει να κάνουμε, και βέβαια μπορώ να σας δώσω καλά παραδείγματα για το τι συμβαίνει στα θύματα μερικές φορές, αλλά ακόμη πιστεύω ότι όλα τα θύματα είναι πελάτες μας. Δε χρησιμοποιούμε πια τη λέξη «θύμα». Είναι πολύ δυνατή. Περισσότερο τις βλέπουμε ως «επιζώσες». Βλέπω μάλιστα ότι αρκετές εξ αυτών καταλήγουν σε καλές συνθήκες διαβίωσης, επειδή είναι δυνατές. Όμως μερικές φορές αισθάνονται σαν φυλακισμένες για το υπόλοιπο της ζωής τους, πράγμα που δεν ισχύει για τους σωματέμπορους. Εκείνοι ελευθερώνονται ύστερα από μερικά χρόνια ή μετά από μερικούς μήνες, ενώ τα θύματα παραμένουν φυλακισμένα για όλη τη ζωή τους. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTAKAMP)

Ευχαριστούμε την κυρία Sorensen τόσο για την εξαιρετική παρουσίασή της όσο και για τη δουλειά της μέσα από τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Payoke». Μας απέδειξε ότι οι άθλιες συνθήκες της ζωής των θυμάτων trafficking δεν αποτελούν επιλογή τους. Θα ήθελα, επίσης, να σταθώ στην παρατήρησή της σχετικά με τους δράστες που εμπλέκονται στη διεθνική σωματεμπορία, οι οποίοι είναι εξαιρετικά καλά δικτυωμένοι μεταξύ τους. Επομένως, και όλοι αυτοί, οι οποίοι θα ήθελαν να σταματήσει το εν λόγω φαινόμενο, πρέπει να δικτυωθούν εξίσου καλά.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να παρουσιάσω και να δώσω το λόγο στην κυρία Κωνσταντίνα Μπακαλάκου, η οποία είναι κοινωνιολόγος στο Συμβουλευτικό Κέντρο Πειραιά για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Κυρία Μπακαλάκου, έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΥ, Κοινωνιολόγος Συμβουλευτικού Κέντρου Πειραιά για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας είναι ο αρμόδιος κρατικός φορέας για την εξάλειψη κάθε μορφής βίας. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργούν δύο Συμβουλευτικά Κέντρα, ένα στην Αθήνα από το 1988, στο οποίο υπάρχει καταρτισμένο προσωπικό και δύο πολύ έμπειρες κυρίες, η κυρία Ελένη Κτώνα και η κυρία Μαίρη Φραγκοπούλου, που έχουν βοηθήσει, σε συνεργασία με τον Δ.Ο.Μ. στην Ελλάδα, στον επαναπατρισμό γυναικών θυμάτων σωματεμπορίας και ένα άλλο Συμβουλευτικό Κέντρο που βρίσκεται στον Πειραιά. Το δεύτερο λειτουργεί από το

1999, έτος κατά το οποίο άρχισα να εργάζομαι εκεί. Και τα δύο αυτά Συμβουλευτικά Κέντρα παρέχουν ψυχοκοινωνική στήριξη, νομική συμβουλευτική και ενημέρωση άλλων κοινωνικών υπηρεσιών, κυρίως σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό των πατριαρχικών κοινωνιών. Αποτελεί μορφή καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και, ως φαινόμενο, είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο σε όλες τις κοινωνίες και τις κοινωνικές τάξεις.

Σε όλες τις σύγχρονες πατριαρχικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής, παρατηρούνται διάφορες μορφές σεξιστικής βίας, όπως η βία κατά των γυναικών στο πλαίσιο της οικογένειας, το εμπόριο γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση, η σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο της εργασίας και, επιπλέον, οι δομικού τύπου μορφές βίας, όπως η πορνογραφία και η σεξιστική διαφήμιση. Επίσης, υπάρχουν μορφές βίας που εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα σε ορισμένες περιοχές, όπως είναι ο αποκλεισμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, οι λιθοβολισμοί γυναικών στην Αφρική και την Ασία, οι θανατώσεις θηλυκών βρεφών στην Ινδία και την Κίνα και οι αναγκαστικοί γάμοι σε χώρες της Ασίας.

Η κακοποίηση των γυναικών συνδέεται και με τη δυναμική των ανθρώπινων σχέσεων, καθώς και με την κοινωνική μάθηση και διαπαιδαγώγηση. Ιδιαίτερα ευάλωτες στη σεξιστική βία είναι κορίτσια και έφηβες, πρόσφυγες και μετανάστριες.

Οι στόχοι της Γενικής Γραμματείας Ισότητας αφορούν στη συμμετοχή της γυναίκας στο χώρο της εργασίας -ενθάρρυνση για συμμετοχή και βελτίωση της θέσης της- στη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή, στην καταπολέμηση των παραδοσιακών στερεοτύπων και στην προώθηση της ισότητας. Επίσης, γίνονται προσπάθειες, ώστε να ενισχθεί η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, να μην υπάρχει βία και, τέλος, να εξαλειφθεί η σωματεμπορία τους.

Το trafficking είναι σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση, καθώς και εμπόριο οργάνων. Είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι η καταναγκαστική πορνεία είναι δουλεία. Έτσι, θα πρέπει να συγχέουμε τις έννοιες της σωματεμπορίας, της πορνείας και της μετακίνησης. Είναι απαραίτητο να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των Αρχών, των Κυβερνητικών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, καθώς και των πολιτών. Επίσης, στο πλαίσιο της καταπολέμησης της σωματεμπορίας, η Γενική Γραμματεία Ισότητας παρήγαγε ένα σποτ, το οποίο άρχισε να προβάλλεται το Φεβρουάριο του 2006 και συνεχίζει μέχρι και σήμερα με θετική ανταπόκριση από το κοινό. Υπήρχε, επίσης, και ένα ενημερωτικό φυλλάδιο σε πέντε γλώσσες που διανεμήθηκε στην ελληνική, αγγλική, αλβανική, ρωσική και ρουμανική γλώσσες.

Τα θέματα θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως θύματα, έτσι ώστε η Αστυνομία να μην

τους μεταχειρίζεται όλους ως εγκληματίες ή παράνομους μετανάστες. Η προστασία της προσωπικής τους ζωής είναι πολύ σημαντική για την ψυχική τους υγεία. Τα θύματα σωματεμπορίας λαμβάνουν δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη και, βέβαια, διερμηνεία.

Στο πλαίσιο της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων με θύματα γυναίκες, διευκολύνεται η χορήγηση άδειας παραμονής και εργασίας στα θύματα αυτά. Βασική καινοτομία αποτελεί η καθιέρωση προθεσμίας επίσκεψης, ώστε να μπορέσουν τα θύματα εμπορίας να συνέλθουν και να λάβουν απόφαση ανεπηρέαστα από τους δράστες των σχετικών αδικημάτων. Στο πλαίσιο του ίδιου νόμου, κρίσιμη για την προστασία των γυναικών θυμάτων εμπορίας είναι η απαγόρευση της διοικητικής απέλασης εγκύου κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, μέσω του Ε.Κ.Κ.Α., δηλαδή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης που λειτουργεί καθημερινά όλο το 24ωρο και η τηλεφωνική του γραμμή είναι το 197, διαθέτει ξενώνες στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη χωρητικότητας 140 ατόμων. Επίσης, υπάρχουν και οι ξενώνες καταφύγια που λειτουργούν μέσω Κυβερνητικών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στη Θεσσαλονίκη, στα Ιωάννινα, στην Αθήνα και τα οποία χρηματοδοτούνται από το κράτος. Η Ελληνική Αστυνομία από το 2005 έχει 16 ομάδες καταπολέμησης του trafficking που λειτουργούν σε όλη τη χώρα.

Ο Ν. 3064/02, ο οποίος ρυθμίζει και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ειδικότερα αντιμετωπίζει, εκτός από το δουλεμπόριο, και σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων και συγκεκριμένα τη διακίνηση με σκοπό την εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση των ανθρώπων. Τα περισσότερα από αυτά τα αδικήματα χαρακτηρίζονται και ως κακουργήματα. Καθιερώνονται αυστηρές ποινές που σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνουν και τα ισόβια δεσμά, ασκείται πλέον αυτεπάγγελα ποινική δίωξη σοβαρών αξιόποινων πράξεων, θεσπίζεται για πρώτη φορά το έγκλημα της πορνογραφίας ανήλικων ως διακεκριμένη περίπτωση σχέσης με την αποπλάνηση ή ασέλγεια που διαπράττει ενήλικος σε βάρος ανήλικου με αμοιβή ή άλλα υλικά ανταλλάγματα.

Στη συνέχεια, θα αναφερθώ σε κάποια στατιστικά στοιχεία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Το 2001 έχουν υπολογιστεί 164 θύματα σωματεμπορίας, το 2002 184 θύματα και το 2003, σύμφωνα με όσα μου έχουν διατεθεί από την ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, τα στοιχεία αφορούσαν σε 93 γυναίκες. Το 2004 έχουν καταγραφεί 174 γυναίκες και 7 άνδρες, το 2005 104 γυναίκες, 29 άνδρες, 4 ανήλικοι και το πρώτο εξάμηνο του 2006 48 γυναίκες. Επομένως, συνολικά, από το 2003 έως το 2006, ο αριθμός των θυμάτων φτάνει στα 459, από τα οποία τα 419 είναι γυναίκες.

Παράλληλα, αναφερόμενοι στον αριθμό των δραστών εμπορίας ανθρώπων τα έτη 2003

έως 2006, παρατηρούμε ότι το 2003 ο αριθμός είναι 284, το 2004 288, το 2005 202 και το πρώτο εξάμηνο του 2006 95 δράστες. Άρα, ο αριθμός των δραστών εμπορίας ανθρώπων από το 2003 έως το 2006 φτάνει συνολικά τους 869.

Η ταξινόμηση των χωρών κατά αριθμό γυναικών από το 2003 πάλι μέχρι το 2006 έχει ως εξής: από Ρωσία 127, ακολουθεί η Ρουμανία με 73, η Ουκρανία με 45, η Μολδαβία με 32, η Ελλάδα με 2, ενώ η Πορτογαλία και η Γερμανία με 1. Το σύνολο των γυναικών φτάνει και εδώ τις 419, όπως προκύπτει βέβαια και από τα προηγούμενα δεδομένα.

Η Ελληνική Αστυνομία συνεργάζεται, βέβαια, με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης στην Ελλάδα, με τον κύριο Εσδρά και τη συνεργάτιδά του, την κυρία Κορνιαχτού. Έχουν βοηθήσει σε δώδεκα (12) περιπτώσεις και σε άλλες πέντε (5) για τον ασφαλή επαναπατρισμό των γυναικών θυμάτων σωματεμπορίας. Επίσης, η Ελληνική Αστυνομία έχει συνεργαστεί και με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας για την προστασία 31 ατόμων. Στο πλαίσιο καταπολέμησης εμπορίας, έχουν εφαρμοστεί και προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας, όπως αναφέρθηκε στην έναρξη του Συνεδρίου σήμερα, σε χώρες προέλευσης θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Στη συνέχεια, αξίζει να επισημάνουμε ότι έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση Προγράμματος με τίτλο: «Εκπαίδευση, κοινωνικός αποκλεισμός, πορνεία, μετανάστευση» στην Αλβανία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Γεωργία. Επίσης, το Κ.Ε.Θ.Ι. υλοποίησε το Πρόγραμμα υποστήριξης περιφερειακών πολιτικών ενάντια στην παράνομη διακίνηση και εμπορία τσιγάρων στη Βοσνία, την Ερζεγοβίνη και τη Σερβία. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας, σε συνεργασία με το Κ.Ε.Θ.Ι., πραγματοποίησε το 2007 εκπαίδευση ελληνικών φορέων για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας στην Αθήνα, τον Βόλο, την Πάτρα, την Κοζάνη, τη Μυτιλήνη, το Ηράκλειο.

Στο πλαίσιο της συμμετοχής στην καμπάνια του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση παράνομης διακίνησης ανθρώπων, η Γενική Γραμματεία Ισότητας και το Συμβούλιο της Ευρώπης συνδιοργάνωσαν συνέδριο με θέμα «Δράση κατά της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων - πρόληψη - προστασία - δίωξη».

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας συμμετέχει με εκπρόσωπό της στην Ομάδα Εργασίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας για την υλοποίηση του σχεδίου διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και επιχειρησιακής δράσης των Αστυνομικών Υπηρεσιών στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με την κωδική ονομασία ΙΛΑΕΙΡΑ. Επιπλέον, συμμετέχει με εκπρόσωπό της στη διαρκή Επιτροπή που λειτουργεί στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων.

Θα ήθελα επίσης να αναφέρω ότι, σύμφωνα με σχετική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης, προβλέπεται η λειτουργία κέντρων κακοποιημένων γυναικών ανά 10.000 κατοίκους σε κάθε χώρα.

Τέλος, στο πλαίσιο της πρόληψης του προβλήματος της σεξιστικής αυτής βίας, θα έλεγα ότι το κλειδί είναι η εκπαίδευση. Θα πρέπει να υπάρχει μάθημα στα σχολεία για την ισότητα των φύλων. Είναι απαραίτητο τα παιδιά να μαθαίνουν από πολύ μικρή ηλικία, διότι αυτά εξάλλου αποτελούν και το μέλλον της κοινωνίας μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Ευχαριστούμε την κυρία Μπακαλάκου και για τα ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία και για την αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο. Με την ευκαιρία, θα ήθελα να τονίσω για άλλη μια φορά το εξαιρετικά σημαντικό έργο των Συμβουλευτικών Κέντρων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, όσον αφορά στην αρωγή των θυμάτων trafficking.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να δώσω το λόγο στην κυρία Ρερα, η οποία είναι Διευθύντρια της AAGW, από το Σύνδεσμο Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών.

SERIJE PEPA, Διευθύντρια, Σύνδεσμος Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών (A.A.G.W.)

Καλησπέρα σε όλους και όλες. Ευχαριστώ για την πρόσκληση αλλά και για την ευκαιρία να συμμετάσχουμε στο τόσο σημαντικό αυτό συνέδριο. Έρχομαι από την Αλβανία και ονομάζομαι Serije Peza. Είμαι κοινωνική λειτουργός σε μια Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση εδώ και 6 χρόνια.

Αρχικά, κατά την περίοδο 2002-2004, δραστηριοποιήθηκα στον Δ.Ο.Μ. Αλβανίας. Τα τελευταία χρόνια εργάζομαι σε μια Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση και είμαι Γενική Γραμματέας του Συνδέσμου Γυναικών και Κοριτσιών Αλβανίας. Ένας Σύνδεσμος που ιδρύθηκε από τα κορίτσια για τα κορίτσια.

Στο καθημερινό μας έργο προσφέρουμε ένα σύνολο υπηρεσιών στα θύματα του trafficking, αρχίζοντας από τη στέγαση. Προσφέρουμε στέγη, άμεση ιατρική βοήθεια, διαμεσολάβηση με την οικογένειά τους, ψυχολογική στήριξη, νομική συμβουλευτική, βοήθεια για επανένταξη και εκπαίδευση. Επίσης, οργανώνουμε διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις, σεμινάρια ειδίκευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, προκειμένου να βρεθούν θέσεις εργασίας. Τις στηρίζουμε για να μπορέσουν να επανενταχθούν στην κοινωνική ζωή του τόπου και παρακολουθούμε τη μετέπειτα πορεία των συμμετεχουσών στο Πρόγραμμα.

Παράλληλα, προσφέρουμε και οικονομική βοήθεια στα θύματα διεθνούς σωματεμπορίας καλύπτοντας τα στεγαστικά τους έξοδα και, με τη βοήθεια εμπειρογνομόνων και ειδικών,

οργανώνουμε διάφορα εκπαιδευτικά σεμινάρια για άλλους φορείς που ασχολούνται με το θέμα.

Το πρόγραμμά μας περιλαμβάνει τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση αφορά στην παροχή στέγης και την παραμονή των θυμάτων για ορισμένο χρονικό διάστημα στο Κέντρο. Κατά τη φάση αυτή, τακτοποιούμε, ερευνούμε σε βάθος τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το καθένα από τα θύματα, προσφέρουμε τις βοήθειες που προαναφέρθηκαν και τα προετοιμάζουμε για τη δεύτερη φάση του Προγράμματος.

Η δεύτερη φάση προϋποθέτει μια ημι-ανεξάρτητη δραστηριότητα των θυμάτων, καθώς πρέπει να έχουν δουλειά. Εγκαθίστανται σε ένα διαμέρισμα, τα έξοδα του οποίου πληρώνει η Οργάνωση, και στηρίζονται από τη συντονίστρια του Προγράμματος για την εξεύρεση εργασίας. Παρακολουθούμε την καθημερινότητα των κοριτσιών μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας, η οποία γίνεται κάθε βράδυ. Επίσης, δύο φορές την εβδομάδα τις καλούμε σε συνάντηση στα γραφεία της Οργάνωσης και πραγματοποιούμε επισκέψεις στο διαμέρισμα όπου διαμένουν.

Η τρίτη φάση είναι βραχυπρόθεσμη. Τα κορίτσια που φτάνουν σε αυτή μπορούν πλέον -όσο πιστεύουμε- να ζήσουν ανεξάρτητα. Συμβαίνει, βέβαια, να υπάρχουν κάποια που δεν είναι ακόμη έτοιμα να ανεξαρτητοποιηθούν. Έτσι, μετά από αίτημά τους ή δική μας επιχειρηματολογία, δίνουμε παράταση προκειμένου να συνεχιστεί η στήριξη τους.

Τέλος, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι ο Σύνδεσμος Γυναικών και Κοριτσιών Αλβανίας εκπροσωπείται στο Συνεδριό σας από την Πρόεδρο του Συνδέσμου, η οποία ήταν πρώην θύμα του trafficking και η οποία, χάρη στην άμεση στήριξη του Δ.Ο.Μ. Αθηνών και του Κ.Ε.Θ.Α., κατόρθωσε να ορθοποδήσει. Έχοντας αυτή τη στήριξη, ανοίξαμε ένα γραφείο, το οποίο στελεχώσαμε με κοινωνική λειτουργό, η οποία προσφέρει συμβουλευτική στήριξη και συνεργάζεται με ψυχολόγο, με γυναικολόγο, ενώ παράλληλα συμβουλευέται δικηγόρους όταν προκύπτουν θέματα νομοθεσίας.

Θα ήθελα να καλέσω στο βήμα την Αλκέτα, Πρόεδρο του Συνδέσμου, της Οργάνωσης Παιδικών και Κοριτσιών Αλβανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Παρακαλώ να τη χειροκροτήσουμε. Θα σας μιλήσει η Πρόεδρος της AAGW. Θα σας παρακαλούσα, επίσης, σε περίπτωση που είχατε την πρόθεση να βγάλετε φωτογραφίες στα επόμενα λεπτά, να το καθυστερήσετε μέχρι να τελειώσει την ομιλία της η κυρία Αλκέτα.

ΑΛΚΕΤΑ, Πρόεδρος του Συνδέσμου Αλβανίδων Κοριτσιών και Γυναικών (A.A.G.W.)

Σας χαιρετώ όλους και όλες, και σας ευχαριστώ για την πρόσκληση. Σας ευχαριστώ που μου δώσατε τη δυνατότητα να παρευρεθώ σε αυτό το σημαντικό συνέδριο, το οποίο αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για μένα.

Ονομάζομαι Αλκέτα. Γεννήθηκα σε μια μικρή πόλη της Αλβανίας. Πριν εγκατασταθώ στη Στέγη, ζούσα με τη μητέρα και τα αδέρφια μου. Ήμουν το πρωτότοκο παιδί της οικογένειας. Ο πατέρας μου ήταν φυλακή. Μια ημέρα, καθώς πήγαινα με τον αδελφό μου να δω τον πατέρα μου στη φυλακή, παρουσιάστηκαν μπροστά μας κάποιοι άγνωστοι και μας απήγαγαν. Εδώ άρχισε η ιστορία μου. Όμως, σήμερα δε θα ήθελα να αναφερθώ σε λεπτομέρειες της προσωπικής μου ιστορίας.

Ενώ ήμουν ανυπεράσπιστα, με τη βοήθεια της Αστυνομίας, τον Σεπτέμβριο του 2003 εγκαταστάθηκα στο Κέντρο του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης στην Αλβανία. Κατά την παραμονή μου στη Στέγη αυτή του Δ.Ο.Μ., επωφελήθηκα πολύ. Αρχικά, υποβλήθηκα σε νεφρεκτομή. Με οδήγησαν στο νοσοκομείο και μου αφαίρεσαν το νεφρό λόγω σοβαρής λοίμωξης.

Στο Κέντρο αυτό μεγάλωσα, ωρίμασα, έμαθα τόσα πολλά πράγματα που δε γνώριζα πριν. Παρακολούθησα ειδικά σεμινάρια και μαθήματα σε φροντιστήρια επαγγελματικής κατάρτισης, όπως αγγλικής γλώσσας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, baby sitter, ραπτικής, μαγειρικής. Το 2006 εισήλθα πλέον στη δεύτερη φάση του Προγράμματος. Μοιράστηκα ένα διαμέρισμα με άλλα τρία κορίτσια και βρήκα δουλειά. Στη συνέχεια, πέρασα αμέσως στην τρίτη φάση του Προγράμματος, η οποία είναι πιο σύντομη και τώρα είμαι εντελώς ανεξάρτητη. Ζω στα Τίρανα σε ένα διαμέρισμα μαζί με τρεις φίλες μου. Αν και δεν ανήκω πλέον στο Πρόγραμμα, δεν έχω διακόψει την επικοινωνία μου ούτε με αυτό ούτε με την Οργάνωση, την οποία θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, επειδή έκανε τόσο καλή δουλειά μαζί μου, δούλεψε και δουλεύει με τόση αφοσίωση και μας στήριξε πραγματικά. Παρακολουθούν καθημερινά την πορεία της υγείας μου.

Το 2006 ιδρύσαμε μια Οργάνωση και επιλέχθηκα Πρόεδρος αυτού του Συνδέσμου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Αλβανών Γυναικών και Κοριτσιών». Ήρθα εδώ σήμερα να εκπροσωπήσω όλα εκείνα τα κορίτσια της Αλβανίας που αντιμετώπισαν ή αντιμετωπίζουν τα ίδια ή παρόμοια προβλήματα με τα δικά μου. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Εμείς σας ευχαριστούμε που ήσασταν σήμερα μαζί μας και εκφράσατε τις σκέψεις σας. Ευχαριστώ και την κυρία Ρερα και την κυρία Αλκέτα. Είδαμε ότι χρειάζεται μόνο μια στιγμή για να ξεκινήσει το έγκλημα και να υποστεί ένας άνθρωπος τις βλάβες και τις συνέπειες του

trafficking. Όμως, ύστερα, χρειάζεται πολύχρονη και κοπιώδης προσπάθεια, ώστε τα θύματα να μπορέσουν να ορθοποδήσουν και να ξεπεράσουν όσα βίωσαν. Ευτυχώς, υπάρχουν Οργανώσεις, οι οποίες παρέχουν την απαραίτητη στήριξη και αρωγή στα θύματα trafficking. Άρα, διαπιστώνουμε ότι είναι δυνατή και η καταστολή και η πρόληψη του φαινομένου.

Αν έχετε οποιεσδήποτε παρεμβάσεις ή ερωτήσεις και θα θέλατε να συμμετέχετε στη συζήτηση κατά οποιονδήποτε τρόπο, πολύ ευχαριστώ.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

A. ΚΟΥΜΕΝΤΑΚΟΥ, Εκπρόσωπος του Συλλόγου Γυναικών κατά της Βίας

Καλησπέρα σας. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μας δώσατε να συμμετέχουμε σε αυτό το πολύ επιτυχημένο συνέδριο.

Ονομάζομαι Αφροδίτη Κουμεντάκου. Εκπροσωπώ το Σύλλογο «Γυναίκες κατά της Βίας». Θα ήθελα να κάνω δύο ερωτήσεις, αν μου επιτρέπει ο χρόνος. Αφενός να ρωτήσω την κυρία Sorensen, επειδή ανέφερε τη Συνθήκη του Παλέρμο, το εξής: υπήρξε μία περίπτωση που ο δικηγόρος που ανέλαβε την υπεράσπιση μιας κυρίας, η οποία βιάστηκε, κακοποιήθηκε και έγινε θύμα trafficking, επικαλέστηκε ένα άρθρο της Συνθήκης του Παλέρμο για να μπορέσει να αποποιηθεί την υπεράσπισή της όταν κλήθηκε να την υπερασπίσει σε μία δική εναντίον της.

Η δεύτερη ερώτησή μου απευθύνεται στην κυρία Pera, της οποίας η εμφάνιση ήταν πολύ συγκινητική, και είναι η εξής: εάν ξέρεi ότι το Πρόγραμμα IDEAS, που εφαρμόζεται αυτή τη στιγμή στην Αλβανία και από την Ιταλική κυβέρνηση, μέσω του O.H.E. και της UNESCO, προσφέρει όχι μόνο αστική προστασία στην Αλβανία, αλλά και μεγάλη βοήθεια σε άνδρες και γυναίκες. Εάν, λοιπόν, μπορεί και η ίδια να βοηθηθεί από αυτό. Σας ευχαριστώ πολύ.

P. SORENSEN

Στηναιμία, αλλά δε γνωρίζω το περιστατικό. Μπορείτε να μας αναφέρετε περισσότερες λεπτομέρειες για το εν λόγω θέμα;

A. ΚΟΥΜΕΝΤΑΚΟΥ

Θε προσκάλω περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτό το περιστατικό. Απλώς θα ήθελα να με ενημερώσετε αν ξέρετε κάτι σχετικά με το Παλέρμο. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Δεν έχει αντιληφθεί κάποιο τέτοιο περιστατικό μέχρι τώρα η κυρία Sorensen. Δεν υπάρχουν ίσως επαρκείς πληροφορίες και δε γνωρίζει το γεγονός. Για το λόγο αυτό, δεν μπορεί να δώσει κάποια συγκεκριμένη απάντηση στο εν λόγω ερώτημα. Κυρία Pera, θα θέλατε να απαντήσετε;

S. PERA

Ευχαριστώ για την ερώτηση. Για να είμαι ειλικρινής, δε γνωρίζω για το συγκεκριμένο Πρόγραμμα. Αν μπορείτε να με βοηθήσετε δίνοντάς μου περισσότερες πληροφορίες, θα σας ήμουν ευγνώμων, ώστε να μπορέσω να έρθω σε επαφή με τους υπεύθυνους του Προγράμματος. Θα είναι μεγάλη βοήθεια για εμάς, ειδικότερα για το Σύνδεσμο των Κοριτσιών.

A. ΚΟΥΜΕΝΤΑΚΟΥ

Αν θέλει η κυρία Pera, μπορώ να τη φέρω σε επαφή με τον αρμόδιο του Ο.Η.Ε., ο οποίος βρισκόταν στην Ελλάδα, γιατί συμμετείχε στο μεγάλο φόρουμ που έκανε η ελληνική κυβέρνηση και η Δημαρχία. Όμως, τώρα θα πρέπει να βρίσκεται στην Αλβανία, στην έδρα του. Θα είμαι στη διάθεσή της για οτιδήποτε θελήσει.

E. ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΟΥ, Πρόεδρος της Πανελληνίας Οργάνωσης «Η Ελληνική Εστία»

Λέγομαι Ελένη Γερασιμίδου και είμαι Πρόεδρος της Πανελληνίας Οργάνωσης «Η Ελληνική Εστία». Η οργάνωσή μας έχει σχέση με ό,τι αφορά στην οικογένεια και υλοποιεί Προγράμματα που αφορούν τόσο στην ελληνική όσο και στην οικογένεια εκτός Ελλάδας. Στηρίζουμε παιδιά, ηλικιωμένους/-ες και άτομα με ειδικές ανάγκες. Οφείλω, επίσης, να δηλώσω ότι έχω έρθει τέσσερις φορές στην Αλβανία, τρεις από τις οποίες με την Ελληνική Εστία. Είχαμε πάει στα χωριά του Αργυρόκαστρου, γιατί δεν μπορούσαμε να ανεβούμε πιο πάνω. Ήδη συνεχίζουμε να έχουμε επικοινωνία με τις οικογένειες πέντε χωριών, τις οποίες στηρίζουμε και ενθαρρύνουμε να μείνουν εκεί και να δημιουργήσουν νέα μέλη.

Στην Ελληνική Εστία υπάρχουν γυναίκες με τις οικογένειές τους και για το λόγο αυτό θα θέλαμε να έχουμε επικοινωνία με έναν ειδικό φορέα της Αλβανίας, ώστε να μπορέσουμε να τις βοηθήσουμε περισσότερο. Εμείς επιθυμούμε να συνεργαστούμε μαζί σας και να στηρίξουμε όλες τις γυναίκες, προκειμένου να αποκτήσουν μια οικογενειακή συνοχή. Έχω έρθει το 1991, '92, '94 και το 2002 και ομολογώ ότι έχω χαρεί πάρα πολύ για τη μεγάλη αλλαγή και την τόσο καλή βελτίωση όλων των συνθηκών στην Αλβανία. Σας ευχαριστώ.

S. PEPA

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Καταρχήν, ευχαριστώ που επισκεφθήκατε την Αλβανία και, επίσης, που υλοποιείτε αυτό το μεγάλο Πρόγραμμα. Η συνεργασία με την οικογένεια αποτελεί προτεραιότητά μας και κάποιες φορές είναι δύσκολο να επιτευχθεί. Έχουμε ανάγκη από γνώριμες. Αν προκύψει ένα πρόβλημα στο Αργυρόκαστρο, μπορούμε να έρθουμε σε επαφή μαζί σας, ώστε να συνεργαστούμε και να βοηθήσουμε από κοινού την οικογένεια.

A. KIKIRH

Καλημέρα. Συγχαρητήρια για το Συνέδριο. Ονομάζομαι Αγγελική Κίκιρη, είμαι από την Νομαρχία Πειραιά και θα ήθελα να θέσω δύο ερωτήματα.

Το πρώτο απευθύνεται στην κυρία Μπακαλάκου, κοινωνιολόγο στο Συμβουλευτικό Κέντρο Πειραιά. Πραγματικά, εμείς -ως τοπικοί φορείς- περιμένουμε μια πληρέστερη ενημέρωση για το έργο σας διότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γίνει γνωστό σε όλους τους τοπικούς φορείς, Δήμους και Νομαρχίες, ώστε να μπορούν να το στηρίξουν. Επίσης, θα ήθελα να ρωτήσω αν στο πλαίσιο της ενημέρωσης αυτής έχετε σκεφτεί, ως Γ.Γ.Ι. ή Κ.Ε.Θ.Ι., την εκπαίδευση των ανδρών. Όπως παρατηρώ, συμμετέχουμε μόνο γυναίκες. Για το λόγο αυτό, λοιπόν, καθίσταται αναγκαίο να λάβουμε υπόψη μας και την εκπαίδευση των ανδρών στους χώρους εργασίας, γεγονός στο οποίο μπορούν να συμβάλουν και τα Επιμελητήρια ή άλλοι συλλογικοί και κοινωνικοί φορείς. Μόνο με τον τρόπο αυτό μπορούμε να δούμε την κοινωνία πραγματικά να ενεργοποιείται.

Συνεχίζοντας, άκουσα προηγουμένως από τις εκπροσώπους της Αλβανικής Οργάνωσης ένα πολύ καλό σχέδιο που υλοποιούν. Θα ήταν χρήσιμο να ξέρουμε πώς λειτουργούμε και στην Ελλάδα, τι στάδια έχουμε και ποιοι φορείς λαμβάνουν μέρος. Γιατί στην Ελλάδα αντιμετωπίζουμε και προβλήματα δικτύωσης, καθώς υπάρχουν πολλοί φορείς οι οποίοι δε συνεργάζονται μεταξύ τους. Ευχαριστώ πολύ.

Κ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΥ

Η ενημέρωση, για την οποία κάνατε λόγο, έχει πραγματοποιηθεί μέσω διαφόρων εκστρατειών που απευθύνονταν τόσο σε κατηγορίες επαγγελματιών, όπως Δικαστές, Εισαγγελείς, όσο και σε χώρους, όπως νοσοκομεία, με αποτέλεσμα να συμπεριλαμβάνονται και εκεί οι άνδρες από ό,τι καταλαβαίνετε.

Όσον αφορά σε ένα πιο συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης, αυτό νομίζω ότι δεν μπορώ εγώ να το απαντήσω. Όμως, είναι κάτι για το οποίο έχουν γίνει πολλά σημαντικά βήματα και καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες με στόχο την καλύτερη δικτύωση. Με τη Νομαρχία

Πειραιά, συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να έρθουμε σε επαφή και να επιτύχουμε μια καλύτερη συνεργασία από κοντά. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Η κυρία Παπαγιαννοπούλου έχει το λόγο.

Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ονομάζομαι Ματίνα Παπαγιαννοπούλου και εργάζομαι στο Κ.Ε.Θ.Ι. Αρχικά, θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να ευχαριστήσω τις ομιλήτριες, και ιδιαίτερα όσες έχουν έρθει από το εξωτερικό, για το έργο που υλοποιούν και παράγουν στις χώρες τους.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να απευθύνω μία ερώτηση στην κυρία Μπακαλάκου. Σε κάποιο σημείο της ομιλίας σας αναφέρατε ότι είναι επιθυμητό να αυξηθεί η αναγνώριση των διακινούμενων ατόμων ως θυμάτων, έτσι ώστε να μην αντιμετωπίζονται ως παράνομες μετανάστριες. Θα ήθελα να ενημερωθώ για τις προτάσεις και τα μέτρα που σκέφτεται να λάβει η Γενική Γραμματεία Ισότητας σχετικά με το θέμα αυτό. Ευχαριστώ πολύ.

Κ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΥ

Δυστυχώς, αυτό δεν μπορώ να το απαντήσω. Απλώς, ήθελα να διευκρινίσω ότι δεν πρέπει να συγχέουμε την καταναγκαστική πορνεία με τη μετανάστευση και τη σώματεμπορία. Δε θα μπορούσα να σας απαντήσω κάτι άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-HOLTkamp)

Στο σημείο αυτό ολοκληρώνεται η πρώτη ημέρα διεξαγωγής του Συνεδρίου μας. Μπορούμε να συνεχίσουμε τη συζήτησή μας και σε πιο προσωπικό επίπεδο στην αίθουσα «Αμαλία», όπου θα παρασχεθεί γεύμα. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συμμετοχή σας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008

«Σκέψεις και παρατηρήσεις των συμμετεχόντων/-ουσών στα σεμινάρια, με θέμα "Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνικής Σωματεμπορίας"»

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, Ειδική Σύμβουλος Κοινωνικών Προγραμμάτων, Κ.Ε.Θ.Ι. & ΔΑΝΙΗΛ ΕΣΔΡΑΣ, Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας του Δ.Ο.Μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Καλή σας ημέρα. Βρισκόμαστε στη δεύτερη και τελευταία ημέρα αυτού του Συνεδρίου. Σήμερα είναι ευκαιρία να ακούσουμε ανθρώπους, οι οποίοι παρακολούθησαν τα σεμινάρια μας στις πόλεις που αναφέραμε χτες, να μας πουν τις ιδέες τους, αλλά και κατά πόσο επηρέασαμε και εμείς με την προσπάθειά μας την κοινωνία στα μέρη τους.

Θα δώσω το λόγο στην κυρία Φανή Γαλατσοπούλου, η οποία είναι Εμπειρογνώμονας για θέματα ασφάλειας και εμπορίας ανθρώπων της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη Νοτιοδυτική Ευρώπη και εκπροσωπεί τη Θεσσαλονίκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εκπροσώπους της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας, διότι, όταν πήγαμε στη Θεσσαλονίκη, μας φιλοξένησαν στους χώρους τους και είχαν αναλάβει όλη την πρωτοβουλία σχετικά με το πού θα είμαστε και όλα όσα χρειάζομασταν. Επίσης, είναι υποχρέωσή μου να πω ότι πρόκειται για ένα πολύ ωραίο κτίριο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, έναν πολύ ωραίο χώρο και πραγματικά ήμασταν ιδιαίτερα προικισμένοι που είχαμε τη δυνατότητα να διεξαχθεί εκεί το σεμινάριό μας. Ευχαριστούμε, κυρία Γαλατσοπούλου.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

ΦΑΝΗ ΓΑΛΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Εμπειρογνώμονας για Θέματα Ασφάλειας και Εμπορίας Ανθρώπων της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Θεσσαλονίκη)

Να ευχαριστήσω και εγώ τον κύριο Εσδρά. Καλημέρα σας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές για την πρόσκληση και να τους συγχαρώ για την πολύ επιτυχημένη διοργάνωση του Συνεδρίου. Αντικείμενο της ομιλίας μου θα αποτελέσει κυρίως το σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος στη Θεσσαλονίκη.

Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης διοργάνωσαν εκπαιδευτικό σεμινάριο, με θέμα «Εκπαίδευση ελληνικών φορέων για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας». Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε με τη χρηματοδότηση της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Hellenic Aid) του Υπουργείου Εξωτερικών και την υποστήριξη της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη που φιλοξένησε τη διοργάνωση στους συνεδριακούς της χώρους, στο Μέγαρο Βιέννη, στις 4 και 5 Μαΐου 2007.

Τη διοργάνωση τίμησαν με την παρουσία τους η τότε Πρόεδρος του Δ.Σ. του Κ.Ε.Θ.Ι. κυρία Μερόπη Καλδή, ο Γενικός Πρόξενος των Η.Π.Α. στη Θεσσαλονίκη κ. Hoyt Brian Yee, ο επικεφαλής της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη Δρ. Βενιαμίν Καρακωστανόγλου -του οποίου θα ήθελα και να μεταφέρω τους χαιρετισμούς για τη σημερινή διοργάνωση- και ο Αρχηγός Αποστολής Ελλάδας του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης κ. Δανιήλ Εσδράς.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε με μεγάλη συμμετοχή των εκπαιδευομένων, καθώς παράλληλα με τις εισηγήσεις των εμπειρογνομένων του Δ.Ο.Μ. και της Γ.Γ.Ι. λάμβανε χώρα συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, ανταλλαγή απόψεων και διατύπωση προβληματισμών. Με τον τρόπο αυτό, οι συμμετέχοντες/-ουσες, που προέρχονταν από φορείς που ασχολούνται με την υποστήριξη των θυμάτων σωματεμπορίας ή, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, έρχονταν σε επαφή με θύματα εμπορίας, έλαβαν απαντήσεις στα ερωτήματά τους για πρακτικά και θεωρητικά ζητήματα σχετιζόμενα με την άρση των θυμάτων. Παράλληλα, παρουσιάστηκε το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και των δομών υποστήριξης που σε πολλές περιπτώσεις παρέχουν υποστήριξη και σε θύματα σωματεμπορίας. Μερικά από τα ζητήματα που συζητήθηκαν ήταν τα ακόλουθα: οι τρόποι στρατολόγησης των θυμάτων, ο στιγματισμός τους, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στη χώρα προέλευσης

μετά τον επαναπατρισμό, η ανάγκη εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης της νεολαίας σε θέματα εμπορίας ανθρώπων και σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ο ρόλος των Διεθνών Οργανισμών στη διακρατική αντιμετώπιση του φαινομένου.

Το σεμινάριο αυτό για το Σύμφωνο Σταθερότητας ήταν εξαιρετικά σημαντικό, καθώς, εκτός από το γεγονός ότι η Εναλλακτική Έδρα συμμετέχει σε όλες τις πρωτοβουλίες ή σε όσες μπορεί σχετικά με την αντιμετώπιση εμπορίας ανθρώπων σε διακρατικό επίπεδο, τα περισσότερα θύματα προέρχονται από χώρες-μέλη του Συμφώνου Σταθερότητας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Στη συνέχεια, θα επιχειρήσω να κάνω μια απόπειρα αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του σεμιναρίου. Με το σεμινάριο έγινε προσπάθεια εκπαίδευσης τόσο των φορέων που ασχολούνται έμμεσα όσο και των φορέων που ασχολούνται άμεσα με το θέμα.

Ως φορείς που ασχολούνται έμμεσα με την εμπορία ανθρώπων ορίζονται όσοι, στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών στο γενικό πληθυσμό, παρέχουν υπηρεσίες και σε ειδικούς πληθυσμούς (πρόσφυγες, θύματα κακοποίησης, Α.Μ.Ε.Α.), στους οποίους ανήκουν και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων. Συνήθως, τα στελέχη που καλούνται να προσφέρουν υπηρεσίες δεν έχουν γνώση των ειδικών ζητημάτων, όπως τα ψυχολογικά προβλήματα των ατόμων, τα προβλήματα στη γλώσσα και τη διαπολιτισμική προσέγγιση ή την πρόβλεψη ειδικών διαδικασιών. Για να αποδώσω παραστατικά την αποτελεσματικότητα του σεμιναρίου στον τομέα αυτό, θα αναφέρω το εξής: Το 2000 συμμετείχα σε μια ομάδα υποστήριξης αιτούντων άσυλο. Ήταν η πρώτη φορά που υπήρχαν αιτούντες άσυλο στη Θεσσαλονίκη. Χρειάστηκαν επαναλαμβανόμενες προσπάθειες ενός έτους, προκειμένου οι φορείς να εξοικειωθούν με το ειδικό καθεστώς των αιτούντων άσυλο και να ανταποκριθούν στις ειδικές ανάγκες που έχουν. Αντίστοιχα, λοιπόν, με το παρόν σεμινάριο καταβλήθηκε προσπάθεια να υπάρξει το ίδιο αποτέλεσμα για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων σε ένα πρωί, ενώ μέσα σε ένα έτος πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια φορέων σε όλη την επικράτεια. Επιπλέον, στόχος του σεμιναρίου ήταν και η ευαισθητοποίηση των στελεχών, που είναι απαραίτητη, προκειμένου να αφιερώσουν τη δέουσα προσοχή και να έχουν ειδική προσέγγιση όταν θα κληθούν να προσφέρουν υπηρεσίες στα θύματα.

Ως φορείς που ασχολούνται άμεσα με το θέμα ορίζονται οι φορείς -κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί- που έχουν υλοποιήσει Προγράμματα για την υποστήριξη των θυμάτων. Στο πλαίσιο της συνεργασίας μου με τη Μ.Κ.Ο. Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, υλοποιούμε Προγράμματα υποστήριξης -άλλα εθελοντικά και άλλα χρηματοδοτούμενα- από το 2000. Μόνο κατά το τελευταίο έτος εκπαιδεύσαμε επιστήμονες που θα ασχοληθούν με το θέμα στη Σχολή Βαλκανικών και Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, στη Σχολή Μεσογειακών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και στο Μεταπτυχιακό

Διεθνών Σπουδών της Νομικής στο Α.Π.Θ. Δεν είναι όμως αυτονόητο ότι κάποιος φορέας που ασχολείται άμεσα με το θέμα δε χρειάζεται εκπαίδευση. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου, διαπιστώσαμε ότι για στελέχη φορέων που έχουν υλοποιήσει σειρά σχετικών Προγραμμάτων δεν ήταν ευδιάκριτο ότι δεν έχει σημασία αν τα θύματα είναι καλοί ή κακοί άνθρωποι, αν μας συμπαθούν ή όχι ή αν αναγνωρίζουν την προσφορά μας, ενώ επίσης δεν έχει σημασία αν συμφωνούμε με τις ηθικές επιλογές τους, αν υπήρξαν πόρνες στο παρελθόν ή είχαν συναινέσει σε πορνεία και κατέληξαν θύματα σε συνθήκες δουλείας. Ήταν απαραίτητο το σεμινάριο, ώστε να αντιληφθούν ότι σε βάρος των θυμάτων έχει διαπραχθεί ένα έγκλημα, ότι είναι θύματα και με βάση τις δεσμεύσεις των κρατών σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο απολαμβάνουν συγκεκριμένων δικαιωμάτων.

Για να γίνει πιο κατανοητό τι εννοώ, θα αναφέρω και πάλι ένα παράδειγμα, μία παρατήρηση που έγινε στο σεμινάριο, που αποδεικνύει ότι ακόμα και φορείς που ασχολούνται για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα με το θέμα αυτό μπορεί να μην το γνωρίζουν σε βάθος. Στέλεχος λοιπόν φορέα, που ασχολείται για 4 έτη με την υποστήριξη θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έκανε την εξής παρατήρηση: *«Ναι, αλλά τα θύματα δεν είναι πάντα τόσο θύματα. Μία κοπέλα από αυτές που υποστηρίξαμε εξαφανίστηκε με κάποιον που έκανε σχέση και μία άλλη κοπέλα, μετά από το πρώτο στάδιο υποστήριξης, ξεκίνησε να κάνει χρήση ουσιών».*

Το σεμινάριο αυτό ήταν η δεύτερη συνεργασία με τη Γ.Γ.Ι. και το Κ.Ε.Θ.Ι. Τον Νοέμβριο του 2002, η Εναλλακτική Έδρα του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη σε συνεργασία με την Αποστολή στο Κόσσοβο του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (Ο.Α.Σ.Ε.) διοργάνωσαν διήμερο σεμινάριο, με θέμα «Εκπαίδευση και συνεργασία στον τομέα της πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας». Στο επιμορφωτικό αυτό σεμινάριο συμμετείχαν στελέχη δημοτικών αρχών, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και κρατικών δομών που ασχολούνται με την αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στο Κόσσοβο. Η Εναλλακτική Έδρα δεν είχε ασχοληθεί στο παρελθόν με το αντικείμενο και για το λόγο αυτό ζητήσαμε τη συνδρομή του παραρτήματος του Κ.Ε.Θ.Ι. -στη Θεσσαλονίκη- για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών εισηγήσεων από στελέχη του.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να αναφέρω το Πρόγραμμα, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκε το σεμινάριο στη Θεσσαλονίκη και το σημερινό διεθνές συνέδριο συγκέντρωσε το ενδιαφέρον της Εναλλακτικής Έδρας του Συμφώνου Σταθερότητας. Εκτός από το γεγονός ότι η Εναλλακτική Έδρα συμμετέχει τα τελευταία έτη ενεργά στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και παρακολουθεί όλες τις σχετικές πρωτοβουλίες σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων, η υποστήριξη των οποίων αποτέλεσε αντικείμενο του σεμιναρίου, είναι κατά μείζονα λόγο καταγόμενα από χώρες-μέλη του Συμφώνου Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας στις Βρυξέλλες ολοκληρώνει τις εργασίες του. Το Σύμφωνο Σταθερότητας διαδέχεται το Περιφερειακό Συμβούλιο Συνεργασίας στο Σαράγιεβο. Η Εναλλακτική Έδρα αντίστοιχα ολοκληρώνει τις εργασίες της τον Ιούνιο του 2008. Στη Θεσσαλονίκη θα λειτουργήσει, όπως σχεδιάζεται, ένα γραφείο με αντικείμενο την ενίσχυση των οικονομικών επενδύσεων.

Με στόχο λοιπόν την ολοκλήρωση ενός επιτυχημένου -θέλουμε να πιστεύουμε- έργου για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων διάρκειας 2,5 ετών, προγραμματίζουμε να διοργανώσουμε ένα ελληνοβουλγαρικό συνέδριο στη συνοριακή πόλη της Δράμας σε συνεργασία με το Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, την Αποστολή Ελλάδας, με στόχο την ειδική αντιμετώπιση της εμπορίας ανηλίκων μεταξύ της Ελλάδας και της Βουλγαρίας. Σε αυτή μας την προσπάθεια θα θέλαμε να ζητήσουμε τη στήριξη και τη συμμετοχή όλων των φορέων που ασχολούνται με το θέμα αυτό. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Γαλατσοπούλου. Σημειώνω, από αυτά που είπατε, ότι καταφέραμε με αυτό το Πρόγραμμα εκπαίδευσης να πραγματοποιήσουμε πολλά μέσα σε μία μόνον ημέρα, γεγονός που μας δίνει όρεξη και κουράγιο να συνεχίσουμε. Επίσης, καθιστά πρωταρχική την ανάγκη να επισκεφτούμε και τις υπόλοιπες πρωτεύουσες των Νομών με το ίδιο Πρόγραμμα.

Δυστυχώς, από την Κομοτηνή δεν μπόρεσε να έρθει η κυρία Τρυφωνίδου διότι της συνέβη κάτι απρόοπτο. Έτσι, θα δώσουμε το λόγο στον κύριο Εσδρά να μας πει -έτσι και αλλιώς ήμασταν και εγώ και αυτός εκεί- λίγα λόγια για την Κομοτηνή.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Θα ήθελα να προσθέσω για τη Θεσσαλονίκη ότι είχαμε τη χαρά να είμαστε μαζί με το Τμήμα Ευρωπαϊκών Σπουδών από το Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας, το οποίο παρακολούθησε τις εργασίες του σεμιναρίου τη δεύτερη ημέρα, αν θυμάμαι καλά. Ήταν πολύ ενδιαφέρον, γιατί είδαμε πόσο τα νέα παιδιά αντιλαμβάνονται το θέμα και πόση όρεξη είχαν να μάθουν.

Επίσης, οφείλω να δηλώσω ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας θα μας λείπει ιδιαίτερα, διότι πραγματικά είχαμε πολύ καλή συνεργασία αυτά τα χρόνια. Ευελπιστούμε ότι, ακόμα και με την αλλαγή που θα συντελεστεί, θα σας δοθεί δυνατότητα να αφιερώσετε ένα μέρος των

δραστηριοτήτων σας στα ανθρωπιστικά θέματα. Δεν είναι προγραμματισμένο, αλλά ελπίζουμε ότι θα γίνει, έστω και με αφορμή το ελληνοβουλγαρικό, για το οποίο θα θέλαμε και τη δική σας συμμετοχή, όπως ξέρετε.

Καταρχήν, θα πρέπει να αναφέρω ότι, δεν ξέρω αν αυτό ισχύει και για κάποιον άλλο συνεργάτη, ήμουν παρών σε όλα τα σεμινάρια. Δεν έλειψα από καμία πόλη, με αποτέλεσμα να έχω δυνατότητα σύγκρισης για τα σεμινάρια που κάναμε σε κάθε μία.

Σε κάποιες πόλεις υπήρξε τεράστια επιτυχία, τουλάχιστον από πλευράς μαζικότητας. Θα μου πείτε: «Ήταν αναμενόμενο;» Δεν το ξέρω. Όμως, θεωρώ ότι ίσως ο κόσμος ανταποκρίθηκε καλύτερα στην Πάτρα για παράδειγμα -ήταν η τελευταία πόλη αν θυμάμαι καλά- που έγινε το αδιαχώρητο. Βέβαια, υπάρχει και το γνωστό θέμα με το λιμάνι και ίσως για το λόγο αυτό υπήρχε μεγαλύτερο ενδιαφέρον από το κοινό. Είχαμε φτάσει στο σημείο, μάλιστα, -εγώ πρώτη φορά το είδα- να μην υπάρχει χώρος να μπει ο κόσμος. Επίσης, και στο Βόλο πραγματοποιήθηκε μια πολύ επιτυχημένη εκδήλωση, σε αντιδιαστολή με άλλες πόλεις, γιατί εκεί θίξαμε και συζητήσαμε διάφορα θέματα, ευχάριστα και δυσάρεστα.

Αντίθετα, το σεμινάριο της Θεσσαλονίκης, για παράδειγμα, θεωρώ ότι ήταν το πιο αποτυχημένο. Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα ήταν ευεργετικά σε αυτούς τους ανθρώπους που ήρθαν, η προσέλευση ήταν περιορισμένη. Η Θεσσαλονίκη, η οποία είναι μια μεγαλούπολη, ήταν δυστυχώς θα έλεγα τουλάχιστον αδύναμη.

Στην Κομοτηνή υπήρξε μια μέση κατάσταση. Από πλευράς προσέλευσης, η κατάσταση ήταν αρκετά ικανοποιητική, καθώς παρευρέθηκαν τόσο οι πολίτες όσο και οι τοπικοί παράγοντες. Ο χώρος που επιλέξαμε εκεί ενδεχομένως να μην ήταν ο καλύτερος, αλλά, εν πάση περιπτώσει, όλα κύλησαν ομαλά. Η Κομοτηνή, όπως ξέρετε, έχει και κάποιες ιδιαιτερότητες ως περιοχή. Είναι κοντά στα σύνορα, υπάρχει το μειονοτικό ζήτημα, είναι μια φτωχή περιοχή γενικότερα και άλλα. Έτσι, υπάρχει το αντίστοιχο ενδιαφέρον, διότι όποιες πόλεις είναι κοντά στα σύνορα αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα όσον αφορά στο θέμα της διακίνησης.

Βασίζόμενοι στα παραπάνω, θεωρούμε ότι επιτελέσαμε σημαντικό έργο εκεί, γιατί -μετά το τέλος του σεμιναρίου και κάποιους μήνες αργότερα- είχα αρκετά τηλεφωνήματα για βοήθεια, συμβουλές, σκέψεις, γεγονός που αποδεικνύει ότι το ενδιαφέρον του κόσμου, αυτών που ήρθαν τουλάχιστον, ήταν πολύ μεγάλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να αναφέρω ότι πράγματι, όπου το Κ.Ε.Θ.Ι. έχει παράρτημα, υπάρχει μεγαλύτερη δραστηριοποίηση. Καταλαβαίνετε ότι τα στελέχη μας εκεί -και θα

ήθελα να τα ευχαριστήσω ιδιαίτερω από αυτό το βήμα- εργάζονται προσωπικά για κάθε σεμινάριο που έχουμε, οποιοδήποτε είδους, καθώς το Κ.Ε.Θ.Ι. υλοποιεί πολλά Προγράμματα και οργανώνει πολλά σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα. Σίγουρα, αυτό βοηθά σημαντικά. Ωστόσο, συμβαίνει κάποιες φορές, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται, να μην υπάρχει προσέλευση.

Θα πρέπει να ανακοινώσω στο σημείο αυτό ότι έχουν σταλεί φαξ από την κυρία Ευαγγελία Τζαμπάση, η οποία είναι Ευρωβουλευτής ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ζητά συγνώμη που δεν μπορεί να παρευρεθεί σε αυτό το συνέδριο, και από την κυρία Φεβρονία Πατριανάκου, η οποία είναι Βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας και επίσης ζητά συγνώμη γιατί, όπως ξέρετε, είναι ώρα λήξης των εργασιών της Βουλής και η τελευταία ημέρα έχει αρκετές δυσκολίες. Ευχαριστούμε και τις δύο κυρίες για το ενδιαφέρον τους.

Να προχωρήσουμε τώρα στον κύριο Δημήτριο Λαμπράκη, ο οποίος είναι δικηγόρος και μας ήρθε από την Πρέβεζα. Κύριε Λαμπράκη, έχετε το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ, Δικηγόρος (Πρέβεζα)

Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Θα ήθελα να εκφράσω κάποιες σκέψεις και παρατηρήσεις γι' αυτό που έλαβε χώρα στην Πρέβεζα, αν και εγώ είμαι δικηγόρος στην Άρτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Επισκεφτήκαμε και την Άρτα την επόμενη ημέρα, αλλά με διαφορετικό θέμα.

Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

Και στη μία και στην άλλη περίπτωση, υπήρχε κοσμοσυρροή και ο κόσμος ευαισθητοποιήθηκε. Παρ' όλα αυτά, απαιτούνται διαρκείς προσπάθειες, επιμονή και κουράγιο σε εσάς που διοργανώνετε αυτά τα σεμινάρια, ώστε να συνεχίσετε το έργο σας στην πρωτεύουσα κάθε Νομού.

Ευχαριστώ, λοιπόν, για την τιμή και την πρόσκληση που μου απευθύνετε να παρίσταμαι στο Διεθνές Συνέδριό σας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους κυρίους και όλες τις κυρίες που θα με ακούσουν στωικά και θα με υπομείνουν, καθώς και την κυρία συνάδελφο, η οποία με βοήθησε στην ολιγοσελίδη ομιλία μου.

Πριν ξεκινήσω, θα ήθελα να προσθέσω κάτι σε αυτά που ανέφερε η κυρία Γαλατσπούλου. Πράγματι, είναι λυπηρό να μη γνωρίζουμε ότι -τουλάχιστον- τα εγκλήματα της

μαστροπείας και της σωματεμπορίας δεν απαιτούν την εκπόρνευση των γυναικών. Σε κάθε περίπτωση, όμως, τα εγκλήματα τελούνται.

Η τεχνολογική πρόοδος, η οικονομική ανάπτυξη και η διάχυση της γνώσης δεν έχει -μέχρι τώρα τουλάχιστον- ως αποτέλεσμα την εξάλειψη μιας από τις πιο αρχαίες μορφές καταπίεσης: της δουλείας. Αν και η σύγχρονη αντίληψη του ανθρώπου φαίνεται να μην το αποδέχεται, εντούτοις, το δουλεμπόριο συνεχίζει να αποτελεί καθημερινή πρακτική και μέσο πλουτισμού.

Το παραδοσιακό εμπόριο δούλων έχει πλέον μετεξελιχθεί σε μια σύγχρονη επιχείρηση οικονομικής εκμετάλλευσης της εξαναγκαστικής εργασίας των προσώπων, της γενετήσιας ζωής τους, της αφαίρεσης οργάνων του ανθρώπινου σώματος, της επαιτείας, της πορνογραφίας, της πώλησης βρεφών και γυναικών -ως νυφών- και της στρατολόγησης ανηλίκων, έχοντας καταστεί η τρίτη πηγή, μετά το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, παράνομου χρήματος. Τα δίκτυα της εγκληματικής αυτής επιχείρησης, του trafficking ανθρώπων, οργανώνονται και διακλαδίζονται τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, καθιστώντας πολλές φορές τη σύλληψη και τη δίωξη των δραστών αδύνατη.

Στόχος των εμπόρων είναι άτομα (κυρίως γυναίκες και παιδιά) που κατά κύριο λόγο προέρχονται από χώρες όπου η φτώχεια και η οικονομική εξαθλίωση αποτελούν καθημερινότητα, από περιοχές με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο όπου οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών είναι στοιχείο της πολιτισμικής και ιδιαίτερας της θρησκευτικής τους ταυτότητας (όπως το σύστημα της κάστας στην Ινδία, το έθιμο της κλειτοριδεκτομής σε κάποιες ασιατικές και αραβικές χώρες), ώστε η πώληση και γενικότερα η χρήση μιας γυναίκας -ιδιαίτερα ανήλικης- ως αντικείμενο και εμπόρευμα να θεωρείται ως κάτι φυσιολογικό. Επίσης, προτιμώνται περιοχές του κόσμου όπου επικρατούν εμφύλιες συρράξεις ή οι γεννήσεις των παιδιών δε δηλώνονται σε κάποιο είδος ληξιαρχείου, με αποτέλεσμα τα παιδιά, ως η πιο ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα, να είναι εύκολο να κρυφτούν και να αρπαχθούν, καθώς και τόποι, στους οποίους τα παιδιά έχουν μείνει ορφανά από τους γονείς τους, ιδίως λόγω της εξάπλωσης λοιμωδών νοσημάτων, και είναι απροστάτευτα. Ακόμη, θα πρέπει να αναφερθεί και το γεγονός ότι στόχος εκμετάλλευσης των σωματεμπόρων έχουν γίνει πλέον και άτομα από πόλεις του κόσμου με ειρηνικές και οικονομικά ευνοϊκές συνθήκες διαβίωσης (όπως η αρπαγή ατόμων από το δρόμο, όπου έκαναν τη βόλτα τους, καθώς και η αφαίρεση οργάνων από άνδρα μετά από βραδιά διασκέδασης και συνεύρεσης με γυναίκα που συνάντησε σε νυχτερινό κέντρο).

Στη συνέχεια, θα σας καταθέσω μια προσωπική εμπειρία. Πριν από ένα χρόνο, στη Θεσσαλονίκη, ένα παιδί μέσα στο χώρο του σχολείου του δέχτηκε τη φιλοφρόνηση μιας ηλικιωμένης γυναίκας, η οποία του ζήτησε να πάει έναν φάκελο στο δεύτερο όροφο της

απέναντι πολυκατοικίας, επειδή η ίδια δεν μπορούσε να ανεβεί τη σκάλα. Όμως, το παιδί ξέχασε το φάκελο. Όταν πήγε στο σπίτι και η μητέρα του έψαξε τα πράγματά του, όπως συμβαίνει συνήθως, βρήκε το φάκελο, ο οποίος έγραφε: «Ένα δωράκι για σένα». Επειδή έτυχε, λοιπόν, -τουλάχιστον όπως μου το διηγήθηκαν- ο πατέρας του να υπηρετεί στο Τμήμα Ασφάλειας Θεσσαλονίκης, την επόμενη ημέρα έστειλαν το παιδί με το φάκελο αυτό στο δεύτερο όροφο. Η πόρτα άνοιξε και έκλεισε αμέσως, το παιδί τραβήχτηκε μέσα στο σπίτι και, όταν έγινε η αστυνομική επιχείρηση, η αστυνομία ήρθε αντιμέτωπη με ένα χειρουργείο που είχε στηθεί για να κατακρεουργήσουν το παιδί και να πάρουν τα όργανά του.

Η αλήθεια είναι ότι συμβαίνουν κάποια γεγονότα, τα οποία μας συγκλονίζουν, αλλά, παρ' όλα αυτά, είναι απαραίτητο να γίνονται γνωστά. Για το λόγο αυτό, τόσο το Συνέδριο όσο και τα σεμινάρια σας είναι καλό να γίνονται γνωστά οπουδήποτε και αν πραγματοποιούνται για να προσελκύουν και να ευαισθητοποιούν τον κόσμο.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα γνωστά σε όλους μας στοιχεία του Ο.Η.Ε. για το trafficking, υπολογίζεται ότι 2.5 εκατομμύρια άνθρωποι υποχρεώνονται σε καταναγκαστική εργασία. Η πλειοψηφία των θυμάτων είναι ηλικίας 18-24 ετών, ενώ περίπου 1,2 εκατομμύρια παιδιά πέφτουν θύματα του trafficking. Τα ετήσια κέρδη του «εμπορίου λευκής σαρκός» εκτιμώνται στα είκοσι έξι δις ευρώ σε παγκόσμιο επίπεδο. Το 49% των κερδών πραγματοποιείται στις βιομηχανικές χώρες, ενώ μόλις το 52% όσων «στρατολογούν» τα θύματα είναι άνδρες. Το υπόλοιπο 48% είναι γυναίκες, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση, καθώς γίνεται τόσο έντονα λόγος για την ισότητα και οι γυναίκες αναμφισβήτητα θα έπρεπε να είναι πιο ευαισθητοποιημένες.

Η Ελλάδα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, θεωρείται χώρα προορισμού και σημαντικός ενδιάμεσος σταθμός για την προώθηση των θυμάτων σε άλλες χώρες. Στη χώρα μας, τα θύματα του trafficking υπολογίζονται περίπου στις 20.000-25.000 με το 80% αυτών να είναι -δυστυχώς- αλλοδαπές γυναίκες. Πάνω από ένα εκατομμύριο άνδρες στην Ελλάδα πληρώνουν ετησίως για να λαμβάνουν τις υπηρεσίες γυναικών και παιδιών που έχουν πέσει θύματα αυτής της σεξουαλικής βιομηχανίας.

Τα θύματα του «εμπορίου της λευκής σαρκός» προέρχονται από την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία, τη Μολδαβία, τη Νιγηρία, τη Λευκορωσία, τη Λιθουανία και την Ουκρανία - χωρίς να αποκλείονται βεβαίως και άλλες χώρες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, στην Ελλάδα, το trafficking πραγματοποιείται από κυκλώματα, τα μέλη των οποίων προέρχονται από την Αλβανία, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Τα κυκλώματα αυτά σχετίζονται, εκτός από το trafficking, και με τη διακίνηση ναρκωτικών ή λαθρομεταναστών.

Τα τοπικά δίκτυα στην Ελλάδα προμηθεύονται το «προϊόν» τους από τις διεθνείς επιχειρήσεις πορνείας. Οι υπεύθυνοι του διεθνικού κυκλώματος αναλαμβάνουν τη στρατολόγηση και μεταφορά γυναικών και παιδιών από τη χώρα καταγωγής τους στην Ελλάδα. Οι υπεύθυνοι του τοπικού κυκλώματος ασχολούνται με την άμεση προώθηση αυτών των θυμάτων σε μέρη, όπως μπαρ, οίκους ανοχής, διαμερίσματα πελατών και στριπτιζάδικα.

Τα άτομα που πέφτουν θύματα των σωματεμπόρων ζουν υπό το καθεστώς βιασμών, ξυλοδαρμών, βασανιστηρίων, εκφοβισμών και ψυχολογικής κακοποίησης. Υποβάλλονται σε εξαναγκαστικές αμβλώσεις, ενώ σε περιπτώσεις ακούσιας εγκυμοσύνης απουσιάζει η απαραίτητη ιατρική περίθαλψη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα υγείας που μπορεί να προκύψουν και ιδιαίτερα τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, τα οποία εμφανίζονται σε υψηλά επίπεδα στα θύματα του trafficking.

Πέραν των συνθηκών διαβίωσης που προαναφέρθηκαν, τα θύματα των σωματεμπόρων δέχονται απειλές για τις οικογένειές τους, είναι απομονωμένα, στερούνται τα διαβατήριά τους και δε γνωρίζουν τη γλώσσα της χώρας στην οποία βρίσκονται, ώστε να μπορούν να συζητήσουν το πρόβλημά τους ή να ζητήσουν βοήθεια και προστασία.

Αναγκαίο κακό των παραπάνω καταστάσεων και της βίας που τα άτομα αυτά υφίστανται από τους «πελάτες» ή και από τα ίδια τα όργανα διασφάλισης της Δημόσιας Τάξης είναι να περιέρχονται σε κατάσταση αδιεξόδου, φόβου, απόγνωσης, κατάθλιψης, ώστε μόνη διέξοδος από αυτό τον καθημερινό και μόνιμο εφιάλτη να φαντάζει η έξοδος από τη ζωή και την ίδια την ύπαρξη, την αυτοκτονία ή από την αποχώρηση από τη ζωή με κάθε τρόπο.

Μπροστά σε αυτή την καταφανή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, καθώς και τη μη αποτροπή των δραστών από τη συνέχιση της εγκληματικής δραστηριότητάς τους, προκειμένου να επιτύχουν όλο και περισσότερα κέρδη, η Διεθνής Κοινότητα εντείνει τα τελευταία χρόνια τις προσπάθειες αντιμετώπισης του φαινομένου του trafficking μέσω της συνεργασίας των διαφόρων διεθνών οργανισμών, των χωρών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, ώστε να καταστειλούν το έγκλημα αυτό που καταρρακώνει κάθε έννοια ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και εξευτελίζει το ανθρώπινο είδος.

Φυσικό και εύλογο ήταν και η Ελλάδα, η δομημένη δημοκρατικά Ελλάδα μας, τόσο ως μέλος της Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Κοινότητας όσο και ως χώρα υποδοχής και σημαντικός ενδιάμεσος σταθμός για την προώθηση των θυμάτων του trafficking σε άλλες χώρες, όπως προαναφέρθηκε, να προβεί στην υπογραφή και κύρωση διεθνών κειμένων [1. Το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης σε Πρόσωπα, ειδικότερα Γυναίκες & Παιδιά (γνωστό και ως «Πρωτόκολλο του Παλέρμω»), που συμπληρώνει τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος του 2000, 2. Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού για την Εμπορία

και Σεξουαλική Εκμετάλλευση Παιδιών και την Παιδική Πορνεία και Πορνογραφία, 3. Τη Σύμβαση 182 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για την άμεση κατάργηση των πιο επικίνδυνων μορφών εργασίας], καθώς και ευρωπαϊκών κειμένων (1. Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο, 2. Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων), στη σύναψη συμφωνιών σε διμερές επίπεδο (Διακρατική Συμφωνία του 2006 Ελλάδας-Αλβανίας για την Προστασία, Αρωγή και τον Ασφαλή Ανθρωπιστικό Επαναπατρισμό Παιδιών Θυμάτων Εμπορίας και Διακίνησης), στη μεταρρύθμιση και συμπλήρωση, ενόψει των αναληφθεισών από αυτή υποχρεώσεων, του ισχύοντος εθνικού δικαίου, ώστε αφενός μεν να καταπολεμηθεί το ειδεχθέστατο αυτό για τον ίδιο τον άνθρωπο και τα δικαιώματά του έγκλημα, καθώς και όσοι συνδέονται με αυτό ή μπορούν να το διευκολύνουν, αφετέρου δε να είναι δυνατή η παροχή αρωγής και βοήθειας στα θύματα του trafficking.

Θα μου επιτρέψετε -και λόγω της ιδιότητάς μου- να κάνω μια μικρή αναφορά στον Ν. 3064/02 που αφορά στην καταπολέμηση του trafficking. Πιθανόν αυτό που θα ακουστεί να είναι για κάποιους κάτι το οποίο πληροφορούνται για πρώτη φορά, ενώ για κάποιους άλλους, οι οποίοι εντυφούν στο χώρο της Δικαιοσύνης είτε ως συνάδελφοι δικηγόροι, δικαστές είτε ως ένστολοι, να είναι γνωστό.

Σύμφωνα με τον Ν. 3064/2002, με τίτλο «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών» και τον Ν. 3625/2007, με θέμα την «Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις» τροποποιήθηκαν το 18^ο και το 19^ο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα που αφορούν σε εγκλήματα κατά της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, καθώς και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Αντιμετωπίζονται, πλέον, εκτός από το δουλεμπόριο, οι σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων και συγκεκριμένα η διακίνηση, με σκοπό την εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση των ανθρώπων. Είναι αυτό, το οποίο ανέφερε χθες ο κύριος Εσδράς, ότι, δηλαδή, τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια αρχίζει η θωράκιση του δικαίου μας συστήματος και ότι στην ερώτηση «γιατί να κάνω εμπόριο ναρκωτικών, αφού είναι πιο φτηνό το εμπόριο λευκής σαρκός;» η απάντηση είναι πως οι ποινές είναι μικρότερες και το εμπόρευμα φθηνότερο. Φαντάζομαι ότι αυτό είπατε, κύριε Εσδρά, χθες. Έδειξα ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προσοχή στα λεγόμενά σας γιατί δραστηριοποιείστε στο χώρο αυτό και έτσι έχετε μια πληρέστερη εικόνα. Τα περισσότερα από τα σχετικά

αδικήματα χαρακτηρίζονται ως κακουργήματα, με διακεκριμένες περιπτώσεις αυτές που στρέφονται κατά ανηλίκων, τελούνται κατ' επάγγελμα ή από υπάλληλο -ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από αυτή την ιδιότητά του διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη- και έχουν ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος. Υπάρχει, δηλαδή, περίπτωση να ασελήσουμε σε κάποιο παιδί ή σε κάποια νεαρή γυναίκα και να μην της προκαλέσουμε σωματική βλάβη, να της προκαλέσουμε ψυχική. Η ψυχική αυτή βλάβη αποτελεί βλάβη στην υγεία της.

- Καθιερώνονται αυστηρές ποινές, που σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνουν και την ισόβια κάθειρξη για τα αντίστοιχα αδικήματα, όπως είναι το εκ του αποτελέσματος έγκλημα του θανάτου προσώπου-θύματος του εγκλήματος της εμπορίας ανθρώπων.
- Εξασφαλίζεται η ίση προστασία μεταξύ ανδρών και γυναικών στα θέματα αυτά.
- Δεν απαιτείται έγκληση, αλλά ασκείται αυτεπάγγελτα πλέον η ποινική δίωξη σοβαρών αξιόποινων πράξεων, όπως η κατάχρηση σε ασέλγεια και η αποπλάνηση παιδιών. Ανήκει πλέον στο παρελθόν η κατάσταση, κατά την οποία αποφευγαμε τον -εκ νέου- βιασμό των ανθρώπων μέσα στις έδρες και μέσα στα δικαστήρια.
- Θεσπίζεται για πρώτη φορά το έγκλημα της πορνογραφίας, που αφορά σε ανηλίκους (348Α ΠΚ), μέσω εντύπων ή του διαδικτύου, με διακεκριμένες περιπτώσεις την κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια τέλεση, καθώς και τη σύνδεση του περιεχομένου του πορνογραφικού υλικού είτε με την εκμετάλλευση της ανάγκης, της ψυχικής ή διανοητικής ασθένειας ή σωματικής δυσλειτουργίας ανηλίκου είτε με την άσκηση σωματικής βίας κατά ανηλίκου είτε τέλος με τη χρησιμοποίηση ανηλίκου, που δεν είχε συμπληρώσει το 10^ο έτος κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης. Τα μικρά παιδιά δεν μπορούν να καταλάβουν. Τα μικρά παιδιά γίνονται θύματα ευκολότερα. Φανταστείτε ένα δεκάχρονο, ένα δωδεκάχρονο παιδί τι μπορεί να καταλάβει, όταν του λες «Γ δύσου μπροστά σε μία κάμερα» με σκοπό να του δώσεις κάποια χρήματα. Αυτή η πορνογραφία πλέον τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος.
- Θεσπίζεται ως διακεκριμένη περίπτωση σε σχέση με την απλή αποπλάνηση ή ασέλγεια που διαπράττει ενήλικος σε βάρος ανηλίκου με αμοιβή ή άλλα υλικά ανταλλάγματα.
- Προστίθενται στο άρθρο 8 του Ποινικού Κώδικα (Ρυθμίσεις για παγκόσμια δικαιοσύνη) οι πράξεις της εμπορίας ανθρώπων, της σωματεμπορίας, της ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, της διενέργειας ταξιδιών με σκοπό την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου και της πορνογραφίας αυτού, ώστε να είναι εφεξής δυνατή η τιμωρία τους και όταν τελούνται στην αλλοδαπή, ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου τέλεσης.

- Ποινικοποιείται η διενέργεια πράξεων σεξουαλικού τουρισμού σε βάρος ανηλίκου, καθώς και η συμμετοχή σε τέτοιου είδους ταξίδια.
- Ποινικοποιείται η συνειδητή αποδοχή των υπηρεσιών, που προέρχονται από θύματα της διακίνησης ανθρώπων.
- Προβλέπεται η υποχρεωτική προσωρινή ή οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος ή της επιχείρησης, στους χώρους των οποίων τελέστηκαν τα εγκλήματα της πορνογραφίας κατά ανηλίκων, της μαστροπείας ή της σωματεμπορίας. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούν και οι ενέργειες της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία αναζητά αυτούς τους χώρους.
- Προβλέπεται η ψυχοδιαγνωστική εξέταση και θεραπεία τόσο του δράστη όσο και του θύματος των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής. Είναι κατάκτηση της Δικαιοσύνης μας το γεγονός ότι προβλέπεται η εξέταση και η θεραπεία όχι μόνο του θύματος, αλλά και του δράστη, διότι και αυτός είναι ψυχικά διαταραγμένος. Η Ελληνική Δικαιοσύνη, λοιπόν, έχει βρει τον τρόπο να προσεγγίζει τόσο το δράστη όσο και το θύμα.
- Προβλέπεται μια σειρά μέτρων για τα θύματα των εγκλημάτων αυτών, όπως η προστασία βασικών έννομων αγαθών τους, εφόσον αυτά απειλούνται από άμεσο κίνδυνο, η κοινωνική υποστήριξη των θυμάτων, η νομική αρωγή με την εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα και -όσον αφορά στους ανήλικους- η ένταξη σε προγράμματα που αφορούν στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα αναστολής της απέλασης όσων θυμάτων είναι αλλοδαποί, καθώς και η δυνατότητα ασφαλούς και αξιοπρεπούς επαναπατριsmού στη χώρα τους. Τι σημαίνει αυτό; Υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι, πάρα πολλοί αλλοδαποί, οι οποίοι δε βρίσκονται νόμιμα στην Ελλάδα, αλλά είναι θύματα του trafficking. Η ελληνική Πολιτεία φιλοξενεί στο Δίκαιό της αυτούς τους ανθρώπους με τον εξής τρόπο: δεν τους απελαύνει, αναστέλλει την απέλασή τους και τους ζητά να συνεργαστούν για την εξάρθρωση αυτών των κυκλωμάτων. Όσον αφορά στις παραμέτρους της προστασίας και αρωγής για τα θύματα των εγκλημάτων αυτών, εκδόθηκε το Π.Δ. 233/2003 (ΦΕΚ 204/Α/2-9-2003). Το Διάταγμα αυτό καλύπτει τόσο τα θύματα εμπορίας ανθρώπων όσο και τα θύματα εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τα θύματα της «μαστροπείας». Τα θύματα αυτά έχουν δικαίωμα σε αστυνομική προστασία, στέγαση, εκπαίδευση για τα άτομα ηλικίας έως 23 ετών, περιθάλψη και εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα. Η αρωγή παρέχεται, εφόσον οι πιθανολογούμενοι έμποροι έχουν προσαχθεί στη Δικαιοσύνη ή το θύμα έχει προσφύγει στις υπηρεσίες που αναφέρονται στο παράρτημα του Διατάγματος.

Κυρίες και κύριοι, κοσμεί το δικαϊκό μας σύστημα η πρόβλεψη του άρθρου 34, παρ. 7 του Ν. 3274/2004 (ΦΕΚ Α'195/19-8-04) για την «Οργάνωση και λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού», όπου προβλέπεται ότι η απέλαση αλλοδαπών, που βρίσκονται παράνομα στην Ελλάδα και καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία, μπορεί, με διάταξη του εισαγγελέα και έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να αναστέλλεται μέχρις ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλλθηκαν. Όταν λοιπόν μία αλλοδαπή ή ένας αλλοδαπός, θύμα του trafficking, καταγγέλλει τον άνθρωπο ο οποίος τον εκμεταλλεύτηκε, με διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και με τη σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα Εφετών, την οποία κατά περίπτωση έχουμε, αναστέλλεται η απέλαση, έως ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, η οποία τις περισσότερες φορές καθυστερεί. Τι γίνεται με αυτό τον τρόπο; Το χρονικό διάστημα που διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, άδεια διαμονής κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Ν. 2910/2001. Η ανωτέρω άδεια επέχει και θέση άδειας εργασίας, χορηγείται για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα έως την έκδοση της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. Οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται ανάλογα και για τις περιπτώσεις του άρθρου 12 του Ν. 3064/2002. Ουσιαστικά, λοιπόν, οι άνθρωποι αυτοί που πέφτουν θύματα trafficking βοηθούν με τον τρόπο αυτό την κοινωνία αλλά βοηθούνται και οι ίδιοι, καθώς παραμένουν στην ευνομούμενη χώρα μας.

Στα άρθρα 46 έως 52 του Ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212/Α/23-8-2005) «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια», προβλέπεται η χορήγηση άδειας διαμονής διάρκειας δώδεκα (12) μηνών σε υπήκοο τρίτης χώρας, που έχει χαρακτηριστεί ως θύμα εμπορίας ανθρώπων με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα, εφόσον συνεργάζεται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, η οποία ανανεώνεται κάθε φορά για ισόχρονο χρονικό διάστημα προς διευκόλυνση της διενεργούμενης έρευνας ή της ποινικής διαδικασίας. Η εν λόγω άδεια διασφαλίζει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Πριν τη χορήγησή της, παρέχεται από την αρμόδια εισαγγελική αρχή στο θύμα εμπορίας ανθρώπων προθεσμία περίσκεψης μέχρι ένα μήνα, η οποία μπορεί να παραταθεί για τα ανήλικα θύματα, ώστε να συνέλθουν και να είναι σε θέση να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σχετικών αδικημάτων, προκειμένου να μπορούν να λάβουν ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις δικαστικές αρχές. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τους ασυνόδευτους ανήλικους τόσο για τον προσδιορισμό της ταυτότητας και της ιθαγένειάς τους όσο και για τον εντοπισμό της οικογένειάς τους και την εξασφάλιση της νομικής τους εκπροσώπησης. Στο πλαίσιο του ίδιου νόμου, κρίσιμη για την προστασία των γυναικών που πέφτουν θύματα εμπορίας

είναι η απαγόρευση της διοικητικής απέλασης εγκύου κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.

Αυτό είναι το διάστημα της περίσκεψης, το οποίο, όπως θα προτείνω και σε ελάχιστο χρόνο αργότερα, είναι μικρό. Είναι βραχύ το διάστημα της περίσκεψης, γιατί άνθρωποι οι οποίοι έχουν πέσει θύματα αυτής της εκμετάλλευσης δεν μπορούν να συνέλθουν σε ένα μόνο μήνα.

Ευχή όλων μας θα αποτελούσε ο νόμος και οι προσπάθειες των φορέων, τόσο των κρατικών όσο και των μη κρατικών, που δραστηριοποιούνται στον αγώνα κατά του ειδικού και απεχθούς φαινομένου του trafficking των ανθρώπων να καρποφορούσαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορούσαμε να μιλήσουμε για δραστήρια μείωση του εν λόγω εγκλήματος, αν όχι για εξάλειψή του.

Όμως, ζούμε σε μια κοινωνία ανθρώπων και, όπως είναι φυσικό, προβλήματα ανακύπτουν τόσο κατά την εφαρμογή του νόμου όσο και κατά την προσπάθεια της εκτίμησης του μεγέθους της διεθνούς σωματεμπορίας. Σύμφωνα με διεθνείς οργανώσεις, το πρόβλημα εστιάζεται στα εξής σημεία:

- Τα οργανωμένα κυκλώματα παράνομης διακίνησης και εκμετάλλευσης ανθρώπων βρίσκουν νέους τρόπους να εμπορεύονται ανθρώπους, στρεφόμενα κατά κύριο λόγο στην εκμετάλλευση της εργασίας τους (όπως το happy trafficking) και όχι τόσο της σεξουαλικής τους ελευθερίας. Επιπλέον, με την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουν αλλάξει τα δεδομένα στις μετακινήσεις προσώπων. Ακόμη, όπως προαναφέρθηκε, οι έμποροι αρπάζουν πλέον και άτομα από χώρες με ομαλές συνθήκες διαβίωσης.
- Πολλές γυναίκες θύματα εμπορίας εξακολουθούν να φοβούνται τις απειλές και την ψυχολογική ή τη σωματική κακοποίηση από τους εμπόρους τους. Αυτός ο φόβος συχνά δεν τις αφήνει να παρουσιάσουν τον εαυτό τους ως θύματα εμπορίας και, κατά συνέπεια, δε λαμβάνουν την προστασία του κράτους. Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις, οι γυναίκες δεν αντιλαμβάνονται ότι έχουν πέσει θύματα σωματεμπόρων και εκμετάλλευσης, καθώς τους εξασφαλίζεται κάποιο χρηματικό ποσό ως «αμοιβή» για τις υπηρεσίες τους και ένα περιβάλλον περίπου σαν το φυσιολογικό.
- Παρατηρήθηκε σε πολλές περιπτώσεις έλλειψη ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης:
 - α) της Αστυνομίας σχετικά με το ποια είναι τα κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία ένας άνθρωπος αναγνωρίζεται και χαρακτηρίζεται ως θύμα του εγκλήματος του trafficking, ώστε τα αρμόδια όργανά της να προβούν στις δέουσες ενέργειες, β) του ιατρικού κόσμου για την αντιμετώπιση και αγωγή των κακοποιημένων γυναικών και παιδιών, και γ) των κοινωνικών υπηρεσιών των υπηρεσιών υγείας.

- Παράπονα ακούγονται και για το σύντομο της προθεσμίας περίσκεψης -θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο- που δίνεται στις αλλοδαπές γυναίκες για να αποφασίσουν αν θα συνεργαστούν με τις ελληνικές αρχές στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Τα θύματα τονίζουν ότι ο χρόνος που τους παρέχεται από το νόμο σε συνδυασμό με τη δύσκολη κατάσταση που έζησαν δεν τους εξασφαλίζει την απαιτούμενη νηφαλιότητα, προκειμένου να δώσουν μια σαφή κατάθεση.

Έχοντας υπόψη τόσο τις δυσκολίες του εγχειρήματος για την πάταξη του εγκλήματος του trafficking όσο και ότι το θλιβερό αυτό φαινόμενο μας αφορά όλους τόσο ως ανθρώπους όσο και ως πολίτες και κυρίως ως γονείς, προτείνω τα ακόλουθα μέτρα που ελπίζω ότι θα διευκολύνουν το έργο αυτό:

- Καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών του κράτους και επίτευξη αρμονικής συνεργασίας με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε θέματα σχετικά με το trafficking.
- Άμεση ενημέρωση, παροχή κριτηρίων και αναγκαίας κατάρτισης στις αρμόδιες αρχές, ιδίως τις αστυνομικές, για την αναγνώριση των θυμάτων του trafficking και την παροχή της δέουσας φροντίδας και αρωγής.
- Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών της χώρας μας που θα διατρέχει όλα τα ηλικιακά επίπεδα, ώστε να πληροφορηθούν για το έγκλημα αυτό, το μέγεθος και τους τρόπους αντιμετώπισής του.
- Κατάλληλη διαπαιδαγώγηση των νέων ανθρώπων και επιμόρφωση των μεγαλύτερων, ιδιαίτερα στην Περιφέρεια, ώστε να αλλάξουν οι παραδοσιακές πατριαρχικές απόψεις και οι στερεότυποι ρόλοι των φύλων, να προαχθεί η αρχή της ισότητας και του αλληλοσεβασμού και να γίνει αντιληπτό ότι ο καθένας από εμάς θα μπορούσε να υπάρξει θύμα διακίνησης ανθρώπων.
- Διευκόλυνση των αναφορών από τα θύματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, μέσω της ενίσχυσης των πόρων, ώστε οι τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας να είναι πολύγλωσσες και να λειτουργούν σε 24ωρη βάση.
- Παράταση της περιόδου περίσκεψης, προκειμένου ένα άτομο να έχει επαρκή χρόνο, ώστε να δεχθεί βοήθεια και να συνέλθει από τη δοκιμασία, αλλά και να λάβει μια ενημερωμένη απόφαση.
- Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών θυμάτων εμπορίας σε προγράμματα προστασίας μαρτύρων.
 - o Ενημέρωση των γυναικών για την ύπαρξη τέτοιων προγραμμάτων, και

ο Διεύρυνση του φάσματος των εν λόγω προγραμμάτων, ώστε να περιλαμβάνουν τη μετεγκατάσταση σε άλλες χώρες.

- Λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την εξάλειψη αδικαιολόγητων καθυστερήσεων στις ποινικές δίκες κατά των φερόμενων ως δραστών.

Όπως και να έχει το θέμα, κυρίες και κύριοι, αν δεν ευαισθητοποιηθεί ο καθένας από εμάς και αν όλα αυτά, τα οποία χθες και σήμερα ακούσαμε ή θα ακούσουμε, δεν τα συζητήσουμε στο περιβάλλον μας, δε θα μπορέσουμε να ευαισθητοποιήσουμε αυτή την κοινωνία.

Έχουν περάσει αιώνες από τότε που η Εθνική Συνέλευση, κατά τη Γαλλική Επανάσταση (στις 26 Αυγούστου του 1789), υιοθέτησε τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο άρθρο 17 της οποίας αναφέρεται ότι οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι και έχουν ίσα δικαιώματα.

Φαινόμενα όπως αυτό του trafficking, φαινόμενα που παραβιάζουν κάθε έννοια ελευθερίας και αξιοπρέπειας, που καταρρακώνουν κάθε ανθρώπινο πλάσμα και το μετατρέπουν από υποκείμενο σε αντικείμενο προς χρήση, εκμετάλλευση και συναλλαγή, δε συνάδουν με τον πολιτισμό μας και τις ανά τους αιώνες προσπάθειες για την κατάργηση κάθε δυσμενούς και αδικαιολόγητης διάκρισης και συμπεριφοράς σε βάρος των ανθρώπων. Φαινόμενα τέτοιου είδους μόνο βδελυγμία και αποτροπισασμό μπορούν να μας κάνουν να αισθανθούμε, μην επιτρέποντάς μας να εφησυχάζουμε ούτε μια στιγμή.

Ας απαντήσουμε ένα μεγάλο ΟΧΙ σε αυτό το αποτρόπαιο και φρικιαστικό, τόσο για την κοινωνία όσο και για τον πλανήτη, έγκλημα. Άλλωστε, το οφείλουμε σε αυτούς που μας απλώνουν το χέρι από την κόλαση που άλλοι έφτιαξαν γι' αυτούς. Το οφείλουμε στα ίδια μας τα παιδιά και στον κόσμο που θα τους παραδώσουμε.

Κυρίες και κύριοι του Κ.Ε.Θ.Ι., θα σας αφήσω την ομιλία μου, ως το ελάχιστο που μπορώ να κάνω για την τιμή που μου κάνατε να μιλήσω στο Συνεδριό σας και θα σας προσκαλέσω στον Νομό Άρτας, στην όμορφη Άρτα, στην πόλη των θρύλων και των παραδόσεων και εσάς και το κοινό που παρευρίσκεται στην αίθουσα αυτή. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Λαμπράκη. Με προλάβετε, γιατί άκουσα κάποιες προτάσεις, τις οποίες θα θέλαμε να καταθέσετε. Απλώς, θα ήθελα να επισημάνω κάποιο σημείο της ομιλίας του κυρίου Λαμπράκη, ο οποίος στάθηκε πολύ σωστά και ως δικηγόρος, ότι, δηλαδή, είμαστε μια ευνομούμενη χώρα. Αυτό δεν το αμφισβητεί κανένας. Υπάρχουν νόμοι. Σημασία έχει πόσο ευαισθητοποιημένοι/-ες είμαστε εμείς ως πολίτες να τηρούμε αυτούς τους νόμους, διότι είναι γνωστή η περίπτωση κάποιου δράστη που έφτασε στα δικαστήρια,

ας μην δώσουμε περαιτέρω στοιχεία, αλλά τον υποστήριξε όλο το χωριό, καθώς και η ίδια του η γυναίκα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Καταρχήν, θα ήθελα να πω ότι θυμήθηκα τη θέσπιση του Ν. 3464, στον οποίο αναφέρθηκε και ο κύριος Λαμπράκης, μερικά χρόνια πριν. Ήμουν, λοιπόν, στη Νομοθετική Επιτροπή και πραγματικά θυμάμαι ότι προσπαθήσαμε να κάνουμε ό,τι μπορούσαμε για να δημιουργήσουμε ένα νόμο, ο οποίος θα μπορούσε να αντιπαρεταθεί σε αυτά που έλεγε ο διακινητής: «Δεν υπάρχουν πειθαρχικές διώξεις οπότε μπορώ να πωλώ και να αγοράζω ανθρώπους». Βέβαια, να επισημάνω ότι εμείς είχαμε προτείνει να είναι ο νόμος λίγο πιο αυστηρός. Εγώ προσωπικά, δηλαδή, είχα επιμείνει ότι θα πρέπει να τιμωρείται και να διώκεται πειθαρχικά και ο πελάτης στην περίπτωση που αποδεικνύεται ότι γνώριζε ότι είναι θύμα. Ισχυριζόμουν ότι πρέπει, ούτως ή άλλως, να τιμωρείται ο πελάτης. Σε αντίθετη περίπτωση, ας μας αποδείκνυε ο ίδιος ότι δεν ήξερε ότι είναι θύμα. Δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν έγινε αποδεκτό από τη Βουλή και καταλαβαίνω το λόγο.

Ξέρετε, αυτό είναι ένα «παιχνίδι» που παίζεται με τρεις παίκτες. Συνήθως, εμείς συζητάμε για τους δύο και ξεχνάμε τον τρίτο. Συζητάμε, δηλαδή, για το θύμα, που θα πρέπει να έχει αρωγή -και καλά κάνουμε-, για το διακινητή, που θα πρέπει να κυνηγηθεί και να μπει στη φυλακή -και καλά κάνουμε- αλλά δε συζητάμε για τον πελάτη. Και αυτό συμβαίνει, διότι δε συζητά κανένας για τον εαυτό του, δεν κάνει κανένας αυτοκριτική. Είναι γνωστό ότι, αν δεν υπάρχει πελάτης, δεν υπάρχει τίποτα.

Αυτό που ανέφερε η κυρία Βλαχογιάννη προηγουμένως είναι κάτι σύνηθες. Η γυναίκα θα στηρίξει το σύζυγο ή τον αδελφό ή οποιονδήποτε άλλον, ανεξάρτητα από το αν είναι εγκληματίας ή όχι. Οι γυναίκες έχουν πολύ μεγάλο μερίδιο ευθύνης -για να μην πω το μεγαλύτερο- διότι αυτές καλύπτουν, ενώ δε θα έπρεπε, τέτοιες καταστάσεις. Επίσης, αυτές διαμορφώνουν και μεγαλώνουν τα παιδιά τους. Μπορεί να ακούγεται λίγο κλισέ αυτό, αλλά είναι η αλήθεια. Θα πρέπει να κάνουμε κάποια στιγμή την αυτοκριτική μας ως κοινωνία και ως άνδρες ή γυναίκες, δεν έχει σημασία το φύλο, για να συνειδητοποιήσουμε τη σοβαρότητα της κατάστασης.

Στη συνέχεια, θα σας πω κάτι πολύ χαρακτηριστικό. Νόμιζα ότι είχα δει ό,τι χειρότερο υπάρχει, διότι ασχολούμαι με αυτό το θέμα τα τελευταία 20 χρόνια σε όλο τον κόσμο και όχι μόνο στην Ελλάδα. Είχα δει γυναίκα, την οποία είχαν χτίσει σε έναν τοίχο προς παραδειγματισμό, είχα δει μια κοπέλα γεμάτη με εγκαύματα γ' βαθμού, γιατί οι πελάτες ήθελαν να σβήνουν τα τσιγάρα επάνω της -την χρησιμοποιούσαν ως τασάκι- και γυναίκα πεταμένη

στα σκουπίδια επειδή ήταν επιληπτική και δεν την ήθελαν. Το εμπόρευμα, δηλαδή, ήταν σκάρτο.

Πριν από λίγους μήνες με κάλεσαν στη Γενική Ασφάλεια, τη Γ.Α.Δ.Α., όπου είχαν βρει πορνογραφικό υλικό, παιδική πορνογραφία, στο διαδίκτυο, στην οποία είχε συμμετάσχει κάποιος συμπολίτης μας, ευυπόληπτος κατά τα άλλα, 34 χρονών και επιτυχημένος επαγγελματικά. Υπέθετα ότι απλώς είχε «κατεβάσει» τέτοιο υλικό. Περίμενα, λοιπόν, να δω ενδεχομένως κάποια πολύ νεαρή κοπέλα γυμνή. Όμως, αυτό που είδα ήταν εντελώς απροσδόκητο. Ήταν βιασμοί παιδιών οκτώ μηνών. Δεν είχα ξαναδεί κάτι τέτοιο στη ζωή μου και φυσικά αναφέρομαι γι' αυτή την πόλη. Σημειωτέον ότι η αδελφή του δράστη δήλωσε όταν με είδε: «Ο αδελφός μου είναι πολύ καλό παιδί. Λάθος έγινε».

Αξιζει να επισημάνω δε ότι, σύμφωνα με τη δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος, δε γίνεται λάθος, διότι σε αυτού του είδους τους δικτυακούς τόπους είναι απαραίτητη η πιστωτική κάρτα, προκειμένου κάποιος να έχει κάποιος πρόσβαση. Ο ενδιαφερόμενος προπληρώνει από 250€ και άνω και αυτός που έχει το site του δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης μια συγκεκριμένη ώρα, που είναι ένα ραντεβού για τους αρρώστους όλου του κόσμου - αν και εγώ δε θέλω να τους αποδίδω αυτό το χαρακτηρισμό γιατί αποτελεί ελαφρυντικό για όλα αυτά τα κτήνη. Πρέπει να σας πω ότι οι βιασμοί αυτοί γίνονται ζωντανά, μπαίνουν στο διαδίκτυο και βλέπουν αυτό που θέλουν. Επομένως, δεν τίθεται θέμα «Μπήκα κατά λάθος και κατά λάθος μου ήρθε», γιατί αυτά τα sites πληρώνονται πολύ ακριβά, πληρώνονται με πιστωτική κάρτα και, βεβαίως, το ηλεκτρονικό στίγμα φαίνεται, ξέρουμε ποιος είναι και ξέρουμε τι γίνεται.

Απάντησα, λοιπόν, στην αδελφή αυτού του κυρίου: «Εγώ δέχομαι αυτά που μου λέτε, αλλά θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση χωρίς να χρειαστεί να μου απαντήσετε, απλώς να σκεφτείτε». Τη ρωτώ: «Παιδιά έχετε;» Μου λέει: «Βεβαίως». Της λέω: «Θα αφήνατε ποτέ τον αδελφό σας να φυλάξει τα παιδιά σας ένα βράδυ ως baby sitter;». Δεν περίμενα απάντηση. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι η κοπέλα ίσως να το σκέφτεται διαφορετικά, διότι ήταν αδελφός της και το καταλαβαίνω ότι ήθελε να τον βοηθήσει. Όμως μέχρι πού και πόσο;

Επίσης, πρέπει να σας πω ότι ο άνθρωπος αυτός φυσικά δε φυλακίστηκε, διότι ο νόμος νομιζώ ότι τροποποιήθηκε αυτό το μήνα- δε δίνει τη δυνατότητα δίωξης, παρά μόνο αν αποδειχθεί ότι το υλικό χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ότι, δηλαδή, βγάζει λεφτά από αυτό. Αυτό βέβαια είναι κάτι το οποίο πρέπει να αλλάξει, γιατί σε άλλες χώρες της Ευρώπης ο άνθρωπος που θα συλληφθεί να «κατεβάζει» τέτοιου είδους υλικό διώκεται. Νομιζώ ότι πρέπει να πέρασε ο νόμος, επαναλαμβάνω πρόσφατα γιατί τότε δεν υπήρχε, με αποτέλεσμα ο συγκεκριμένος άνθρωπος να επιστρέψει σπίτι του.

Θυμάμαι τα λόγια του Μανώλη Σφακιανάκη, ο οποίος είναι Προϊστάμενος της Δίωξης

Ηλεκτρονικού Εγκλήματος: «Τι να σου πω, Δανιήλ; Το πολύ-πολύ να πάω εκεί, να πω έναν καφέ μαζί του και να του πάρω το σκληρό δίσκο. Δεν μπορώ να κάνω κάτι άλλο». Τον Δεκέμβρη, αλλά και την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποιήθηκε ένα Συνέδριο με 300 Δικαστές και την περασμένη εβδομάδα με Εισαγγελείς. Το πρώτο έλαβε χώρα στα Χανιά, ενώ το άλλο έγινε εδώ κοντά, στο Βραχάτι. Έτσι, αποφασίσαμε με τον κ. Σφακιανάκη να κάνουμε το εξής: αγοράσαμε μία κάρτα Internet, την τοποθετήσαμε στο laptop, ώστε να βλέπουν όλοι οι Αρεοπαγίτες την οθόνη - φυσικά είχαμε ζητήσει την άδειά τους προηγουμένως γιατί κατάλαβαν ότι κάτι επιχειρούσαμε να κάνουμε εκείνη την ώρα. Βάλουμε, λοιπόν, την κάρτα, μπήκαμε στο Internet και τότε ο Αξιωματικός της Αστυνομίας «μπαίνει» σε ένα chat room, αυτό που συνομιλούν τα παιδιά, και στέλνει ένα μήνυμα με αποστολέα: «Χριστινάκι, 12 ετών» ήταν το όνομά του.

Οφείλω να ομολογήσω ότι δεν πρέπει να πέρασε πάνω από ένα λεπτό που «παρουσιάστηκαν» τουλάχιστον 60 παιδόφιλοι μπροστά μας με διάφορα μηνύματα, των οποίων το περιεχόμενο μπορείτε να καταλάβετε. Μάλιστα, μερικοί είχαν και κάποιες φωτογραφίες. Τους είχα πει να μην τις δείξουν, διότι ήταν παρόντες όλοι οι Αρεοπαγίτες και δε θέλαμε να δημιουργηθεί κάποιο μεγαλύτερο πρόβλημα. Όπως είναι φυσικό, οι άνθρωποι ταραχτήκαν και συνειδητοποίησαν την κατάσταση που επικρατεί. Βέβαια, αυτός ήταν και ο στόχος μας. Να τους «βγάλουμε» από την έδρα τους, ώστε να δουν τι γίνεται στον κόσμο. Συνειδητοποιούν, λοιπόν, ξαφνικά ότι η πραγματικότητα γύρω από αυτό το θέμα είναι πολύ πιο σκληρή και βάρβαρη από όσο νόμιζαν. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει πραγματικά να ευαισθητοποιηθούμε, να ξεσηκωθούμε και να αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση που επικρατεί και που συνεχώς γίνεται όλο και πιο δύσκολη και πολυπλοκή. Από πέρυσι, που κάναμε όλη αυτή τη μετακίνηση στις διάφορες πόλεις και μιλήσαμε με τον κόσμο, μέχρι φέτος, η κατάσταση έχει επιδεινωθεί. Το οργανωμένο έγκλημα, όπως γνωρίζετε, -γιατί με αυτό έχουμε να κάνουμε- είναι πάντα δυο βήματα πιο μπροστά από εμάς, δυστυχώς, και πρέπει να το προλαβαίνουμε, να τροποποιούμε τους νόμους και να προσαρμοζόμαστε ανάλογα.

Θεώρησα ότι έπρεπε να σας πω αυτά τα πράγματα, ώστε να συνειδητοποιήσουμε ότι οι εξελίξεις τρέχουν και μάλιστα πάρα πολύ γρήγορα, με αποτέλεσμα να καθιστούν το πρόβλημα όλο και πιο δύσκολο. Σκεφτείτε, δηλαδή, ότι το παλιό στερεότυπο της δίμετρης κοπέλας από την Ανατολική Ευρώπη που προοριζόταν για σεξουαλική εκμετάλλευση θεωρείται πολύ ξεπερασμένο. Βιώνουμε δυστυχώς πολύ χειρότερα πράγματα. Έχει πέσει πολύ μεγάλο βάρος στα παιδιά ως θύματα και το διαδίκτυο διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην κατάσταση αυτή. Παρ' όλο που το 98% του διαδικτύου είναι πολύ χρήσιμο και δε θα πρέπει να αποτρέψουμε τα παιδιά μας από αυτό, υπάρχει ένα 2%, το οποίο μπορεί να είναι μικρό ως ποσοστό, αλλά είναι τόσο κακό, ώστε να σκιάζει το υπόλοιπο 98%.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε, κύριε Εσδρά. Να προχωρήσουμε με την κυρία Διονύσια Καλκαβούρα, η οποία είναι Υπεύθυνη του Παραρτήματος του Κ.Ε.Θ.Ι. στο Βόλο και θα μας μιλήσει για τα αποτελέσματα του σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε εκεί.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΚΑΛΚΑΒΟΥΡΑ, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Βόλου (Βόλος)

Σας ευχαριστώ που μας δίνετε την ευκαιρία να παρουσιάσουμε και εμείς τα αποτελέσματα του σεμιναρίου που έγινε στο Βόλο.

Όμως, θα ήθελα να σταθώ προηγουμένως στο ότι θεωρούμε την εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση ως ένα φαινόμενο που οι Ελληνικές Αρχές, η κοινωνία των πολιτών, οι δομές και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ασχολούνται τα τελευταία χρόνια, παρ' ότι έχει λάβει παγκοσμίως ανησυχητικές διαστάσεις και αποτελεί τη σοβαρότερη προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όπως όλον/-ες γνωρίζουμε, βασικά χαρακτηριστικά των θυμάτων του trafficking είναι ότι τα άτομα της κατηγορίας αυτής συνήθως βρίσκονται στη χώρα παράνομα, χωρίς να έχουν άδεια παραμονής και εργασίας. Πολλές φορές δεν έχουν μαζί τους κανένα επίσημο έγγραφο που να πιστοποιεί την ταυτότητά τους. Η πλειοψηφία των διακινούμενων προσώπων είναι γυναίκες με διαφορετική ηλικία, εθνικότητα, θρησκεία, μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο και, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, είναι μετανάστριες, οι οποίες αναζητούν καλύτερες συνθήκες ζωής. Από αυτό ακριβώς το σημείο ξεκινούν τα στάδια του trafficking. Η στρατολόγηση με διάφορες υποσχέσεις, εργασία, πολλά χρήματα, καλή ζωή, γάμος. Η μεταφορά στη συνέχεια από τη χώρα καταγωγής στους τόπους προορισμού και τέλος η εκμετάλλευση.

Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων είναι η έλλειψη πληροφόρησης για τις πραγματικές διαστάσεις της και οι δυσχέρειες που προκύπτουν κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μεθόδων αντιμετώπισής της. Ξεχάσιμης της λαθραίας φύσης του εγκλήματος και του μεγάλου αριθμού των ατόμων που είναι ευάλωτα στην εκμετάλλευση, οι έμποροι μπορούν εύκολα να τροποποιούν τις οδούς εμπορίας, τις μεθόδους εκμετάλλευσης και τη δομή των εγκληματικών οργανώσεων που αποκομίζουν κέρδος από την εμπορία ανθρώπων, προκειμένου να αποφεύγουν τον εντοπισμό και τη δίωξή τους.

Όλο και περισσότερο αναδεικνύεται ότι η συνεργασία ανάμεσα στις Αρχές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών είναι απαραίτητη στην προσπάθεια καταπολέμησης του φαινομένου. Αυτό ήταν και ένα από τα συμπεράσματα του εκπαιδευτικού σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε στο Βόλο στις 5, 6 και 7 Νοεμβρίου 2007. Στο συγκεκριμένο σε-

μινάριο υπήρξε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον για συμμετοχή από φορείς και Υπηρεσίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, με αποτέλεσμα να λάβουν μέρος σε αυτό πάνω από 42 φορείς και Υπηρεσίες. Ενδεικτικά αναφέρουμε: τους/τις εκπροσώπους της Ελληνικής Αστυνομίας, -και από τις τέσσερις Υποδιευθύνσεις των Νομών της Θεσσαλίας: της Λάρισας, των Τρικάλων, της Καρδίτσας και του Βόλου-, την Ομάδα anti-trafficking της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλίας, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών, των Δήμων όλης της Περιφέρειας, των νοσοκομείων της Περιφέρειας, του Λιμενικού Σώματος, τα γραφεία Ισότητας των Νομαρχιών, καθώς και την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας, την Εισαγγελία και τα Δικαστήρια Ανηλίκων, τους Δικηγορικούς Συλλόγους, τις εκπροσώπους γυναικείων οργανώσεων, συλλόγων κοινωνικών λειτουργών κ.λπ. Η συμμετοχή ήταν πάρα πολύ μεγάλη στην εκπαίδευση, καθώς και τις τρεις ημέρες εκδήλωσαν ενδιαφέρον περισσότερα από 100 άτομα.

Το περιεχόμενο του Προγράμματος ήταν ιδιαίτερα επιμορφωτικό για όλους και όλες τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε τον καταλυτικό ρόλο της παρουσίας του κυρίου Εσδρά και της ομιλίας του, ο οποίος βοήθησε με τη μεγάλη του εμπειρία και γνώση του θέματος τη συνειδητοποίηση του προβλήματος από όλους/-ες, καθώς και των επιπτώσεών του στα θύματα διακίνησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Μπακαλάκου από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας που παρουσίασε την ενδοοικογενειακή βία, γιατί έτσι αναδείχτηκε πόσο σημαντικό είναι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να εφαρμόζεται στην πράξη και να μην περιορίζεται στη θεωρητική αναφορά.

Επίσης, οι ταινίες που προβλήθηκαν διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση σχετικά με την καλύτερη κατανόηση του προβλήματος. Έτσι, δόθηκε η δυνατότητα σε όλους και όλες τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες αφενός να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν γνωρίζοντας καλύτερα το θέμα και αφετέρου να λειτουργήσουν ως μεταλαμπαδευτές ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να αναφέρω ότι η κοινωνία και οι φορείς της Μαγνησίας είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένοι σε θέματα κακοποίησης και παραμέλησης. Τα τελευταία δέκα (10) χρόνια έχει γίνει ένα άτυπο Συμβούλιο, μια Επιτροπή, η οποία είναι δίπλα από την εταιρεία κοινωνικής παρέμβασης και πολιτισμού της Νομαρχίας, δηλαδή έχει ως πρόεδρο κάποιον Νομαρχιακό Σύμβουλο. Στην Επιτροπή συμμετέχουν δέκα εννέα (19) φορείς που εμπλέκονται σε θέματα κακοποίησης, βίας και ανάλογων φαινομένων, όπως: οι κοινωνικές υπηρεσίες, τα νοσοκομεία, η αστυνομία και το Κ.Ε.Θ.Ι. Επίσης, συμμετέχει η ΑΡΣΙΣ και τα δικαστήρια. Μέσα από τις μηνιαίες συναντήσεις μας, ενημερωνόμαστε για το τι συμβαίνει στην Περιφέρειά μας, έτσι ώστε να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε με περισσότερο αποτελεσματικό τρόπο περιστατικά βίας ή κακοποίησης ατόμων και παιδιών που φτάνουν σε εμάς. Επίσης, με τη συμμετοχή της Ελληνικής Μέριμνας, διαθέτουμε έναν ξενώνα για να

μπορούμε να φιλοξενήσουμε τα θύματα, είτε trafficking είτε βίας και κακοποίησης. Θεωρώ, λοιπόν, ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να λειτουργούν και να συνεργάζονται όλοι αυτοί οι φορείς στο Βόλο. Ο καθένας/-μία μας προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια στα άτομα που μας απευθύνονται, ανάλογα με τη δομή που εκπροσωπούμε.

Ένα άλλο σημείο που θέλω να σταθώ είναι η έκταση του φαινομένου της παράνομης διακίνησης γυναικών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η Περιφέρεια και κυρίως ο Βόλος είναι περιοχή υποδοχής μεταναστών και μεταναστριών και περιοχή, όπου δραστηριοποιούνται έμποροι διακίνησης γυναικών με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.

Σύμφωνα με όσα μας ανέφερε κατά το χαιρετισμό του στο σεμινάριο ο Γενικός Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Περιφέρειας Θεσσαλίας, το πρόβλημα της διακίνησης έχει αμβλυνθεί σημαντικά, γεγονός στο οποίο έχει συντελέσει η νομιμοποίηση των οικονομικών μεταναστών/-τριών. Αυτό δε σημαίνει ότι το πρόβλημα δεν υφίσταται ή ότι δε χρειάζεται συνεχής επαγρύπνηση προκειμένου να παταχθεί το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σας παρουσιάσω μερικά επίσημα στοιχεία που προκύπτουν μετά από συνεργασία με την Αστυνομική Διεύθυνση της Μαγνησίας, και αφορούν στην έκταση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας στον Νομό Μαγνησίας. Τα στοιχεία σχετίζονται με περιστατικά που έχουν καταγραφεί, έχουν δικαστεί ή όχι των ετών 2001-2007.

Αρχικά, αναφέρουμε την εμπορία ανθρώπων που υπόκειται στο άρθρο 323 Α του Ποινικού Κώδικα, εννέα υποθέσεις, δεκαπέντε συλλήψεις που πραγματοποιήθηκαν, έξι περιπτώσεις, οι οποίες εξιχνιάστηκαν πλήρως και ακολούθησε καταδίκη, ενώ τρεις δεν προχώρησαν καθώς δε συνελήφθησαν οι δράστες. Στη συνέχεια, σχετικά με την εμπορία ανθρώπων που υπόκειται στο άρθρο 351 του Ποινικού Κώδικα, υπάρχουν επτά υποθέσεις, πραγματοποιήθηκαν πέντε συλλήψεις, τέσσερις εξιχνιάσεις και καταδίκες, ενώ επίσης στις τρεις από αυτές δεν μπόρεσαν να συλλάβουν τους δράστες για να έχουμε αποτέλεσμα. Τρίτον, έχει καταγραφεί μαστροπεία, που υπόκειται στο άρθρο 349 του Ποινικού Κώδικα, τρεις περιπτώσεις με επτά συλλήψεις που εξιχνιάστηκαν και είχαμε καταδίκη των δραστών.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να αναφερθώ στην περίπτωση δύο ανήλικων κοριτσιών από τη Βουλγαρία, τα οποία απήχθησαν με τη χρήση βίας και απειλών. Αρχικά μεταφέρθηκαν στη Δράμα, στη συνέχεια διέμεναν σε ξενοδοχείο του Βόλου και, τέλος, εγκαταστάθηκαν σε σπίτι. Επίσης, είχε εξασφαλιστεί η σιωπή τους, καθώς οι σωματέμποροι τις διαβεβαίωναν πως κάθε απόπειρα να διαφύγουν και να απευθυνθούν στις Αρχές θα σήμαινε τη δίωξη και φυλάκιση των ίδιων των κοριτσιών. Τα κορίτσια στη συνέχεια πωλήθηκαν αντί 1.000€. Βεβαίως, στην περίπτωση αυτή υπήρξε αίσιο τέλος, γιατί η παρέμβαση της Αστυνομίας, μετά από πληροφορίες, είχε ως αποτέλεσμα την απεμπλοκή των δύο ανήλικων κοριτσιών από

το κύκλωμα και την αναγνώρισή τους ως θύματα σωματεμπορίας σύμφωνα με τον Ν. 3064. Αυτό ήταν ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα καλής συνεργασίας μεταξύ των Αρχών και των φορέων, με στόχο την αρωγή και προστασία των θυμάτων. Ανάλογα περιστατικά δεν έχουν εντοπιστεί στους άλλους τρεις Νομούς, δηλαδή στα Τρίκαλα, στην Καρδίτσα και στη Λάρισα.

Όμως, θα ήθελα να αναφέρω αυτό που, μετά από συνεργασία με την ομάδα του trafficking, προέκυψε και αποδεικνύει ότι έχουμε υποκρύπτουσα παράνομη εμπορία γυναικών: οι εικονικοί γάμοι μεταξύ αλλοδαπών νεαρών γυναικών με ημεδαπούς. Μέσα σε διάστημα ενός μήνα, αρχές του 2007, οκτώ νεαρές αλλοδαπές, υπήκοοι Ρωσίας, κατέθεσαν αίτηση με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια εργασίας, για να εργαστούν ως σερβιτόρες σε κέντρα διασκέδασης, μπαρ, καφετέριες και άλλα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, στα οποία είναι απαραίτητη η σχετική άδεια. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι λίγες ημέρες μετά την είσοδό τους στην Ελλάδα με τουριστική προξενική θεώρηση, με βίζα, τέλεσαν γάμους με ημεδαπούς άνδρες και έτσι νομιμοποίησαν την παραμονή τους στην Ελλάδα και έλαβαν από τον Δήμο Λαρισαίων και Καρδίτσας τις βεβαιώσεις, ώστε να καταθέσουν δικαιολογητικά για άδεια παραμονής ως σύζυγοι Ελλήνων πολιτών. Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι η καθεμιά ήταν μάρτυρας του γάμου της άλλης και έτσι προκύπτει ότι οι γάμοι ήταν εικονικοί και έγιναν με σκοπό τη νομιμοποίηση των νεαρών γυναικών, ώστε να εργαστούν ως σερβιτόρες ή χορεύτριες σε κέντρα διασκέδασης. Η άδεια εργασίας δε χορηγήθηκε και, όταν αναζητήθηκαν στις διευθύνσεις που είχαν δηλώσει στην αίτηση, διαπιστώθηκε ότι οι περισσότερες διευθύνσεις ήταν ψευδείς και ότι οι νεαρές γυναίκες είχαν εξαφανιστεί.

Από τα παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι κάθε φορά οι έμποροι ελίσσονται, προκειμένου να ξεφύγουν από τις Διοικητικές Αρχές και χωρίς να γίνεται φανερά αντιληπτό ότι πρόκειται για παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών. Γι' αυτό το λόγο, πολλές γυναίκες δεν αναγνωρίζονται ως πιθανά θύματα εμπορίας.

Αν δούμε τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, ο αριθμός των γυναικών που έχουν αναγνωρισθεί ως θύματα trafficking κυμαίνεται μεταξύ 100-200 ετησίως, αριθμός ιδιαίτερα χαμηλός, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των φορέων, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και όλων των Υπηρεσιών που ασχολούνται με το θέμα.

Συμπερασματικά, θα ήθελα να τονίσω ότι το επιμορφωτικό σεμινάριο, που πραγματοποιήθηκε στον Βόλο, λειτούργησε θετικά όχι μόνο γι' αυτούς/-ές που το παρακολούθησαν, αλλά μέσα από τη δημοσιοποίησή του από τα τοπικά μέσα ενημέρωσης ευαισθητοποίησε και την τοπική κοινωνία. Σύμφωνα, μάλιστα, με τη μαρτυρία Αξιωματικού της ΕΛ.ΑΣ. Μαγνησίας, αυξήθηκε ο αριθμός των πολιτών που καταγγέλλουν περιστατικά, τα οποία διερευνώνται ως πιθανά περιστατικά διακίνησης.

Επίσης, καταδείχθηκε η ανάγκη για συνεχή ενημέρωση, συντονισμό και εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και Υπηρεσιών, προκειμένου να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Είναι απαραίτητη η συνεχής ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, κυρίως του ανδρικού πληθυσμού, για τις συνθήκες διαβίωσης των θυμάτων διακίνησης και τη δράση των διακινητών, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι κάνοντας χρήση των υπηρεσιών αναγκαστικής πορνείας συντηρούν ένα καθεστώς σύγχρονης δουλείας.

Βέβαια, η ενημέρωση αφορά και στα ίδια τα θύματα. Είναι αναγκαίο, δηλαδή, να πληροφορηθούν ότι υπάρχει προστασία των δικαιωμάτων τους και τους παρέχεται αμέριστη συμπαράσταση αν αποφασίσουν να καταγγείλουν τους εκμεταλλευτές τους. Επίσης, διαπιστώθηκε ο σημαντικός ρόλος της συμβουλευτικής υποστήριξης των γυναικών, η παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής συμβουλευτικής, καθώς και η βοήθεια για επαγγελματική ένταξη, ώστε αυτές οι γυναίκες να ενδυναμωθούν, να επουλώσουν τις πληγές τους και να ενταχθούν στην κοινωνία.

Η ανάγκη για ανάπτυξη πολιτικών πρόληψης τόσο στις χώρες προέλευσης όσο και στις χώρες υποδοχής παρουσιάζεται εντονότερη από ποτέ. Μιας πρόληψης, όμως, προσανατολισμένης στην άρση των δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που επέβαλε η παγκοσμιοποίηση της ελεύθερης αγοράς.

Η εξέλιξη του φαινομένου της σωματεμπορίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης βρίσκεται σε άμεση αλληλεπίδραση με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές των σύγχρονων κοινωνιών.

Αναφορικά με τις μελλοντικές τάσεις και διαστάσεις του φαινομένου, μπορούμε να διαπιστώσουμε μόνο προβλέψεις και εικασίες. Όμως, είμαστε σε θέση να υποστηρίξουμε πως το επίπεδο και η ποιότητα ζωής του κάθε ανθρώπου δεν μπορεί να καθορίζεται από τις επιλογές κάποιου επενδυτή. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Σας ευχαριστούμε και εμείς πολύ, κυρία Καλκαβούρα, τόσο για τα ενδιαφέροντα στοιχεία που μας προσκομίσατε από την Υπηρεσία Δίωξης όσο και για τη συνεργασία που είναι φανερό ότι έχει το Κ.Ε.Θ.Ι. με όλους τους σχετικούς φορείς του τόπου σας.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι έχουμε λάβει κάποια φαξ από τον Υπουργό Εσωτερικών, τον κύριο Χρήστο Ζώη, ο οποίος μας ευχαριστεί θερμά για την πρόσκληση, αλλά δεν μπορεί να παραστεί στο Συνέδριό μας. Τονίζει ότι το εμπόριο των γυναικών αποτελεί έγκλημα κατά της ελευθερίας του ατόμου και μορφή σύγχρονης δουλείας, καταρρακώνει την αξιοπρέπεια, καταστρέφει την ψυχική και σωματική υγεία και

απειλεί τη ζωή τους. Η Υφυπουργός Απασχόλησης κυρία Σοφία Καλαντζάκου επίσης ζητά συγνώμη που δεν μπορεί να παρευρεθεί και ευχαριστεί για την πρόσκληση. Ο Υφυπουργός Ανάπτυξης κύριος Σταύρος Καλαφάτης μας εύχεται καλή επιτυχία στο Συνέδριό μας. Ο Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής Νέας Δημοκρατίας και Βουλευτής κύριος Λευτέρης Ζαγορίτης μας εύχεται και αυτός καλή επιτυχία και ζητά συγνώμη. Τέλος, η κυρία Κατερίνα Παπακώστα-Σιδηροπούλου, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας και Γραμματέας Γυναικείων Θεμάτων, Αντιπρόεδρος Γυναικείων Οργανώσεων Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, μας ευχαριστεί πολύ για την πρόσκληση και ζητά συγνώμη που δεν μπορεί να παραστεί στο συνέδριό μας.

Στη συνέχεια, θα ακούσουμε την κυρία Χρυσούλα Κοντογεώργη, που είναι Υπεύθυνη του Παραρτήματος του Κ.Ε.Θ.Ι. στην Πάτρα, και μαζί -επειδή έρχεστε και οι δύο από την Πάτρα- τον κύριο Νίκο Κόμπλα, ο οποίος είναι δικηγόρος και Νομικός Σύμβουλος για θέματα προσφύγων. Καλωσορίσατε και έχετε τον λόγο.

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗ, Υπεύθυνη Παραρτήματος Κ.Ε.Θ.Ι. Πάτρας (Πάτρα)

Κυρίες και κύριοι, καλημέρα σας. Θα σας μιλήσω για το εκπαιδευτικό σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα και θα προσπαθήσω να καταδείξω τον απόηχο που είχε στην τοπική κοινωνία, κυρίως από την πλευρά του διοργανωτή φορέα, διότι, ως Κ.Ε.Θ.Ι., είχαμε αναλάβει και τη διοργάνωση της εκδήλωσης αυτής.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 19, 20 και 21 Νοεμβρίου 2007. Στόχος του ήταν η εκπαίδευση του προσωπικού των δομών και φορέων της περιοχής μας, που δραστηριοποιείται στην αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών ή έρχεται σε επαφή με πληθυσμούς που είναι ευάλωτοι στο να καταστούν θύματα σωματεμπορίας. Απώτερος, λοιπόν, σκοπός είναι η δημιουργία ενός κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί αποτελεσματικά και σύμφωνα με τους νέους διεθνείς κανόνες συμπεριφοράς τα περιστατικά διεθνούς σωματεμπορίας, καθώς και η ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχετικά θέματα.

Για το λόγο αυτό, η πρώτη ημέρα του Συνεδρίου ήταν ανοικτή προς όλους τους φορείς της περιοχής μας και το κοινό. Την εκδήλωσή μας χαιρέτισαν εκπρόσωποι των Τοπικών Αρχών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, του Περιφερειάρχη, της Νομαρχίας Αχαΐας, του Δήμου Πατρέων, Βουλευτές, εκπρόσωποι Βουλευτών, ο κεντρικός Λιμενάρχης Πατρών, όπως και ο Υποστράτηγος Γενικός Αστυνομικός Διευθυντής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, οι οποίοι -οφείλω να επισημάνω- παρακολούθησαν και τις τρεις ημέρες το σεμινάριο, όπως επίσης και εκπρόσωποι της Νομαρχιακής Επιτροπής Ισότητας, της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας και, τέλος, πολιτευτές των κομμάτων.

Οι δύο επόμενες ημέρες αποτέλεσαν τον κύριο κορμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η εκπαίδευση επικεντρώθηκε σε δύο θεματικές, η μία εκ των οποίων αφορούσε στο φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων, ενώ η δεύτερη στην ενδοοικογενειακή βία.

Η παρουσίαση του φαινομένου της εμπορίας των ανθρώπων πραγματοποιήθηκε από τον κύριο Δανιήλ Εσδρά, Αρχηγό της Αποστολής της Ελλάδας του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και περιελάμβανε τα βασικά στοιχεία της εμπορίας των ανθρώπων, πώς δηλαδή διεξάγεται, τον αριθμό της εμπορίας, σύμφωνα με τα διεθνή πρωτόκολλα, καθώς και τα μέσα εξαναγκασμού που χρησιμοποιούν οι διακινητές. Επίσης, αναφέρθηκε στη διάκριση μεταξύ της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας, τα αίτια και τις επιπτώσεις του φαινομένου, την πρόληψη, προστασία, προσαγωγή και τη δημιουργία υποδομών αντιμετώπισης του φαινομένου. Μια άλλη ενότητα αφορούσε στη δικτύωση και εκπαίδευση των φορέων και, τέλος, έγινε αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο και τις διεθνείς συμβάσεις.

Η εκπαίδευση αυτή βασίστηκε σε σύγχρονα εκπαιδευτικά εργαλεία που έχουν προκύψει ως αποτέλεσμα της συνολικής δράσης και εμπειρίας Διεθνών Οργανισμών που εμπλέκονται τα τελευταία χρόνια στην αντιμετώπιση του φαινομένου. Έτσι, η εκπαίδευση, εκτός από το θεωρητικό κομμάτι, περιελάμβανε προβολή ταινίας και ντοκιμαντέρ σχετικά με το θέμα, μελέτη περιπτώσεων, όπως και συμπλήρωση ερωτηματολογίου.

Επίσης, σε όλους τους συμμετέχοντες και όλες τις συμμετέχουσες διανεμήθηκε υλικό σχετικά με την παράνομη διακίνηση και εμπορία των ανθρώπων με σκοπό την οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευση, καθώς και υλικό σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Τη θεματική της ενδοοικογενειακής βίας ανέπτυξε η κυρία Ελένη Κτώνα, Στέλεχος του Συμβουλευτικού Κέντρου της Αθήνας, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών. Η εκπαίδευση ολοκληρώθηκε με συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων των συμμετεχόντων/-ουσών σε θέματα εμπορίας ανθρώπων και ενδοοικογενειακής βίας.

Όπως σας ανέφερα προηγουμένως, ένας από τους στόχους του εκπαιδευτικού αυτού σεμιναρίου ήταν η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Θα μου επιτρέψετε λοιπόν να κάνω μια μικρή αναφορά στη δημοσιότητα και τον απόηχο που είχε στην τοπική κοινωνία μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Πριν από την εκδήλωση, στάλθηκαν προσκλήσεις με τηλεομοιοτυπία, προσωπική επαφή, διανομή, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, καθώς και προγράμματα του εκπαιδευτικού σεμιναρίου στο προσωπικό των γραφείων υποδοχής θυμάτων διακίνησης και σωματεμπορίας, στο προσωπικό των γραφείων Ισότητας Δήμων, Νομαρχιών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σε Αστυνομικούς, Δικαστές και σε κοινωνικούς φορείς, οι οποίοι έρχονται σε επαφή με πρόσφυγες και μετανάστες/-τριες, και υποδέχονται θύματα διακίνησης και σωματεμπορίας. Είκοσι (20) δελτία τύπου, καθώς και η πρόσκληση της ημερίδας στάλθηκαν σε όλα τα

τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: 12 εφημερίδες, 4 τηλεοπτικά κανάλια και 4 ραδιοφωνικοί σταθμοί. Πραγματοποιήθηκαν προσωπικές επαφές με δημοσιογράφους, με τους/τις οποίους/-ες διατηρούμε δικτύωση, προσπαθώντας να τους/τις ευαισθητοποιήσουμε και να τους/τις κάνουμε αρωγούς στην προσπάθειά μας αυτή. Επίσης, πριν από την εκδήλωση υπήρξαν πέντε δημοσιεύσεις στις πέντε μεγαλύτερες εφημερίδες της Περιφέρειας.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, τα τρία μεγαλύτερα τηλεοπτικά κανάλια και οι πέντε σημαντικότερες εφημερίδες της Περιφέρειας κάλυψαν τη διεξαγωγή του σεμιναρίου.

Μετά την εκδήλωση, πραγματοποιήθηκαν πέντε (5) εκτενείς παρουσιάσεις και αναλύσεις σε ισάριθμες εφημερίδες στην Πελοπόννησο (*Ημέρα (2), Γεγονότα, Πελοπόννησος, Γνώμη*) και ανακοινώσεις από άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Υπήρξαν τρεις αναφορές σε ισάριθμα τηλεοπτικά κανάλια, κεντρικά δελτία ειδήσεων, με παρουσίαση τμημάτων του σεμιναρίου. Έτσι, όλα τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κάλυψαν επαρκώς το θέμα, συντελώντας σε μεγάλο βαθμό στο στόχο μας, που ήταν η ευαισθητοποίηση του κοινού.

Στη συνέχεια, σχετικά με τη συμμετοχή, θα ήθελα να δηλώσω ότι, όπως ακούσατε και προηγουμένως από τον κύριο Εσδρά, ήταν πολύ μεγάλη. Φιλοξενήσαμε και τις τρεις ημέρες πάνω από 120 άτομα την κάθε μία. Υπήρξε, επίσης, εκπροσώπηση από όλους τους φορείς, ακόμη και από αυτούς που αρχικά δεν ήταν «μέσα στο στόχο». Συγκεκριμένα, παρέστησαν εκπρόσωποι του Κεντρικού Λιμεναρχείου, της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αχαΐας, της Εισαγγελίας Πρωτοδικών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, του Δήμου Πατρέων, όλων των γραφείων Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών των όμορων Δήμων, των Κοινωνικών Υπηρεσιών των νοσοκομείων, του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, του Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α. και του ΚΕ.Μ.Ο.Π. Επίσης, παρόντες ήταν και πλήθος εκπαιδευτικών φορέων, όπως εκπρόσωποι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, του Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων του Ι.Δ.Ε.Κ.Ε., του Αχαϊκού Ινστιτούτου Εκπαίδευσης Ενηλίκων, της Σχολής Γονέων του Νομού Αχαΐας, του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, γυναικείες οργανώσεις, Σύλλογοι της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας, εκπρόσωποι της Κοινωνικής Πρόνοιας, του Ο.Α.Ε.Δ., της Ν.Ε.Λ.Ε., των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και τέλος πολλοί ιδιώτες.

Συνεχίζοντας, θα μου επιτρέψετε να προβώ σε μια ποιοτική αποτίμηση όλου αυτού του εγχειρήματος. Από τις πρώτες δημοσιεύσεις του δελτίου τύπου στις τοπικές εφημερίδες και τις πρώτες προσκλήσεις που στείλαμε, διαφάνηκε ένα ιδιαίτερα αυξημένο ενδιαφέρον συμμετοχής από όλους τους φορείς της πόλης και από τους ιδιώτες. Υπολογίζαμε γύρω στα 30-50 άτομα αλλά η προσέλευση ήταν πολύ μεγαλύτερη. Αναγκαστήκαμε, λοιπόν, σε πρώτο βαθμό -γιατί ήταν συγκεκριμένος ο πληθυσμός-στόχος στον οποίο απευθυνόμασταν γι' αυτή την εκπαίδευση- να προσαρμόσουμε όλη αυτή τη διοργάνωση στα νέα δεδομένα, αλλά και πάλι δεν μπορέσαμε να καλύψουμε όλους/-ες τους/τις ενδιαφερόμενους/-ες.

Αυξήσαμε, δηλαδή, αυτό τον αριθμό, συμπεριλάβαμε όλους τους κοινωνικούς φορείς και εξυπηρετήσαμε γύρω στα 120 άτομα. Όμως, υπήρχαν και φορείς, οι οποίοι ήθελαν να συμμετάσχουν με μεγαλύτερο αριθμό ατόμων, αλλά δεν μπορέσαμε να τους ικανοποιήσουμε.

Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα ήταν το Τ.Ε.Ι. Πάτρας, ένα θέμα το οποίο γνωρίζει καλά ο κύριος Εσδράς. Ήταν η Σχολή των Κοινωνικών Λειτουργιών. Υπήρξε και από τους/τις εκπαιδευτικούς και από όλη τη Σχολή μια παράκληση να συμμετάσχουν τουλάχιστον οι τελειόφοιτοι/-ες κοινωνικοί/-ές λειτουργοί. Όπως είναι φυσικό, η ευτυχία για εμάς που προσπαθούμε να κάνουμε μια ευαισθητοποίηση μέσα από την εκπαίδευση με ό,τι καλύτερο μπορεί να μας τύχει ήταν μεγάλη. Έτσι, έγινε μια πρόσκληση προς τον κύριο Εσδρά και όλο αυτό το εκπαιδευτικό σεμινάριο πραγματοποιήθηκε μετά τη δική μας εκδήλωση στο χώρο του Τ.Ε.Ι. για όλους και όλες τους/τις σπουδαστές/-τριες. Επίσης, ήταν ιδιαίτερα έντονο το αίτημα του Συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργιών. Πιστεύω ότι εκεί εξυπηρετήσαμε έναν πολύ μεγάλο αριθμό. Βέβαια, ήταν μια ευχάριστη έκπληξη για εμάς να ανταποκριθούμε σε αυτό το αίτημα παρά τα προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε.

Παράλληλα, καθ' όλη τη διάρκεια του εκπαιδευτικού σεμιναρίου υπήρξε ενεργή συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων/-ουσών. Είχαμε παρεμβάσεις, ανταλλαγή απόψεων και ιδεών, προτάσεις, προβληματισμούς, ανταλλαγή εμπειριών. Όλοι και όλες όσοι/-ες συμμετείχαν είχαν εκφράσει την ανάγκη για εκπαίδευση και την προθυμία για ενημέρωση. Επίσης, ήταν πρόθυμοι/-ες να δικτυωθούν, να ανταλλάξουν απόψεις, να συνεργαστούν και να βοηθηθούν, προκειμένου να γίνουν περισσότερο αποτελεσματικοί/-ές στη δουλειά τους.

Βέβαια, όλη αυτή η ευαισθητοποίηση και η έκδηλη διάθεση για εκπαίδευση δεν είναι τυχαία. Η Πάτρα, λόγω της θέσης και του λιμανιού της, αποτελεί τη σημαντικότερη διάβαση προς τη Δυτική Ευρώπη και κυρίως προς την Ιταλία. Εξαιτίας αυτού, η πόλη μας αποτελεί τον ενδιάμεσο προορισμό για πλήθος προσφύγων. Έτσι, τα τελευταία χρόνια συγκεντρώθηκε ένας μεγάλος αριθμός προσφύγων, οι περισσότεροι από τους οποίους διαμένουν σε έναν παράνομο καταυλισμό και οι υπόλοιποι είναι διασκορπισμένοι σε διάφορα σημεία της πόλης, κυρίως σε μια μεγάλη ακτίνα γύρω από το λιμάνι. Μένουν σε ακατοίκητα, εγκαταλελειμμένα σπίτια, πάρκα, πλατείες ή κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής και, βέβαια, οι συνθήκες διαβίωσής τους είναι άθλιες. Ο καταυλισμός αυτός, τον οποίο σας ανέφερα, είναι καταυλισμός Αφγανών. Ο αριθμός τους δεν είναι σταθερός -ποτέ δεν ξέρουμε πόσοι πραγματικά είναι, απλώς εικάζουμε- αλλά αυτό, για το οποίο είμαστε βέβαιοι, είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχουν περάσει αρκετές δεκάδες χιλιάδες από την πόλη μας. Όταν έγινε το εκπαιδευτικό αυτό σεμινάριο, ο αριθμός τους έφτανε τα 3.000 άτομα. Όταν ήταν αγόρια και άνδρες. Η συντριπτική πλειοψηφία ήταν 16-25 ετών. Υπήρχαν λίγοι 30-35 χρονών, ελάχιστοι μεσήλικες και η πιο μικρή ηλικία που έχουμε συναντήσει είναι ανήλικοι

8 ετών. Όλοι αυτοί ζουν ένα όνειρο. Τα τελευταία 2,5 χρόνια μόνο 220 άτομα έχουν κάνει αίτημα για άσυλο, ενώ 120 παιδιά έχουν μεταφερθεί σε ξενώνες. Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Πάτρα δεν υπάρχει ξενώνας ούτε οι στοιχειώδεις υποδομές για όλο αυτό τον πληθυσμό, τον οποίο δέχεται, με αποτέλεσμα οι φορείς να βρίσκονται σε εξαιρετικά δύσκολη θέση.

Αυτή είναι η εικόνα, την οποία αντικρίζει τα τελευταία χρόνια κάθε Πατρινός/-ή, αλλά και οι επισκέπτες/-τριες της πόλης. Οποιαδήποτε στιγμή επισκεφθείτε την Πάτρα κατά μήκος του λιμανιού θα δείτε ένα πλήθος νεαρών ανδρών που πραγματικά περικυκλώνουν το λιμάνι. Γινόμαστε μάρτυρες απίστευτων σκηνών. Μάλιστα, πρόσφατα θυμάμαι -σε ένα φανάρι που σταμάτησα ακριβώς στην είσοδο του λιμανιού που μπαίνουν νταλίκες- πέντε, έξι, οκτώ άτομα, όσοι μπορούσαν, ακριβώς από πίσω καμουφλαρισμένοι από την νταλικά, να ανοίγουν σε δευτερόλεπτα, με τεράστια ταχύτητα, την πόρτα και να μπαίνουν μέσα για να μην τους καταλάβουν. Το όνειρό τους δεν είναι βέβαια να μείνουν στην Ελλάδα, αλλά να περάσουν απέναντι. Ο προορισμός τους είναι οι Σκανδιναβικές Χώρες.

Βλέποντας αυτή την εικόνα, σκέφτηκα πόσο ευάλωτοι είναι αυτοί οι άνθρωποι και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βάζουν την υγεία τους. Σκεφτόμουν μήπως εκείνη η νταλικά ήταν ψυγείο ή μήπως αποκλείστηκαν εκεί μέσα. Τους είδα μπροστά μου καθώς έμπαιναν, πέντε-έξι άτομα, νεαρά παιδιά, αλλά δεν μπορώ να προσδιορίσω την ηλικία τους. Πολλοί από αυτούς γίνονται αντιληπτοί και γυρίζουν πίσω, ενώ κάποιοι άλλοι όχι. Βέβαια, τα γνωρίζετε όλα αυτά, γίνεστε και εσείς μάρτυρες τέτοιων απίστευτων σκηνών από τα Μ.Μ.Ε. και βλέπετε πόσο ευάλωτοι είναι όλοι αυτοί σε κάθε είδους εκμετάλλευση.

Πραγματικά, το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Πάτρα είναι εξαιρετικά σοβαρό. Ο πληθυσμός αυτός είναι πολύ ευάλωτος σε κάθε είδους εκμετάλλευση, είτε σωματεμπορία είτε σε άλλες μορφές. Επίσης, είναι σημαντικό ότι οι υποδομές που έχουμε στην Πάτρα για την αντιμετώπιση της προσέλευσης αυτών των προσφύγων είναι υποτυπώδεις, για να μην πω ανύπαρκτες. Έτσι, πολλές φορές οι φορείς αντιμετωπίζουν πληθώρα προβλημάτων και καλούνται να ξεπεράσουν τις δυνατότητές τους, αλλά και σε αυτή την περίπτωση η αποτελεσματικότητά τους είναι περιορισμένη.

Γι' αυτό το λόγο, λοιπόν, είχαμε αυτή τη μεγάλη προσέλευση στην Πάτρα. Οι φορείς κυριολεκτικά αγκάλιασαν όλη την εκπαιδευτική διαδικασία. Εκδήλωσαν το έντονο ενδιαφέρον τους, την ανάγκη για ενημέρωση, για εκπαίδευση, συμμετείχαν ενεργά, εκτονώθηκαν και τους δόθηκε μια ευκαιρία να καταθέσουν τους προβληματισμούς, τις δυσκολίες και όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Ακούστηκαν πολλές προτάσεις και ενδιαφέρουσες απόψεις. Αυτά έχω να σας καταθέσω σχετικά με το εκπαιδευτικό σεμινάριο. Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε και εμείς πολύ, κυρία Κοντογεώργη, για όλα τα ενδιαφέροντα θέματα που μας αναφέρατε. Θα ήθελα κυρίως να σταθώ στο ενδιαφέρον της πανεπιστημιακής κοινότητας για όσα υλοποιεί το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Κομοτηνής, στο οποίο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες των κοινωνικών επιστημών μας ζήτησαν να μιλήσουμε για την ενδοοικογενειακή βία. Κάθε φορά που έχουμε πρόσκληση από κάποιο Πανεπιστήμιο της Ελλάδας, προσπαθούμε να είμαστε παρούσες και πρόθυμες να βοηθήσουμε, γιατί, όπως ξέρετε όλοι/-ες, το Α και το Ω είναι η παιδεία, καθώς από εκεί αλλάζουν οι νοοτροπίες και οι αντιλήψεις. Επομένως, πρέπει να στηρίζουμε πάντα αυτές τις προσπάθειες, όπως συμβαίνει άλλωστε. Κύριε Κόμπλα, έχετε το λόγο.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΜΠΛΑΣ, Δικηγόρος, Νομικός Σύμβουλος για Θέματα Προσφύγων (Πάτρα)

Καλημέρα σας. Είμαι ο Νίκος Κόμπλας, Νομικός Σύμβουλος τον τελευταίο ενάμιση χρόνο στην Κοινωνική Υπηρεσία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού της Πάτρας σε ένα συνεχιζόμενο πρόγραμμα νομικής ενημέρωσης και στήριξης αιτούντων ασύλου και ασυνόδευτων ανήλικων αλλοδαπών. Νομίζω ότι σχεδόν όλες, αν όχι όλες οι περιπτώσεις των αιτήσεων ασύλου και της παραπομπής ανήλικων σε κέντρα φιλοξενίας, έχουν περάσει από την υπηρεσία μας.

Καταρχήν, νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό και στα σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν, αλλά και στο Συνέδριο που διεξάγεται αυτές τις ημέρες, να διευκρινιστεί τι είναι τελικά το trafficking. Είναι ένας όρος που ακούει ο περισσότερος κόσμος σε δελτία ειδήσεων και επιμερίδες, αλλά νομίζω ότι δεν έχει συνειδητοποιήσει για το τι ακριβώς πρόκειται. Ίσως, δηλαδή, κάποιοι το σχετίζουν με την πορνεία, αλλά δεν καταλαβαίνουν ακριβώς τι είναι. Για το λόγο αυτό, εγώ θα χρησιμοποιώ τον ελληνικό όρο, τη διεθνική σωματεμπορία ή απλώς σωματεμπορία, γιατί νομίζω ότι είναι σημαντικό, όταν μιλάμε, να γινόμαστε κατανοητοί/-ές από όλους/-ες.

Η διεθνική σωματεμπορία, κατά τη γνώμη μου, είναι ένα αναπόφευκτο αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης. Με συγχωρείτε, αλλά η ομιλία μου θα εστιάσει κυρίως στις αιτίες των αιτημάτων. Νομίζω ότι ο κύριος Λαμπράκης -ιδίως- ανέπτυξε με επάρκεια το νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης του φαινομένου και ο κύριος Εσδράς -κυρίως- μας μετέφερε γεγονότα. Εγώ θα αναφερθώ στις αιτίες, τουλάχιστον τις αιτίες που υπάρχουν στην πόλη μας. Αυτή, λοιπόν, η παγκοσμιοποίηση, ως βασική έννοια, δηλαδή βασικό φαινόμενο που προκαλεί τη διεθνική σωματεμπορία και την αναζήτηση φθηνού εργατικού δυναμικού ή προσώπων προς μεταπώληση, είναι μια πολιτική που, κατά τη γνώμη μου, έχει αποκλειστικά ωφελιμιστικά,

οικονομικά κίνητρα της ελεύθερης μετακίνησης αγαθών και προσώπων, η οποία τελικά δεν είναι και τόσο ελεύθερη.

Στα σεμινάρια εκπαίδευσης φορέων για την αντιμετώπιση της σωματεμπορίας, που πραγματοποιήθηκαν από τις 19 έως τις 21 Νοεμβρίου του περασμένου χρόνου, υπήρχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο από άποψη θεματολογίας όσο και από άποψη συμμετοχής, όπως είδαμε. Σπάνια βρίσκονται στο ίδιο πεδίο συζήτησης στελέχη, εργαζόμενοι/-ες, νομικοί, μέλη κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων μαζί με ευαισθητοποιημένους/-ες πολίτες, κατώτερα και ανώτερα κρατικά στελέχη, προκειμένου να διδαχθούν τα τελευταία δεδομένα γύρω από αυτό το κρίσιμο κοινωνικό ζήτημα της σωματεμπορίας.

Είναι στην ευρύτερη του διάσταση ένα ζήτημα που αντιμετωπίζουν, τουλάχιστον στην Πάτρα, όλοι/-ες οι προαναφερόμενοι/-ες συμμετέχοντες/-ουσες στην καθημερινότητά τους. Όταν μιλάμε για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, δηλαδή, εκτός από τους/τις πολίτες, εννοούμε Αστυνομικούς, Λιμενικούς, υπαλλήλους και στελέχη της Αυτοδιοίκησης, υπαλλήλους διάφορων κρατικών υπηρεσιών, καθώς και στελέχη Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, όπως του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού. Είναι ένα ζήτημα, το οποίο μπορώ να πω ότι έχει προβληματίσει, αν δεν έχει διχάσει κιόλας ολόκληρη την πόλη.

Πριν προχωρήσω σε διηγήσεις περιστατικών από την πόλη που έχω βιώσει τόσο ως νομικός όσο και ως πολίτης, νομίζω ότι αξίζει να συγχαρούμε τους βασικούς συντελεστές της οργάνωσης του σεμιναρίου που έγινε στην Πάτρα. Ειδικότερα, την κυρία Χρυσούλα Κοντογεώργη που μας μίλησε προηγουμένως και ως ψυχή της οργανωτικής προσπάθειας έκανε εξαιρετική δουλειά, αλλά και τον κύριο Δανιήλ Εσδρά, που με απλές και αποτελεσματικές διδακτικές μεθόδους μετέφερε κάποια βασικά δεδομένα γύρω από τις πτυχές της εμπορίας ανθρώπων, κάνοντας όλους και όλες τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να συνειδητοποιήσουμε ότι πάρα πολλά από τα άσχημα κοινωνικά φαινόμενα που έχουμε αντιμετωπίσει τα τελευταία χρόνια στην πόλη μας και την ευρύτερη περιοχή συνιστούν μορφές εμπορίας ανθρώπων, αυτού που γενικά είναι γνωστό ως trafficking και, όπως ανέφερα, νομίζω ότι ο περισσότερος κόσμος, αν χρησιμοποιήσουμε περισσότερο τον όρο σωματεμπορία, θα το κατανοήσει καλύτερα. Αναφέρομαι ιδιαίτερα στην εκμετάλλευση παράνομων μεταναστών, ιδίως στη γεωργική παραγωγή με τρόπους περιοριστικής ελευθερίας και την εκμετάλλευση νέων αλλοδαπών γυναικών προς εκπόρνευση.

Η λαθροδιακίνηση μεταναστών/-τριών που πραγματοποιείται από διεθνώς οργανωμένα μαφιοζικά κυκλώματα από την Ανατολή προς τη Δύση είναι ένα θέμα που γνωρίζω καλύτερα. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών είναι ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά που στερούνται ταξιδιωτικών εγγράφων και για το λόγο αυτό γίνονται πιο εύκολα θύματα εκμετάλλευσης και στέρησης της ελευθερίας από τους λαθροδιακινητές τους.

Συνεχίζουμε με τις αιτίες που θεωρώ ότι μπορώ να σας αναπτύξω με βάση μια υποκειμενική, μια προσωπική θέση. Η γάγγραινα της σωματεμπορίας έχει πλήξει σε μεγάλο βαθμό την πόλη μας, κατά τη γνώμη μου, για δύο κυρίους λόγους.

Ο πρώτος είναι η αποβιομηχάνιση της Πάτρας -μιας πόλης βιομηχανικής από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα- που ξεκίνησε από τα μέσα της δεκαετίας του '80. Το πρωτογενές παραγωγικό μοντέλο αντικαταστάθηκε από ένα μοντέλο προσφοράς υπηρεσιών. Στην καρναβαλική Πάτρα, η κύρια Υπηρεσία με οικονομικό όφελος που προσφέρεται πλέον είναι αυτό της διασκέδασης με όλες τις μορφές, όπως καφετέριες, κλαμπ, μπαρ, και στην οποία δυστυχώς περιλαμβάνεται και η παράνομη πορνεία.

Ο δεύτερος λόγος είναι η παράλληλη μετατροπή σε ένα μεταδιακομιστικό, όπως αποκαλείται, κέντρο διακίνησης προϊόντων προς και από τη Δυτική Ευρώπη. Μαζί με τα νόμιμα προϊόντα, διαμετακομίζονται και τα παράνομα, ανάμεσα στα οποία είναι και οι άνθρωποι που διακινούνται παράνομα, πολλές φορές με στέρηση της ελευθερίας τους.

Η απουσία μιας εναλλακτικής, αειφόρας και υγιούς οικονομικής δραστηριότητας -θα ήθελα ολόκληρη εισήγηση για να αναφέρω πώς φανταζόμουν ότι θα μπορούσε να λάβει αυτή τη μορφή- έχει δώσει στην οικονομία της πόλης των Πατρών, δυστυχώς, ένα κυρίως παρασιτικό οικονομικό χαρακτήρα που τρέφει και τέτοια φαινόμενα.

Στην Πάτρα, τα τελευταία χρόνια, ένα μεγάλο τμήμα του οικονομικού τζίρου εξασφαλίζεται από παράνομες και κοινωνικά επιβλαβείς δραστηριότητες της νύχτας, της πορνείας, του τζόγου, της διακίνησης ναρκωτικών, αλλά και της λαθροδιακίνησης μεταναστών χωρίς χαρτιά προς τη Δυτική Ευρώπη. Μιλάμε σχεδόν αποκλειστικά τα τελευταία χρόνια για Αφγανούς.

Για την κατάσταση που επικρατεί σχετικά με όσα προαναφέρθηκαν, θα προβώ σε μια σύντομη αναφορά, διότι έχω ιδιαίτερη εξοικείωση με αυτό το θέμα ως Νομικός Σύμβουλος του Ερυθρού Σταυρού. Έχουν περάσει 12 χρόνια περίπου από τότε που δύνονται νταλικές γεμάτες με Κούρδους πρόσφυγες, κάτι το οποίο εντοπίστηκε από τις Λιμενικές Αρχές της Πάτρας. Με συγχωρείτε, κύριε Εσδρά, δε χρησιμοποιώ τον όρο πρόσφυγας με τη νομική έννοια, αλλά με την ουσιαστική έννοια του όρου. Δυστυχώς, ελάχιστοι/-ες αποκτούν την προσφυγική ιδιότητα. Όμως, εγώ θα επιμείνω να το χρησιμοποιώ με την ουσιαστική έννοια του όρου, γιατί νομίζω ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν βιώσει μια εμπόλεμη κατάσταση, με αποτέλεσμα, κατά τη γνώμη μου, σχεδόν όλοι να πληρούν τους όρους της σύμβασης της Γενεύης για τον ορισμό του πρόσφυγα.

Όταν αυτοί οι πρόσφυγες είχαν παραπεμφθεί δικαστικά για παράνομη έξοδο από τη χώρα, ήμουν ασκούμενος δικηγόρος. Συμμετείχα σε ένα Σύλλογο Αλληλεγγύης στον κουρδικό λαό και με είχαν καλέσει να βοηθήσω αυτούς τους ανθρώπους. Ευτυχώς, μια αξιο-

μνημόνευτη απόφαση του Πλημμελειοδικείου Πατρών το 1996 αναγνώρισε την προσφυγική τους ιδιότητα, πρώτο θέμα του έγκυρου νομικού περιοδικού *Υπεράσπιση*. Εκτοτε, έχουν περάσει από την Πάτρα -κατά την εκτίμησή μου- δεκάδες χιλιάδες προσφύγων, παλαιότερα Κούρδοι, αλλά μετά τις καταλυτικές εξελίξεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001, δηλαδή μετά τη μεγάλη ένταση του πολέμου στο Αφγανιστάν, Αφγανοί. Οι Κούρδοι έχουν μειωθεί, κατά τη γνώμη μου, λόγω του ότι έχουν επικρατήσει στο λιμάνι της Πάτρας κύκλωμα που σχετίζονται με τους Αφγανούς, αλλά νομίζω ότι έχει βοηθήσει πολύ και η δημιουργία της αυτόνομης Κουρδικής περιοχής του Βορείου Ιράκ που έχει οδηγήσει στην απομάκρυνση πολλών ανθρώπων από τον τόπο τους. Πιστεύω, μάλιστα, ότι τέτοια φαινόμενα πρέπει να αντιμετωπίζονται στη ρίζα τους. Το ίδιο ισχύει και για τους Αφγανούς, για την κατάσταση των οποίων θα γίνει σχετική αναφορά παρακάτω.

Αναφορικά με τους μετακινούμενους Αφγανούς, οι περισσότεροι διαμένουν σε έναν άτυπο και άθλιο καταυλισμό, τύπου παραγκούπολης. Ο πληθυσμός τους κυμαίνεται, κατά τη γνώμη μου, μεταξύ 500 και 1.155, δηλαδή ίσως ο συνολικός πληθυσμός στην πόλη να έχει φτάσει και τις 3.000. Όμως, αυτό ίσχυε σε περιόδους που είχαν καταλάβει και άλλους χώρους.

Εργαζόμαστε καθημερινά τα τελευταία δύο χρόνια, προσφέροντας υπηρεσίες σε όσους/-ες επιθυμούν. Όμως, τον κύριο φόρτο εργασίας αναλαμβάνουν οι ανεκτίμητοι/-ες κοινωνικοί λειτουργοί του Ερυθρού Σταυρού. Ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι ο Αφγανός διερμηνέας μας. Αυτό που έχουμε παρατηρήσει είναι, πριν βρούμε Αφγανό διερμηνέα, ότι όταν πηγαίναμε να ενημερώσουμε για το δικαίωμα αίτησης ασύλου, μέσω κάποιων που ήξεραν αγγλικά, αντιμετωπίζαμε πλήρη αδιαφορία. Το γεγονός αυτό μας έκανε να υποπτευθούμε ότι οι άνθρωποι που είναι πιο μορφωμένοι και γνώστες της αγγλικής είναι πιθανό να έχουν σχέση με το κύκλωμα.

Εκτός από την εκμετάλλευση από το κύκλωμα λαθροδιακίνησης, πολλοί Αφγανοί δυστυχώς έχουν τραυματιστεί και σκοτωθεί κατά την προσπάθεια παράνομης φυγής τους προς τη Δυτική Ευρώπη. Δυστυχώς, εκτός από θανάτους και τραυματισμούς από τους ίδιους ή από άλλους λαθρομετανάστες, υπάρχουν καταγεγραμμένες και αγγελίες για σοβαρές σωματικές βλάβες που έχουν προκληθεί από Έλληνες συμπολίτες μας, οδηγούς ή ναυτικούς στα καράβια, ακόμα και από κρατικά Όργανα. Όμως, οι καταγγελίες αυτές δεν έχουν προχωρήσει σε δικαστήρια, γιατί κατά έναν περίεργο τρόπο εξαφανίζονται πρώτα οι μάρτυρες αυτών των περιστατικών και στη συνέχεια οι ίδιοι καταγγέλλοντες. Προωθούνται, δηλαδή, κατά προτεραιότητα από το κύκλωμα προς την Ευρώπη. Έχουμε εκτιμήσει ότι το 1/4 με 1/3 περίπου του μετακινούμενου Αφγανικού πληθυσμού είναι ανήλικοι και η μεγάλη πλειοψηφία των ανηλίκων είναι ασυνόδευτοι.

Παρ' όλα αυτά, δε θα αναφερθώ στα στοιχεία σχετικά με πόσους/-ες έχουμε εξυπηρετήσει. Δυστυχώς, το ποσοστό των εξυπηρετούμενων σε σχέση με τον συνολικό αριθμό του μετακινούμενου πληθυσμού είναι μικρό, αλλά είναι ενδεικτικό ότι, πριν τη λειτουργία του Προγράμματος που διεκπεραιώνουμε, ο αριθμός αιτήσεων ασύλου ή οι αιτήσεις για βοήθεια από ανήλικα παιδιά ήταν σχεδόν μηδενικές και τα παιδιά που σκαρφάωναν στα κάγκελα του λιμανιού αποτυπώνονταν μόνο ως σκιές.

Στη συνέχεια, θα προβώ κατευθείαν στη διήγηση κάποιων περιστατικών, διατηρώντας την ανωνυμία των παιδιών που έχουν καταγγείλει όσα τους έχουν συμβεί. Τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από τις εμπιστευτικές συνεντεύξεις που παίρνουμε κατά την ενημέρωση για τα δικαιώματα στο άσυλο, διότι δυστυχώς δεν έχει γίνει καμιά επίσημη καταγγελία.

Αρχικά, ο 17χρονος Αφγανός Α, ένα χρόνο πριν τον συναντήσουμε, είχε κρατηθεί και βασανιστεί από διακινητές ανθρώπων στην Κωνσταντινούπολη. Οι διακινητές κράτησαν αυτόν και άλλους τρεις ομοεθνείς του, γιατί δεν είχαν αρκετά χρήματα για να ξεπληρώσουν το τμήμα μεταφοράς τους από το Ιράν στην Τουρκία ούτε να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την Ελλάδα και τη Δύση. Όταν δραπέτευσαν οι φίλοι του Α από το υπόγειο που τους κρατούσαν και, μέχρι να αποσταλούν χρήματα μέσω τηλεφωνικών συνδιαλέξεων με την οικογένειά του, εκείνος βασανίστηκε επανειλημμένως από τους σωματεμπόρους. Τον χτυπούσαν στο κεφάλι μέχρι αναισθησίας, έσβηναν πάνω του τσιγάρα και τον τρυπούσαν με πυρωμένη σουβλα. Για να καλυφθούν τα έξοδα τόσο του Α όσο και των φίλων που δραπέτευσαν, η οικογένειά του έπρεπε να πουλήσει όλη την περιουσία της στο Αφγανιστάν και να χρεωθεί. Την ημέρα που ο Α μας διηγήθηκε το περιστατικό και εκδήλωσε το ενδιαφέρον να κάνει αίτηση ασύλου, το γραφείο Αλλοδαπών της Αστυνομίας -δυστυχώς- εκείνη την ημέρα λόγω φόρτου εργασίας, όπως ισχυρίστηκε, δε δεχόταν αιτήσεις και του ζητήθηκε να περάσει τη μεθεπόμενη ημέρα, ώστε να εξυπηρετηθεί σίγουρα. Όμως, τα ίχνη του χάθηκαν και έτσι πιθανολογείται ότι συνέχισε το παράνομο ταξίδι του προς τη Δυτική Ευρώπη.

Στη συνέχεια, ο 22χρονος Β, διωκόμενος και αυτός από το Αφγανιστάν, αφού πέρασε από Πακιστάν και Ιράν, έφτασε στην Κωνσταντινούπολη. Μάλιστα, πλήρωσε πολλά χρήματα, 9.000 δολάρια, σε λαθροδιακινητές για να τον περάσουν στην Ελλάδα. Όμως, οι λαθροδιακινητές τον κράτησαν στην Αθήνα παράνομα για 10 ημέρες μέχρι να επαληθευτεί ότι όντως είχε προπληρώσει τη μετάβασή του.

Από τα παραπάνω, γίνεται φανερή η στέρηση ελευθερίας από τους λαθροδιακινητές, καθώς εντάσσουν ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των ανθρώπων στις περιπτώσεις σωματεμπορίας. Αντίθετα, υπάρχουν και περιπτώσεις, στις οποίες αυτοί που μεταβαίνουν παράνομα μεταβαίνουν ελεύθερα ή ως απλοί πελάτες ενός παράνομου ταξιδιωτικού γραφείου.

Επίσης, μας είχε διηγηθεί ότι άλλοι ενήλικες και ανήλικοι ήταν παράνομοι κρατούμενοι

στο ίδιο υπόγειο μέχρι και για τρεις μήνες, γιατί δεν είχαν αποσταλεί χρήματα, ώστε να ξεχρεώσουν τους λαθροδιακινητές σωματέμπορους. Ο Β -ευτυχώς- κατάφερε να υποβάλει αίτηση πολιτικού ασύλου στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια, ο 17χρονος Ζ έφυγε από το Αφγανιστάν καταδιωκόμενος από τους Ταλιμπάν που τον υπέβαλαν σε κράτηση και σε βασανιστήρια στην Κωνσταντινούπολη πριν από δύο χρόνια, κρατήθηκε σε πανσιόν και μπήκε σε διαδικασία καταναγκαστικής εργασίας από τους λαθροδιακινητές μέχρι να ξεχρεώσει το πέρασμά του στην Τουρκία, οπότε και αφέθηκε ελεύθερος. Ωστόσο, συνέχισε να δουλεύει ως ελεύθερος μέχρι να κερδίσει αρκετά χρήματα για να συνεχίσει προς τη Δυτική Ευρώπη. Ο Ζ κατάφερε να φτάσει μέχρι την Αγγλία. Όμως -δυστυχώς- υπάρχει και η σύμβαση του Δουβλίνου και έτσι, ενώ εκεί έμενε νόμιμα ένας θείος του και μπήκε σε διαδικασία να αιτηθεί ασύλου στην Αγγλία, απελάθηκε στην Ελλάδα βάσει της συμφωνίας του Δουβλίνου, αφού στη συνέντευξη που έδωσε κατά την αίτηση πολιτικού ασύλου εκεί παραδέχτηκε ότι είχε περάσει από την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γαλλία πριν φτάσει στη Μεγάλη Βρετανία. Υποβλήθηκε σε διαδικασία αίτησης ασύλου με την ταχύρρυθμη διαδικασία στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», αλλά δεν του εξήγησαν επαρκώς ότι η προθεσμία για να δηλώσει διεύθυνση είναι ολιγοήμερη. Όταν απευθύνθηκε σε μας, αν και είχε παρέλθει η νόμιμη προθεσμία ανανέωσης της αδειάς του με προσφυγή, ο φάκελός του δεν είχε κλείσει, δηλαδή ήταν από τους τυχερούς γιατί οι πιο πολλοί από αυτούς που απελαύνονται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες και κάνουν αιτήσεις ασύλου στο αεροδρόμιο δεν κατανοούν ότι πρέπει άμεσα να δηλώσουν κάποια διεύθυνση και χάνουν όλα τα δικαιώματά τους. Για τον Ζ όμως ενεργήσαμε, ώστε η Αστυνομία να δεχτεί εκπρόθεσμα την προσφυγή του. Είναι και αυτός αιτών ασύλου με ροζ κάρτα και παραμένει εδώ νόμιμα.

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι, από τις εκατοντάδες αιτήσεις ασύλου που έχουν υποβληθεί μέσω του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού της Πάτρας, μόνο μία, ενός καρδιοπαθούς που έχρηζε άμεσης χειρουργικής επέμβασης, έγινε δεκτή ώστε ο αιτών να αποκτήσει την επίσημη ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα.

Συνεχίζοντας, θα αναφερθώ σε κάποιες προτάσεις τουλάχιστον για την κατάσταση που επικρατεί με το μετακινούμενο πληθυσμό της Πάτρας. Πιστεύω ότι υποχρεούμαστε να βοηθήσουμε άμεσα όσους το επιθυμούν και όσους το δικαιούνται με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία και αυτοί είναι πάρα πολλοί. Οι προτάσεις που διατυπώνω είναι στα πλαίσια της υφιστάμενης νομοθεσίας και ιδίως του Π.Δ.220/07, το οποίο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για όσους θέλουν να παράσχουν βοήθεια στους αιτούντες άσυλο και τα ασυνόδευτα ανήλικα, που πλέον δεν προϋποτίθεται να κάνουν αίτηση ασύλου για να την εξασφαλίσουν. Είναι υποχρέωση του Εισαγγελέα να αναλάβει το ρόλο του προσωρινού Επιτρόπου, κάτι που

έχουμε καταφέρει στην Πάτρα όποτε έχει χρειαστεί να αναλάβει την προσωρινή επιτροπεία ο Εισαγγελέας. Βέβαια, είναι καθαρά τυπικός ο ρόλος τους. Δυστυχώς, η απουσία ενός κέντρου φιλοξενίας στην Πάτρα δεν του επιτρέπει να προβεί σε δραστικές λύσεις, αλλά βοηθά τα παιδιά να μπορούν να αποσταλούν γρήγορα σε κέντρα φιλοξενίας χωρίς να μπουν σε διαδικασία αίτησης ασύλου στην Αστυνομία. Τρομοκρατούνται από την πολιτική καταδίωξης που υπάρχει στους Αφγανούς στην ευρύτερη πόλη παρά την ιδιαίτερα θετική συμβολή του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Ασφαλείας Πατρών, με τον οποίο έχουμε πάρα πολύ καλή συνεργασία, και τη Διεύθυνση του Γραφείου Αλλοδαπών, που επίσης μας βοηθά σημαντικά. Νομίζω μάλιστα ότι ο Αστυνομικός που κάνει τη γραφειοκρατική δουλειά διεκπεραίωσης είχε παραστεί στο σεμινάριο, από το οποίο επηρεάστηκε πάρα πολύ.

Θεωρώ ότι αυτό που επείγει είναι η δημιουργία ενός κέντρου φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων στην πόλη των Πατρών. Είναι κάτι που δικαιούνται όλα τα παιδιά, τα οποία έχουν ανάγκη τη βοήθεια της ελληνικής Πολιτείας και δεν μπορώ να κατανοήσω οποιαδήποτε αντίδραση των Τοπικών Αρχών για τη δημιουργία ενός τέτοιου κέντρου. Δεν είναι δέον να μένουν τα ασυνόδευτα ανήλικα μαζί με ενήλικες. Το μεγάλο ποσοστό των ανηλίκων στο σύνολο του μετακινούμενου πληθυσμού, λόγω της ευάλωτης ηλικίας τους, κάνει τη δημιουργία του κέντρου άμεση προτεραιότητα και νομίζω ότι πρέπει να γίνει μέσα στην πόλη, διότι πληρούνται οι προϋποθέσεις στελέχωσης και εκπαίδευσης. Τα παιδιά, δηλαδή, μπορούν να πάνε σε σχολεία και να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, αποφεύγοντας έτσι τον κίνδυνο της γκετοποίησης.

Παράλληλα, είναι απαραίτητο να λειτουργήσει και ένα κέντρο φιλοξενίας όλων των ενηλίκων αιτούντων ασύλου. Μάλιστα, το καλύτερο θα ήταν να γίνει σε μια περιοχή, όπου υπάρχει ζήτηση για ανειδίκευτη εργασία, ώστε να αντιμετωπιστούν οι φόβοι, δηλαδή να λειτουργήσει ως πόλος έλξης δίπλα στο λιμάνι, και να μη γίνει, δηλαδή, κέντρο διερχομένων. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να γίνει, κατά τη γνώμη μου, στον κάμπο της Ηλείας, όπου υπάρχει τεράστια εκμετάλλευση των παράνομων μεταναστών/-τριών στις καλλιέργειες διάφορων προϊόντων, όπως φράουλες, ντομάτες και άλλα. Νομίζω ότι θα υπήρχε μια δεκτικότητα της τοπικής κοινωνίας σε αντίθεση με το κλίμα που κυριαρχεί στην πόλη των Πατρών.

Επιπλέον, νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό να δημιουργηθούν αξιοπρεπή κέντρα προσωρινής κράτησης. Καθημερινά συλλαμβάνονται στο λιμάνι της Πάτρας πρόσφυγες (με την ευρύτερη έννοια του όρου). Είναι πάρα πολλοί αυτοί που, βάσει της συμφωνίας του Σουβλίνου, αποστέλλονται πίσω, από την Ιταλία, και μένουν σε κρατητήρια του Λιμενικού ή της Αστυνομίας, τα οποία, ενώ προβλέπονται για πέντε-δέκα άτομα, πολλές φορές έχουν πάνω από εκατό. Επικρατεί, δηλαδή, μια κατάσταση χειρότερη από χοιροστάσια.

Όσοι είναι κρατούμενοι «κινούνται» με βάρδιες. Οι υπόλοιποι πρέπει να μείνουν όρθιοι ή να είναι μαζεμένοι στις γωνίες για να κοιμηθούν κάποιοι στα κέντρα των κελιών. Νομίζω ότι η χρηματοδότηση μεγαλύτερων κέντρων κράτησης είναι κάτι που έχουν αιτηθεί επανειλημμένως, από όσο έχουμε ενημερωθεί από την Αστυνομία και το Λιμενικό. Όμως, δεν έχει γίνει τίποτα τουλάχιστον μέχρι στιγμής. Είναι λίγο άκομφο να λέμε ότι ζητάμε μεγαλύτερα κέντρα κράτησης. Όμως, όσο υπάρχει παράνομη μετακίνηση αυτών των ανθρώπων και συλλαμβάνονται, καθίσταται απαραίτητη η επικράτηση αξιοπρεπών συνθηκών. Δηλαδή, όπως έχουν στηθεί αυτά τα κέντρα υποδοχής κράτησης στα κέντρα εισόδου της χώρας, εφόσον η Πάτρα είναι κέντρο διερχομένων πρέπει να ισχύσει το ίδιο και στα σημεία εξόδου από τη χώρα. Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητη μια νομική τροποποίηση. Ύστερα, χρειάζεται ανθρωπιστική στήριξη όλων των υπολοίπων για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις, ώστε να πάψει να υπάρχει αυτό το γκέτο, αυτή η παραγκούπολη που βρίσκεται στην είσοδο της Πάτρας. Έχουν δίκιο όσοι/-ες μένουν δίπλα σε αυτό το χώρο και υποστηρίζουν ότι είναι ένα μολυσματικό κέντρο και ότι οι συνθήκες ζωής είναι απαράδεκτες. Εμείς επανειλημμένως διαπιστώνουμε ότι είναι ένας χώρος, τον οποίο ελέγχει η μαφία διακίνησης που παρεμποδίζει τη σωστή ενημέρωση και την ελεύθερη απόφαση για βοήθεια από την Πολιτεία. Αν μπορούν να ισχύσουν θεσμικά αυτά τα τρία-τέσσερα πράγματα που ανέφερα, υπάρχουν πλέον όλες οι προϋποθέσεις -εφόσον παρασχεθεί βοήθεια σε όσους τη ζητούν- να γίνει μια αστυνομική επιχείρηση, ώστε να σταματήσει να υπάρχει αυτό το γκέτο, αυτή η παραγκούπολη.

Πρόσφατα έγινε μια επιχείρηση-σκούπα πριν από το καρναβάλι, η οποία αποδείχτηκε τελικά ότι δεν ήταν τόσο αποτελεσματική. Ασκήθηκε βία, υπήρξαν συλλήψεις, κρατήσεις, τραυματισμοί και μεταφορά μέχρι και στον Έβρο. Όμως, συναντάμε και πάλι αυτούς τους ανθρώπους γιατί είναι αδύνατον να κρατούνται εσαεί. Απέλαση στο Αφγανιστάν δεν έγινε, οπότε ασκήθηκε και πάλι μια άχρηστη μορφή βίας. Ωστόσο, αν δοθούν όλα όσα προβλέπει ο νόμος σε αυτό τον προσφυγικό πληθυσμό και βοηθηθούν όσοι έχουν ανάγκη, νομιμοποιείται πλέον η Πολιτεία να εφαρμόσει το νόμο σε εκείνους που δεν επιθυμούν αυτή τη βοήθεια. Αυτά πιστεύω ότι προέχουν και είναι απαραίτητο να γίνουν με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία.

Θα κλείσω την ομιλία μου με κάποιες προτάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου σε επίπεδο κεντρικής πολιτικής. Καταρχήν, το προσφυγικό φαινόμενο πρέπει να αντιμετωπιστεί στην πηγή του με δεδομένα τη συμμετοχή της Ελλάδας με στρατιωτικό Σώμα στο Αφγανιστάν -όσο μικρό και αν είναι- και τις πιέσεις που ασκούνται για μεγαλύτερη εμπλοκή της στις επιχειρήσεις εκεί. Δηλαδή, στο πλαίσιο όλης αυτής της Βαλκανικής πολιτικής -λένε ότι τα μέσα πίεσης που ασκούνται έχουν ως στόχο τη μεγαλύτερη συμμετοχή της Ελλάδας- νομίζω ότι μια έξυπνη πολιτική συνίσταται στο να ασχοληθεί το ελληνικό Σώμα

στο Αφγανιστάν αποκλειστικά με την αντιμετώπιση του προσφυγικού φαινομένου που έχει δημιουργήσει αυτός ο τριακονταετής πόλεμος. Ο πόλεμος έχει ξεκινήσει από την εισβολή της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στο Αφγανιστάν και συνεχίζεται αδιάκοπα μέχρι σήμερα. Με εξαίρεση την Καμπούλ, νομίζω, όποτε βλέπω ντοκιμαντέρ ή ταινίες του Χόλυγουντ γύρω από το Αφγανιστάν, αυτό προβάλλεται ως μια ισοπεδωμένη χώρα. Επομένως, είναι αναπόφευκτο να υπάρχουν εκατομμύρια πρόσφυγες. Εκατομμύρια αυτών έχουν περάσει στο Ιράν, απελαύνονται από το Ιράν και η μόνη τους διέξοδος είναι η Δύση. Το ίδιο ισχύει και για το Πακιστάν. Στο πλαίσιο αυτής της παρανοϊκής εμπόλεμης κατάστασης, αν δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση και εμπλοκή συμμετεχόντων στη σοβαρή αντιμετώπιση του προσφυγικού φαινομένου, αυτή η κατάσταση θα συνεχιστεί.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί, όσο και αν με ενοχλεί, η επέμβαση των αμερικανικών δυνάμεων, κυρίως των δυνάμεων του ΝΑΤΟ. Ύστερα από τις εξελίξεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001, οι περισσότεροι από αυτούς που έρχονται από το Αφγανιστάν είναι διωκόμενοι από τους Ταλιμπάν. Κατά συνέπεια, μπορεί να γίνει μια προσπάθεια στήριξης του προσφυγικού πληθυσμού και νομίζω ότι μια έξυπνη πολιτική του Υπουργείου Εξωτερικών και της ελληνικής Πολιτείας θα ήταν η μέριμνα και η λήψη μέτρων για το θέμα αυτό, ώστε να μην ερχόμαστε αντιμέτωποι/-ες με τέτοια φαινόμενα, δηλαδή το πέρασμα δεκάδων χιλιάδων από την Ελλάδα και κυρίως από την πόλη των Πατρών.

Δεύτερο επίπεδο επέμβασης της Πολιτείας θα μπορούσε να είναι το προσφυγικό ζήτημα που αντιμετωπίζουμε με τους διερχόμενους πληθυσμούς, κυρίως αφγανικής και κουρδικής προέλευσης, στο πλαίσιο των διεθνών ευρωπαϊκών φόρουμ, ιδίως στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκεί νομίζω ότι πρέπει να διεκδικηθεί η τροποποίηση των όρων της συμφωνίας του Δουβλίνου. Δεν είναι δυνατόν η Ελλάδα να φιλοξενήσει όλο τον προσφυγικό πληθυσμό της Ασίας και δεν είναι δυνατόν η Ισπανία να υποστεί όλο τον πληθυσμιακό φόρτο προσφύγων προερχόμενων από την Αφρική.

Σύμφωνα με τη συμφωνία του Δουβλίνου, λοιπόν, δικαίωμα αίτησης ασύλου έχει κάποιος μόνο στην πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οποία διέρχεται. Τι μπορεί να γίνει με αυτό; Έχουν τρόπο να πάνε πετώντας ή με κρουαζιέρα στις χώρες που θέλουν να φτάσουν και έχουν συγγενείς. Αναγκαστικά έρχονται με τα πόδια, με νταλικές, με καράβια μέσω της Ελλάδας, για να φτάσουν στον προορισμό τους.

Μια σοβαρή πολιτική θα έθετε σε επίπεδο Ευρώπης ότι, για να αντιμετωπιστεί αυτό το φαινόμενο, θα ήταν σωστό οι άνθρωποι που συλλαμβάνονται στην Ελλάδα να έχουν δικαίωμα να αιτηθούν ασύλου κατευθείαν μέσω Πρεσβειών στις χώρες που ενδιαφέρονται να πάνε, ώστε να ξέρουν αν τουλάχιστον εξεταστεί σε πρώτο βαθμό η αίτησή τους. Αν μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο, γιατί να μη μεταβαίνουν νόμιμα; Αυτό αίρει όλο τον οικονομικό κύκλο

εργασίας αυτού του κυκλώματος που εγώ θεωρώ ότι είναι ένα κύκλωμα σωματεμπορίας.

Τέλος, θεωρώ ότι μια σοβαρή πολιτική για την αντιμετώπιση του προσφυγικού φαινομένου είναι όλες οι αρμοδιότητες που έχουν μοιραστεί ανάμεσα σε διάφορα Υπουργεία, το Υπουργείο Εσωτερικών, το Υφυπουργείο Δημόσιας Τάξης, τα Υπουργεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, να ανατεθούν πλέον σε ένα ενιαίο Υπουργείο ή τουλάχιστον σε ένα Υφυπουργείο Μετανάστευσης. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε πολύ κύριε Κόμπλα. Θα ήθελα και εσείς να μας καταθέσετε τις προτάσεις σας στο Προεδρείο. Από αυτά που ακούσαμε, έγινε κατανοητό ότι το πρόβλημα των Πατρών έχει αρκετά μεγάλη ένταση, αλλά και έκταση. Όμως, από το σεμινάριο που έγινε στην Πάτρα, γίνεται εμφανές το ενδιαφέρον των πολιτών, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλλά και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και καταλαβαίνουμε ότι υπάρχουν ευαίσθητοποιημένα άτομα, τα οποία αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν, όσο αυτό είναι δυνατό και εφικτό, το φαινόμενο της σωματεμπορίας στην Πάτρα. Προχωρούμε σε διάλειμμα. Ευχαριστώ πολύ.

(ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Συνεχίζουμε, για να ακούσουμε τις εντυπώσεις και από τις υπόλοιπες πρωτεύουσες των Νομών που επισκεφτήκαμε. Θα δώσω το λόγο στην κυρία Φαρμάκη, η οποία είναι ψυχολόγος στο Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού στα Ιωάννινα. Κυρία Φαρμάκη, έχετε το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΦΑΡΜΑΚΗ, Ψυχολόγος, Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού (Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α.) (Ιωάννινα)

Καλησπέρα σας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Κ.Ε.Θ.Ι., τη Γ.Γ.Ι. και τον Δ.Ο.Μ. για την πρόσκληση του Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α. στο συνέδριο που διεξάγεται.

Αρχικά, θα ήθελα να κάνω μια μικρή αναφορά στο Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού. Πρόκειται για μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία εργάζεται μεθοδικά και αποτελεσματικά από το 1994 για την προαγωγή

του πολιτισμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αναπτύσσοντας δράση για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, της εμπορίας γυναικών και παιδιών και την υποστήριξη προσφύγων, μεταναστών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Το Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α. προσφέρει δωρεάν κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη, νομική συμβουλευτική, ιατρική βοήθεια, τηλεφωνική γραμμή S.O.S. και παρέχει φιλοξενία σε θύματα σωματεμπορίας. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας, προσφέρει υποστηρικτικές υπηρεσίες στα θύματα, συνήθως γυναίκες και παιδιά, αλλά και άνδρες που κατά την παιδική τους ηλικία υπήρξαν θύματα κακοποίησης. Επίσης, έχει δημιουργήσει σχολές γονέων ετήσιας διάρκειας με σκοπό την παροχή γνώσεων σε τομείς σχετικούς με τη δομή και λειτουργία της οικογένειάς τους, την ανάπτυξη των παιδιών, τους ρόλους και τις κοινωνικές απαιτήσεις. Παράλληλα, γίνονται προσπάθειες ενημέρωσης του πληθυσμού, ώστε να επιδεικνύει μηδενική ανοχή στην ενδοοικογενειακή βία. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές σε τοπικούς σταθμούς, αφίσες, λειτουργία περιπτέρου για έξι μήνες, ενημέρωση στην κεντρική πλατεία των Ιωαννίνων και επισκέψεις στις αγροτικές περιοχές του Νομού Ιωαννίνων. Παράλληλα, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της οργανωμένης βίας και των βασανιστηρίων, έχει αναλάβει την υποστήριξη θυμάτων βασανιστηρίων πολέμου και άλλων μορφών οργανωμένης βίας.

Το έτος 1998 -και κατόπιν δικής μας πρωτοβουλίας- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις από τον Νομό Ιωαννίνων προχώρησαν στη δημιουργία ενός τοπικού δικτύου με σκοπό την υποστήριξη γυναικών και παιδιών μεταναστών και προσφύγων που έχουν πέσει θύματα εμπορίας.

Τον Απρίλιο του 2002 πραγματοποιήσαμε μια ημερίδα σε γυναίκες συνοριακούς φρουρούς της Περιφέρειας Ηπείρου. Μετά από έγκριση της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ιωαννίνων, το Κέντρο μας ετοίμασε ένα ενημερωτικό μονοσέλιδο φυλλάδιο γραμμένο στα ελληνικά και τα αλβανικά, το οποίο απευθυνόταν σε γυναίκες θύματα σωματεμπορίας και παρείχε πληροφορίες σχετικά με το πώς μπορούν να ξεφύγουν. Τα φυλλάδια αυτά μοιράζονταν από τους/τις συνοριακούς φρουρούς στις γυναίκες που συλλαμβάνονταν στα σύνορα.

Τον Οκτώβριο του 2003 υλοποιήσαμε το Πρόγραμμα «Τόξο 1», ένα πιλοτικό Πρόγραμμα από δίκτυο οργανώσεων σε Ελλάδα και Αλβανία που αφορούσε στην αρωγή θυμάτων σωματεμπορίας. Στο πλαίσιο υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος, δημιουργήσαμε ξενώνα φιλοξενίας θυμάτων σωματεμπορίας, στα οποία παρέχεται κοινωνική, ψυχολογική, ιατρική και νομική στήριξη από το προσωπικό του ξενώνα. Ανάλογα με το αίτημά τους, οι κοπέλες επαναπατρίζονται ή εντάσσονται στην τοπική κοινωνία, εφόσον επιθυμούν να εργαστούν και να παραμείνουν στη χώρα. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από την Υ.Δ.Α.Σ. του Υπουργείου Εξωτερικών.

Όσον αφορά στο σεμινάριο που παρακολουθήσαμε στα Γιάννενα από το Κ.Ε.Θ.Ι., τη Γ.Γ.Σ. και τον Δ.Ο.Μ., θα ήθελα να δηλώσω ότι όσα άκουσα μέχρι τώρα από τους/τις άλλους/-ες ομιλητές/-τριες καταδεικνύουν πολύ έντονα την ανάγκη που υπάρχει στη χώρα και κυρίως στην Περιφέρεια για εκπαίδευση και ενημέρωση σε θέματα πιο εξειδικευμένα, αλλά και πολύ σοβαρά, όπως είναι αυτό του trafficking.

Το εκπαιδευτικό αυτό σεμινάριο έδωσε την ευκαιρία στους τοπικούς φορείς όχι μόνο να μάθουν και να ενημερωθούν για το τι σημαίνει trafficking, τα αίτια, τους τρόπους και τις επιπτώσεις, αλλά -και αυτό ίσως είναι και το πιο σημαντικό- υπήρξε μια ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση σε ανθρώπινο επίπεδο, κυρίως με την προβολή ταινιών. Άλλωστε, νομίζω ότι η εικόνα είναι πάντα πιο έντονη και πιο προκλητική για την ηθική και την ευαισθησία του καθενός και της καθεμιάς από εμάς. Οι ταινίες δείχνουν με τον πιο εύγλωττο τρόπο αυτές που πολλές φορές μπορεί να διαβάζουμε ψυχρά και αποστασιοποιημένα από βιβλία και εφημερίδες. Κατά τη διάρκεια των προβολών, είδα πολλά μάτια να δακρύζουν και ανθρώπους να παγώνουν από την τραγικότητα αυτού του φαινομένου.

Επίσης, το σεμινάριο βοήθησε στο να ξεκαθαριστεί στο μυαλό πολλών ανθρώπων ότι το trafficking -σε αυτό συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό η ομιλία του κυρίου Εσδρά και τα παραδείγματα που παρουσίασε από τη μέχρι τώρα εμπειρία του- δε σχετίζεται μόνο με τη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών και των παιδιών, αλλά αφορά και στην εργασιακή εκμετάλλευση, την εμπορία οργάνων, τις παράνομες νομοθεσίες. Θεωρώ ότι βοήθησε πολλούς/-ες να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος και την τραγικότητα του φαινομένου.

Αν προσπαθήσουμε να «μπούμε», έστω και στο ελάχιστο, στην ψυχολογία αυτών των ανθρώπων, πραγματικά θα τρομάξουμε. Αν φανταστούμε έστω και για λίγο ότι εμείς, οι σύντροφοί μας ή τα παιδιά μας υπάρχει περίπτωση να βιώσουμε μια τέτοια κατάσταση, θα μπορούσαμε να έρθουμε λίγο πιο κοντά στο πρόβλημα. Αρκεί να σκεφτούμε ότι οι άνθρωποι θύματα εμπορίας ξεκινούν από τη χώρα τους με άγχος για το άγνωστο, αλλά και με ελπίδες και αισιοδοξία για μια καινούρια αρχή, για μια καλύτερη ζωή.

Για τις περισσότερες γυναίκες και παιδιά, καθώς και για τους άνδρες, η διάρκεια του ταξιδιού είναι το σημείο που συνειδητοποιούν ότι έχουν παραπλανηθεί με το χειρότερο τρόπο και ότι το μέλλον τους προβλέπεται απάνθρωπο. Τη στιγμή που οι γυναίκες συνειδητοποιούν τη σοβαρότητα του κινδύνου που διατρέχουν και ότι η τύχη και η ζωή τους βρίσκονται στα χέρια των διακινητών τους, οι περισσότερες είναι αδύναμες να αντιδράσουν εξαιτίας των απειλών, της βίας ή των πρακτικών εμποδίων που υπάρχουν.

Στο παράνομο καθεστώς στο οποίο βρίσκονται λόγω έλλειψης επίσημων εγγράφων, ο φόβος των Αρχών της χώρας και η αδυναμία να μιλήσουν τη γλώσσα εντείνουν το άγχος των γυναικών αυτών. Αυτό το στάδιο θεωρείται ως το σημείο του αρχικού τραύματος, είτε

Ξεκινά με μια πράξη βίας είτε βιώνεται ως ξαφνικό σοκ, καθώς συνειδητοποιούν την κατάσταση τους. Το αρχικό τραύμα εδραιώνει το περιεχόμενο του κινδύνου που τώρα πια είναι η πραγματικότητα της γυναίκας.

Η γυναίκα στη διάρκεια του ταξιδιού υφίσταται σοβαρές απειλές για την υγεία της εξαιτίας της βίας και της σεξουαλικής κακοποίησης. Είναι ευάλωτη σε κακοποίηση από οποιοδήποτε άτομο βρίσκεται στο δρόμο της συμπεριλαμβανομένων συνοδών, οδηγών, φυλάκων.

Έλεγχος και απομόνωση είναι τα τελικά στοιχεία που επικυρώνουν την εξάρτηση της γυναίκας. Σε αυτή την κατάσταση αιχμαλωσίας, όπου η μόνη της επαφή και επικοινωνία είναι με το διακινητή της, η αντίληψη της γυναίκας για τον κόσμο και τον εαυτό της αντικατοπτρίζεται μέσα από τη δική του αντίληψη για τον κόσμο της. Οι κανόνες του είναι οι κανόνες της. Οι ανάγκες του είναι οι ανάγκες της. Οι φόβοι του είναι οι φόβοι της.

Το αποτέλεσμα των τραυματικών γεγονότων στη μνήμη είναι σημαντικό όταν αργότερα ζητείται από τη γυναίκα να καταθέσει για άτομα, μέρη και γεγονότα τόσο για νομικούς ή άλλους λόγους όσο και για την ψυχική της υγεία. Ο ψυχολογικός εξαναγκασμός και η κακοποίηση είναι τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της βίας κατά των γυναικών και οι βασικές τακτικές που χρησιμοποιούν οι διακινητές. Οι περισσότερες γυναίκες αρχίζουν να συνειδητοποιούν συνήθως κατά τη διάρκεια του ταξιδιού το υψηλό τίμημα που πρέπει να πληρώσουν σε περίπτωση ανυπακοής. Όταν βρίσκονται στη χώρα προορισμού, οι τιμωρίες συνεχίζουν με τη μορφή απειλών, φυσικής βίας και σεξουαλικής κακοποίησης. Απειλές εναντίον αγαπημένων προσώπων των γυναικών επίσης είναι πολύ σύνηθες φαινόμενο και ένας ιδιαίτερα αποτελεσματικός μηχανισμός για ψυχολογικό έλεγχο.

Οι διακινητές συχνά πείθουν τις γυναίκες ότι όσο δύσκολη και αν θεωρούν τη ζωή μαζί τους, η κατάσταση θα είναι πολύ χειρότερη αν προσπαθήσουν να ξεφύγουν. Αν συλληφθούν από την Αστυνομία χωρίς επίσημα έγγραφα, θα φυλακιστούν και δε θα μπορούν να επιστρέψουν στις πατρίδες τους. Ισχυρίζονται, επίσης, ότι η τοπική Αστυνομία συνεργάζεται με τα κυκλώματα οπότε θα επιστρέψουν στους ίδιους ή θα τις πωλήσουν σε άλλους. Ειδικά, γυναίκες που είναι ήδη απομονωμένες λόγω κουλτούρας, κοινωνικών ή γλωσσικών εμποδίων ή έχουν προηγούμενες εμπειρίες διαφθοράς, φοβούνται ακόμα περισσότερο να ζητήσουν βοήθεια. Οι διακινητές επωφελούνται από το να κρατούν τις γυναίκες συνεχώς «με κομμένη την ανάσα» και γι' αυτό δημιουργούν συχνά απροσδόκητες και ανασφαλείς καταστάσεις. Αυτό γίνεται προκειμένου να προκαλούν μια αίσθηση έντονης αβεβαιότητας για το μέλλον και τα θύματά τους να αποσταθεροποιηθούν.

Μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σχετικά με τα βασανιστήρια έδειξε ότι δύο χαρακτηριστικά που επιδρούν δραματικά στην ψυχική υγεία του θύματος είναι ο βαθμός προβλεψιμότητας και ο βαθμός ελέγχου που ασκεί ένα άτομο σε ένα γεγονός. Ατέρμονο άγχος

και ανασφάλεια έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία αυτών των γυναικών. Τα συμπτώματα που συνδέονται με αυτού του είδους το επίμονο άγχος περιλαμβάνουν ψυχοσωματικές διαταραχές, συμπεριφορικές αλλαγές, ευερεθιστότητα, επιθετικότητα, παραρημτικότητα, αυτοκτονικούς ιδεασμούς και γνωστικές διαταραχές, όπως σύγχυση, αποπροσανατολισμό, απώλεια μνήμης, διαταραχή προσοχής. Κάτω από έντονες και εξευτελιστικές αλλαγές στον τρόπο ζωής της γυναίκας, ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τον εαυτό της κατακερματίζεται και συχνά χάνεται η αίσθηση της ταυτότητας.

Η κοινωνική υποστήριξη αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για την αντιμετώπιση του τραύματος σε θέματα κακοποίησης, αλλά και για την προσαρμογή αλλοδαπών γενικότερα. Η απουσία συναισθηματικής και κοινωνικής υποστήριξης έχει τεράστιες επιπτώσεις στην ικανότητα των γυναικών αυτών να αντέξουν και να αντιμετωπίσουν το άγχος της ζωής που βιώνουν. Η έλλειψη ουσιαστικής διαπροσωπικής επικοινωνίας τις κάνει να νιώθουν μοναξιά και εφαρμόζεται για να ενδυναμώσει την πεποίθηση ότι είναι αδύνατον να αισθανθούν ανακούφιση ή ότι υπάρχει ελπίδα να γλιτώσουν.

Οι γυναίκες που πέφτουν θύματα διακίνησης απομονώνονται διότι δε μιλούν τη γλώσσα της χώρας προορισμού, δε γνωρίζουν πού βρίσκονται και πώς να κινηθούν, δε γνωρίζουν τις κοινωνικές και πολιτιστικές νοοτροπίες, τα τοπικά συστήματα και το νομικό πλαίσιο της εκάστοτε χώρας. Αυτό έχει τεράστιο αντίκτυπο στην ισορροπία της γυναίκας. Η αδυναμία να μιλήσει τη γλώσσα επηρεάζει την ικανότητά της να διαπραγματευθεί με τις Τοπικές Υπηρεσίες ή και με τον κάθε πελάτη, καθώς και να ζητήσει βοήθεια.

Λαμβάνοντας υπόψη όλη αυτή την κατάσταση, γίνεται έκδηλη η αξία και η σημασία αυτών των εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Συμβάλλουν σε μια πιο πρακτική και ανθρωπιστική προσέγγιση του προβλήματος από τους φορείς, γιατί η κατανόηση και η ευαισθητοποίηση είναι ένα πολύ βασικό κομμάτι στην αντιμετώπιση του trafficking. Φυσικά, απαραίτητη κρίνεται η βελτίωση της νομοθεσίας, μια καλύτερη και πιο στενή συνεργασία μεταξύ των φορέων που ασχολούνται με το φαινόμενο, η εκπαίδευση των μαθητών και των μαθητριών στα σχολεία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και η σταθερή επανάληψη παρόμοιων επιμορφωτικών σεμιναρίων τόσο σε φορείς όσο και στο γενικότερο πληθυσμό της χώρας μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Φαρμάκη, γι' αυτά που μας είπατε από ψυχολογικής άποψης, πώς αισθάνονται δηλαδή οι γυναίκες. Κύριε Εσδρά, θα θέλατε να προσθέσετε κάτι;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Θα ήθελα απλώς να αναφέρω ότι με το Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α. έχουμε μια ιδιαίτερα στενή συνεργασία και ήταν ο πρώτος Μη Κυβερνητικός Οργανισμός, ο οποίος ίδρυσε ξενώνα στα Γιάννενα πριν πάρα πολλά χρόνια για θύματα trafficking. Έχει μια τεράστια εμπειρία στο θέμα, τουλάχιστον όσον αφορά στις γυναίκες, γιατί, όπως θα δούμε και αργότερα, ξενώνας αποκλειστικά για θύματα άνδρες και παιδιά δεν υπάρχει και αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να εξετάσουμε στο μέλλον.

Να δώσουμε το λόγο στην κυρία Στέφα, η οποία είναι κοινωνική λειτουργός στο Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ.) του Δήμου Κηφισιάς. Θα μας μιλήσει για το σεμινάριο της Αθήνας.

ΜΑΡΙΑ ΣΤΕΦΑ, Κοινωνική Λειτουργός, Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ.), Δήμος Κηφισιάς (Αθήνα)

Καλησπέρα και από εμένα. Ονομάζομαι Μαρία Στέφα και είμαι κοινωνική λειτουργός στο Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Κηφισιάς. Σας ευχαριστούμε θερμά για την πρόσκληση και θα ήθελα να συγχαρώ για ακόμα μια φορά τους συνδιοργανωτές του συνεδρίου.

Πριν από ένα χρόνο περίπου είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω το εκπαιδευτικό σεμινάριο για το trafficking, την παράνομη διακίνηση και εκμετάλλευση ανθρώπων, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα με συνδιοργανωτές το Κ.Ε.Θ.Ι., τον Δ.Ο.Μ. και τη Γ.Γ.Ι. Ευχαριστούμε θερμά γι' αυτή την εμπειρία.

Θα ήθελα να αναφέρω ότι είχε εξαιρετικό πρόγραμμα με ενδιαφέρουσες εισηγήσεις και ιδιαίτερα καταρτισμένους/-ες εισηγητές/-τριες. Το εκπαιδευτικό υλικό που μας δόθηκε, το οποίο χρησιμοποίησα στην Υπηρεσία μου ως επαγγελματίας, αλλά και η βιωματική εκπαίδευση, η οποία περιελάμβανε βιωματικές ασκήσεις και την εξέταση διαφόρων περιπτώσεων, ολοκλήρωσαν την επιμόρφωση και την ενημέρωσή μας.

Επιστρέφοντας στην Υπηρεσία, προσπάθησα να μεταφέρω αυτό το εκπαιδευτικό υλικό και μέρος των εμπειριών στους/στις συναδέλφους, ώστε να δημιουργηθεί ένα αρχείο για την παράνομη διακίνηση και εκμετάλλευση ανθρώπων του trafficking. Άλλωστε, μην ξεχνάμε ότι πρόκειται για μια κεντρική Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου.

Σήμερα, ένα χρόνο περίπου μετά, θα σας παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα μιας πιλοτικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε Υπηρεσίες του Δήμου Κηφισιάς για τη διεθνική σωματεμπορία. Στην έρευνα αυτή, θα ήθελα να αναφέρω ότι συνεργάστηκα με δύο εξαιρετικούς συναδέλφους κοινωνικούς λειτουργούς, τον κύριο Γιώργο Γιουβανάκη και την κυρία

Κατερίνα Παναγιώτου, που κάνουν την άσκηση του επαγγέλματός τους στο φορέα μας, τους οποίους ευχαριστώ θερμά.

Στη συνέχεια, αξίζει να αναφερθεί ότι ήταν μια πιλοτική έρευνα, η οποία απευθύνθηκε σε επαγγελματίες υγείας, ψυχικής υγείας, πρόνοιας, κοινωνικούς επιστήμονες που εργάζονται σε αντίστοιχες Υπηρεσίες, φορείς και Προγράμματα στο Δήμο Κηφισιάς, καθώς και σε αστυνομικούς από το Αστυνομικό Τμήμα και την Ασφάλεια Κηφισιάς. Η δειγματοληψία ήταν τυχαία. Συμμετείχαν τα 2/3 περίπου των επαγγελματιών που προαναφέρθηκαν και εργάζονται σε Υπηρεσίες του Δήμου και αστυνομικοί, οι οποίοι αποτελούν το 1/3 του συνολικού δείγματος της έρευνας.

Η έρευνα διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίων και είχε ως σκοπό να διερευνηθεί τι γνωρίζουν, ποια είναι η στάση των επαγγελματιών και οι προτάσεις τους για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας. Δηλαδή, αποσκοπούσε στο να δοθούν απαντήσεις σε κάποια υποθετικά ερωτήματα που είχαμε θέσει, όταν δημιουργήσαμε το ερωτηματολόγιο, σχετικά με τις γνώσεις, τις τάσεις και τις προτάσεις.

Αφού ευχαριστήσω θερμά όλους και όλες που συνεργάστηκαν σε αυτή την προσπάθεια, θα καλέσω την κυρία Παναγιώτου να μας δώσει μερικές πληροφορίες αναφορικά με το προφίλ του δείγματος.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Γεια σας και από εμένα. Θα σας αναλύσω το προφίλ των επαγγελματιών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Όσον αφορά στις ειδικότητες, οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στο μεγαλύτερο ποσοστό ήταν κοινωνικοί λειτουργοί (22,85%) και αστυνομικοί (28,5%), ενώ οι υπόλοιποι/-ες ερωτηθέντες/-είσες ήταν κοινωνιολόγοι, νοσηλεύτες/-τριες και επισκέπτες/-τριες υγείας.

Ός προς την ηλικία των επαγγελματιών, το μεγαλύτερο ποσοστό (68,57%) κυμαίνεται μεταξύ 20 και 30 ετών, ενώ ακολουθούν επαγγελματίες 31-40 ετών σε ποσοστό 17,14%.

Οι φορείς εργασίας των ερωτηθέντων/-εισών αφορούν αποκλειστικά στο Δήμο Κηφισιάς και είναι οι εξής: το Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής και το Αστυνομικό Τμήμα, 37% και 28,6% αντίστοιχα, η Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας, το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το Πολυιατρείο του Δήμου Κηφισιάς και το Κέντρο Πληροφόρησης Νέων. Τέλος, αναφερόμενοι/-ες στο προφίλ των συμμετεχόντων/-ουσών, η επαγγελματική τους εμπειρία κυμαίνεται από 2 έως 5 έτη σε ποσοστό 43%.

Μ. ΣΤΕΦΑ

Κυρία Παναγιώτου, αξίζει να σημειώσουμε στο σημείο αυτό ότι είναι από 2 έως 5 έτη σε ποσοστό 34% και από 5 έτη και άνω σε ποσοστό 35%. Η διαφορά, δηλαδή, είναι ελάχιστη.

Στη συνέχεια, θα προβούμε στην ανάλυση του φαινομένου. Σε ερώτημα σχετικά με τον ορισμό της διεθνικής σωματεμπορίας και το πώς την αντιλαμβάνονται οι επαγγελματίες και οι αστυνομικοί, ανέφεραν σε πολύ μεγάλο ποσοστό, 88%, ότι είναι οργανωμένο έγκλημα, παράνομη διακίνηση ανθρώπων με σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση, δουλεία, σύγχρονη μορφή δουλείας, σκλαβιά. Υπάρχει ένα ποσοστό που αναφέρθηκε σε παράνομη διακίνηση ανθρώπων και ένα μικρό ποσοστό (3%) που δήλωσε ότι είναι οργανωμένο έγκλημα.

Σε σχέση με τον όρο trafficking, απάντησαν ότι είναι παράνομη στρατολόγηση και διακίνηση ανθρώπων, μετακίνηση και εκμετάλλευση ανθρώπων. Στη συνέχεια, προσπαθήσαμε να συμπεριλάβουμε τις έννοιες, όπως μας είχατε πει και στην εκπαίδευση. Το μεγαλύτερο ποσοστό, η συντριπτική πλειοψηφία 89%, απάντησε ότι είναι η παράνομη στρατολόγηση, μετακίνηση και εκμετάλλευση ανθρώπων, ενώ οι αστυνομικοί παρουσίασαν κάποια δυσκολία στην έννοια της στρατολόγησης.

Η διεθνική σωματεμπορία συνίσταται στη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση των θυμάτων, την καταναγκαστική εργασία, τον εξαναγκασμό σε επαιτεία και συμμετοχή σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, καθώς και στην αφαίρεση και εμπορία των σωματικών οργάνων τους. Οι ερωτώμενοι/-ες, στο μεγαλύτερο ποσοστό, απάντησαν ότι είναι όλα τα παραπάνω. Ωστόσο, υπήρξε ένα ποσοστό που ανέφερε αποκλειστικά τη σεξουαλική εκμετάλλευση των θυμάτων και ένα άλλο (3%) που περιορίστηκε στην αφαίρεση και εμπορία οργάνων.

Όσον αφορά στα αίτια του trafficking, το 91% ανέφερε την ανεργία και τις συνθήκες φτώχειας στις χώρες προέλευσης των θυμάτων, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, την εμπόλεμη κατάσταση που επικρατεί στις χώρες αυτές, την έλλειψη δικαιωμάτων και ελευθεριών των γυναικών, τις διακρίσεις και τη βία που υφίστανται, τις περιοριστικές μεταναστευτικές πολιτικές, τους εξασθενημένους οικογενειακούς δεσμούς, καθώς και την αυξημένη ζήτηση για φθηνό ανθρώπινο δυναμικό και σεξουαλικές υπηρεσίες στις χώρες που πηγαίνουν τα θύματα. Το 9% περιορίστηκε στην αναφορά των συνθηκών φτώχειας και της ανεργίας ως βασικά αίτια.

Σε ερώτημα σχετικά με το αν η μεταναστευτική πορνεία και η διεθνική σωματεμπορία είναι ταυτόσημες έννοιες, τα ποσοστά κυμαίνονται στο ίδιο περίπου επίπεδο. Υπάρχει ένα ποσοστό που απαντά θετικά και ένα άλλο που δίνει αρνητική απάντηση και υπερισχύει του πρώτου (54%), γεγονός που μπορεί να αποτελέσει αφορμή για περαιτέρω σχόλια.

Σχετικά με τα θύματα trafficking, η συντριπτική πλειοψηφία, το 91%, ανέφερε ότι είναι γυναίκες, παιδιά και άνδρες. Ειδικότερα, όσον αφορά στην Ελλάδα, όλοι/-ες οι ερωτώμενοι/-ες (100%) απάντησαν ότι τα θύματα trafficking είναι γυναίκες και ανήλικα κορίτσια. Επίσης, σε ερώτηση αν τα θύματα trafficking μπορεί να έχουν και νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα, απάντησαν θετικά σε ποσοστό 57%.

Αναφερόμενοι/-ες στις χώρες προέλευσης των θυμάτων trafficking στη χώρα μας, η πλειοψηφία απάντησε ότι είναι οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ενώ υπάρχει και το ποσοστό που ισχυρίζεται ότι τα θύματα προέρχονται από την Ασία και την Αφρική. Όσον αφορά στην καταγωγή των δραστών του trafficking στην Ελλάδα, προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι και οι αστυνομικοί και οι επαγγελματίες, σε ποσοστό 63%, απάντησαν ότι οι δράστες είναι κυρίως από την Ελλάδα -αυτοί που είναι μέσα στα κυκλώματα- αλλά υπάρχουν και από άλλες χώρες.

Σε σχέση με το φύλο, δηλαδή τη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στα κυκλώματα, η συντριπτική πλειοψηφία, 97%, ανέφερε ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες έχουν εμπλακεί στα κυκλώματα του trafficking.

Επίσης, σε σχέση με τις συνέπειες που υφίσταται το θύμα trafficking, οι ερωτώμενοι/-ες ανέφεραν (σε ποσοστό 83%) τα προβλήματα υγείας και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, τους τραυματισμούς και τους μώλωπες, τον εθισμό σε ουσίες, τη δυσκολία στην ομιλία, την παραμελημένη εμφάνιση, ενώ μόνο το 17% δήλωσε συγκεκριμένα μώλωπες και τραυματισμούς.

Στη συνέχεια, σε ερώτηση που αφορούσε στον πελάτη υπηρεσιών των θυμάτων trafficking, παρατηρούμε ότι το 94,3% απάντησε ότι είναι συνυπεύθυνος για τη διατήρηση και αναπαραγωγή του οργανωμένου εγκλήματος εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων, ενώ, σχετικά με τα κέρδη που αποφέρει το έγκλημα αυτό, το 88,5% ισχυρίστηκε ότι είναι ανάλογα με τα κέρδη από εγκλήματα εμπορίας όπλων και ναρκωτικών.

Παράλληλα, σε ερώτηση για το νομοθετικό πλαίσιο, το 74% απάντησε ότι είναι γνώστης/-τρια αυτού, ενώ το 26% έδωσε αντίθετη απάντηση. Επίσης, σε σχέση με τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, το 69% απάντησε ότι γνωρίζει ότι συνεργάζονται με Υπηρεσίες, φορείς και οργανώσεις προστασίας και αρωγής θυμάτων trafficking.

Από τους/τις επαγγελματίες -γιατί η έρευνα έγινε στο πλαίσιο του Δήμου- και τους/τις αστυνομικούς, το 11% έχει εμπειρία συνεργασίας με θύμα trafficking έως σήμερα, ενώ το 89% δε διαθέτει ανάλογη εμπειρία. Όσον αφορά στις Υπηρεσίες που συνεργάστηκαν, αναφέρουν τη Διεύθυνση Οργανωμένου Εγκλήματος, το Τμήμα Ηθών και την Ελληνική Αστυνομία.

Αναφερόμενοι/-ες στη δικτύωση και τη συνεργασία Υπηρεσιών για την αντιμετώπιση του trafficking, το 94% απάντησε ότι αυτό είναι αναγκαίο τόσο σε τοπικό και περιφερειακό όσο και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Συνεχίζοντας, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι προτάσεις που έχουν διατυπωθεί. Το 51% προτείνει να ισχύσει ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο θα προστατεύει τα θύματα και θα τιμωρεί τους δράστες. Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι και η άποψη του 23% που τάσσεται υπέρ των ενεργειών ευαισθητοποίησης και πρόληψης και αρκετοί/-ές είναι αυτοί/-ές, οι οποίοι/-ες υποστηρίζουν την αρωγή και τη στήριξη των θυμάτων, καθώς και την εφαρμογή των πολιτικών ισότητας.

Σε ερώτηση αν έχουν παρακολουθήσει κάποια εκπαίδευση για το trafficking, γίνεται εμφανές ότι το ποσοστό (11%) είναι ανάλογο με την εμπειρία αυτών που έχουν συνεργασία με θύματα trafficking. Επιπλέον, το 89% θεωρεί αναγκαία την εποπτεία και τη στήριξη των επαγγελματιών που εργάζονται με θύματα trafficking. Ενδιαφέρον προκαλεί και η προθυμία των ερωτώμενων να συμμετάσχουν σε δράσεις anti-trafficking, καθώς το ποσοστό τους αντιστοιχεί στο 77%.

Από τα παραπάνω, οδηγούμαστε σε ορισμένες σκέψεις-συμπεράσματα, τα οποία παρατίθενται στη συνέχεια. Υπάρχει γνώση των επαγγελματιών για τη διεθνή σωματεμπορία και στοιχεία που αφορούν στη χώρα μας. Ένα μικρό ποσοστό αυτών έχει συνεργαστεί με θύματα trafficking, ενώ αρκετοί αστυνομικοί και επιστημονικό προσωπικό φαίνεται να μην έχουν διακρίνει με ακρίβεια και σαφήνεια τη μεταναστευτική πορνεία από τη διεθνή σωματεμπορία, παρ' όλο που υπάρχει γενική γνώση. Αυτό συμβαίνει, διότι -κατά πάσα πιθανότητα- τα ερωτήματα που έχουμε θέσει είναι υποθετικά και δεν υπάρχει επαγγελματική εμπειρία: α) γυναίκες και κορίτσια θύματα trafficking στην Ελλάδα σε σχέση με το φύλο και τα στερεότυπα, β) πληροφόρηση και στάση από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Είναι υποθέσεις που απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση, καθώς η έρευνα αυτή ήταν κυρίως ποσοτική. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να εξεταστούν και τα ποιοτικά στοιχεία. Μας δώσατε αφορμή για σκέψεις.

Γνωρίζουμε ότι υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο που προστατεύει τα θύματα trafficking και τιμωρεί τους θύτες. Ωστόσο, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου, προτείνουν ισχυρότερο νομοθετικό πλαίσιο, πολιτικές ευαισθητοποίησης και πρόληψης, συνεργασία των Υπηρεσιών και φορέων σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το 11% έχει παρακολουθήσει εκπαίδευση, ενώ το 77% των επαγγελματιών θέλει να συμμετάσχει σε δράσεις anti-trafficking. Οι επαγγελματίες ζητούν εκπαίδευση και θεωρούν

αναγκαία την εποπτεία στις περιπτώσεις που συνεργάζονται με θύματα παράνομης διακίνησης και εκμετάλλευσης. Επίσης, αναγκαιότητα αποτελεί και η περαιτέρω διερεύνηση και συνεργασία των ειδικών και των φορέων σε πολλαπλά επίπεδα παρέμβασης, με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση του trafficking.

Όπως προαναφέρθηκε, με αφορμή την πιλοτική αυτή έρευνα, τόσο ως Ομάδα Εργασίας όσο και σε σχέση με τους/τις επαγγελματίες που μας βοήθησαν στη διεξαγωγή της έρευνας αυτής, μπορούμε να προχωρήσουμε στην περαιτέρω ανάλυση, αναδεικνύοντας περισσότερα ποιοτικά στοιχεία που πιθανόν να δώσουν απάντηση και σε άλλα υποθετικά ερωτήματα.

Σκέψη μας είναι να προχωρήσει η έρευνα στον ευρύτερο πληθυσμό, σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, δηλαδή σε επίπεδο Δήμου, ώστε να εκτιμηθεί η κατάσταση που επικρατεί τουλάχιστον στο Δήμο μας -τόσο στους/στις επαγγελματίες όσο και στα σχολεία, τους/τις εκπαιδευτικούς, τους γονείς- για να μπορέσουμε να μάθουμε τι χρειαζόμαστε και να βοηθήσουμε αποτελεσματικότερα.

Διερευνώντας και σταδιακά γνωρίζοντας με τη βοήθεια και την υποστήριξη περισσότερο εξειδικευμένων φορέων, θα μπορέσουμε να οργανώσουμε μια παρέμβαση σε πολλαπλά επίπεδα ευαισθητοποίησης και πρόληψης. Είναι εκείνο που έχει αναφερθεί εδώ ήδη αρκετές φορές. Όσο μειώνονται οι πελάτες, θα μειώνονται τα θύματα. Η γνώση, η ευαισθητοποίηση και η πρόληψη είναι το πιο δυνατό κτύπημα στις ρίζες του οργανωμένου αυτού εγκλήματος. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Κυρία Στέφα, ειλικρινά νιώθουμε πολύ υπερήφανες, ως εκπρόσωποι του Κ.Ε.Θ.Ι. -και πιστεύω και ο κύριος Εσδράς- που αυτό το σεμινάριο έγινε αφορμή να σας ευαισθητοποιήσει γύρω από αυτό το θέμα τόσο, ώστε να υλοποιήσετε αυτή τη σημαντική έρευνα. Μου έκανε εντύπωση -το συζητούσα και με τον κύριο Εσδρά- ότι ένα μεγάλο ποσοστό, το 26%, δε γνωρίζει το νομοθετικό πλαίσιο μολονότι είναι επαγγελματίες και ασχολούνται με αυτό, γεγονός που είναι άξιο προσοχής.

Μ. ΣΤΕΦΑ

Βέβαια, για το λόγο αυτό χρειάζεται περαιτέρω εκπαίδευση και επιμόρφωση, γεγονός που προκύπτει τόσο ως αποτέλεσμα της έρευνας -αν το δούμε και σε μια ποιοτική ανάλυση- όσο και ως αίτημα. Έτσι, πραγματικά ζητούμε τη συνεργασία και την αρωγή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ξέρετε ότι εμείς είμαστε πάντα στη διάθεσή σας.

Μ. ΣΤΕΦΑ

Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε και εμείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Θα ήθελα απλώς να κάνω μια παρατήρηση. Αυτό που θα πρέπει να δούμε, τόσο η Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και γενικά η Δημόσια Διοίκηση, είναι ότι μια εκπαίδευση δεν επαρκεί. Δηλαδή, να σας δώσω ένα παράδειγμα: πέρυσι, ήμουν σε μια ομιλία στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη και, προσπαθώντας να τους/τις ευαισθητοποιήσω, ανέφερα το εξής: αυτό που κάνω τώρα ή που συζητάμε σήμερα είναι σαν να προσπαθούμε να σβήσουμε μια φωτιά πετρελαιοπηγής με ένα μικρό πυροσβεστήρα. Εκείνο που χρειάζεται λοιπόν είναι να προλάβουμε τη φωτιά όταν είναι πολύ μικρή ακόμα, γιατί εμείς αυτό τον μικρό πυροσβεστήρα έχουμε, δεν μπορούμε να έχουμε μεγαλύτερο.

Επομένως, αυτό που έχει μεγάλη σημασία και καλούμαστε να κάνουμε και ως Τοπική Αυτοδιοίκηση και ως Δημόσια Διοίκηση είναι να αλλάξουμε νοοτροπίες, αν όχι αιώνων, δεκαετιών. Δηλαδή, πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους που ενδεχομένως ρωτήσατε -θέλω να πω είμαι σίγουρος, αλλά να μην το πω- είναι βέβαιο ότι είχαν κάποια στιγμή επικοινωνία με ένα θύμα trafficking ίσως όχι ως επαγγελματίες αλλά ως πελάτες, κάτι το οποίο δεν έχουν συνειδητοποιήσει. Ξέρετε καμιά φορά, δυστυχώς στην εποχή μας, το πιο δύσκολο πράγμα να καταλάβει κανείς είναι το αυτονόητο. Γι' αυτό δεν πρέπει να φοβόμαστε να το λέμε, όσο και αν νομίζουμε ότι γινόμαστε γραφικοί επαναλαμβάνοντας τα ίδια πράγματα. Γιατί πάρα πολλές φορές έχω ακούσει σε παρέες που συζητούν, ξέρετε τα στερεότυπα, για τις δίμετρες ξανθιές από τις Ανατολικές Χώρες και άλλα παρεμφερή.

Αυτά, ακόμα και ως στερεότυπα, θα έπρεπε να είχαν καταργηθεί. Όμως, πέραν τούτου, πρέπει να πούμε ότι δεν είναι αστεία και θα πρέπει να γίνεται η ανάλογη προσέγγιση. Είμαι σίγουρος ότι στο Δήμο έχετε γραφείο εξυπηρέτησης αλλοδαπών. Έχουμε εκπαιδεύσει πατέ αυτά τα παιδιά, αυτούς τους ανθρώπους σχετικά με το πώς θα προσεγγίσουν έναν/μία αλλοδαπό/-ή, έναν άνθρωπο με άλλη κουλτούρα, με άλλη νοοτροπία; Είμαι σίγουρος ότι δεν έχει γίνει. Εν πάση περιπτώσει, ξεκινώντας από τους/τις επαγγελματίες, θα προχωρήσουμε

και στο μέσο πολίτη, γιατί και αυτός μεγαλώνει και γαλουχείται από την τηλεόραση ή από το διαδίκτυο, ιδιαίτερα οι νεότερες ηλικίες, και όχι από το σχολείο ή από την οικογένεια - όπως θα έπρεπε. Αυτό δεν είναι ευχάριστο να ακούγεται αλλά δυστυχώς είναι η αλήθεια. Επομένως, σε αυτό συνίσταται ο ρόλος σας ως Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και Δημόσια Διοίκηση γενικότερα. Ξεριζώνουμε τις κακές νοοτροπίες, το στρουθοκαμηλισμό, αν θέλετε, πολλές φορές.

Το πρώτο πράγμα που παρατηρεί κάποιος όταν πηγαίνει στο εξωτερικό είναι, παραδείγματος χάρι, ότι βλέπει πάρα πολλούς ανθρώπους με αναπηρία. Λέει: «Καίταξε να δεις, εμείς δεν έχουμε τόσους». Όμως αυτό δεν ισχύει. Η αλήθεια είναι ότι τους κρύβουμε ή δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε μια πόλη απάνθρωπη, χωρίς όλα αυτά που χρειάζονται. Δεν είναι προσπελάσιμες οι Δημόσιες Υπηρεσίες, τα σχολεία. Αυτά δεν έχουν σχέση με το trafficking και τους/τις αλλοδαπούς/-ές, αλλά με τη γενικότερη αλλαγή που πρέπει να συντελεστεί από εμάς τους/τις ίδιους/-ες με τη βοήθεια των Υπηρεσιών αυτών.

Μ. ΣΤΕΦΑ

Εγώ δε θα αναφερθώ στο θέμα του σχολείου. Υπάρχουν ακόμα πιο ειδικοί/-ές. Όμως, είναι εξαιρετικά δύσκολο ακόμα και να πάρει κάποιος/-α άδεια για να μπει σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικά να προχωρήσει σε συνεργασία με καθηγητές/-τριες που είναι πιο άμεσο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Να φανταστείτε τι γίνεται στην πρωτοβάθμια. Τους λες για παράδειγμα: «Μπορούμε να στείλουμε αυτό το φυλλάδιο που αναφέρεται στο AIDS;» Λένε: «Όχι, δε γίνεται. Είναι δουλειά του Υπουργείου Παιδείας». Αυτό το λέω δημοσίως και δεν έχει σχέση ούτε με κυβερνήσεις ούτε με κόμματα. Αυτό είναι το Υπουργείο Παιδείας, το πιο αρτηριοσκληρωτικό Υπουργείο στη χώρα μας, στο οποίο ενίοτε επικρατούν νοοτροπίες του μεσαίωνα. Πολλές φορές έχουμε προσπαθήσει να το προσεγγίσουμε για να βρεθεί λύση σε θέματα αναπηρίας, AIDS και σε θέματα σχετικά με την ξеноφοβία, αλλά πάντα βρίσκουμε μια κλειστή πόρτα. Σε αυτό δεν ευθύνεται ούτε ο Υπουργός ούτε οι διοικούντες, αλλά το «βαθύ κράτος» το οποίο κυριαρχεί μέσα εκεί και δεν επιτρέπει να γίνεται τίποτα. Γι' αυτό και βλέπετε ότι, οποιοσδήποτε Υπουργός οποιασδήποτε κυβέρνησης προσπαθεί να προβεί σε μια αλλαγή, ξεχύνονται όλων/-ες στους δρόμους και κλείνουν τα πεζοδρόμια, κάτι που δεν κατάλαβα ποτέ. Από τη μια πλευρά, ισχυριζόμαστε ότι η παιδεία μας δε βρίσκεται σε καλό επίπεδο και από την άλλη δε θέλουμε καμιά αλλαγή. Δεν ξέρω γιατί συμβαίνει αυτό. Ίσως είναι μια σχιζοφρένεια που έχουμε, πρέπει να το εξετάσουμε και αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Συνεχίζουμε με την κυρία Βασιλική Παπαδοπούλου, η οποία είναι Ψυχολόγος από την Καλαμάτα.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ψυχολόγος (Καλαμάτα)

Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Ευχαριστώ και εκ μέρους της συνάδελφου κυρίας Λαουρδάκη, η οποία δεν μπόρεσε να έρθει. Με χαρά παρατήρησα ότι το ποίημά της μοιράζεται έξω από την αίθουσα και έτσι πολύς κόσμος είχε την ευκαιρία να το διαβάσει.

Υποθέτω ότι μας προσκαλέσατε επειδή συμμετείχαμε στο σεμινάριο. Δεν εκπροσωπούμε το φορέα μας, καθώς δεν έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο, και έτσι έχουμε γράψει, μαζί με την κυρία Λαουρδάκη, κάποιες σκέψεις και παρατηρήσεις σχετικά με το πώς μας επηρέασε το σεμινάριο ως επαγγελματίες, αλλά και ως ανθρώπους. Το σεμινάριο αυτό διοργανώθηκε στην Καλαμάτα τον Οκτώβριο του 2007 από τη Γ.Γ.Ι. και άλλους φορείς, οι οποίοι έχουν προαναφερθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Θα ήθελα να διευκρινίσω ότι διοργανώθηκε από το Κ.Ε.Θ.Ι. που εποπτεύεται από τη Γ.Γ.Ι.

Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το σεμινάριο, λοιπόν, που διοργανώθηκε στην Καλαμάτα τον Οκτώβριο του 2007 από τη Γ.Γ.Ι. του Υπουργείου Εσωτερικών και από το Κ.Ε.Θ.Ι. με θέμα «Εκπαίδευση ελληνικών φορέων για την αντιμετώπιση της διεθνικής σωματεμπορίας», ήταν το πρώτο που έλαβε χώρα στην περιοχή μας σχετικά με αυτό το δύσκολο θέμα. Ως εκ τούτου, μας δόθηκε μια μοναδική ευκαιρία να έχουμε πρόσβαση σε πολλές σχετικές πληροφορίες, τις οποίες δύσκολα θα συγκεντρώναμε, καθώς άπτονται πολλών ειδικοτήτων. Μας διασαφηνίστηκαν αφενός πολλές πτυχές του, η διεθνής ορολογία που χρησιμοποιείται, αλλά κυρίως μας δόθηκαν πολλά στατιστικά στοιχεία, με τα οποία συνειδητοποιήσαμε το μέγεθος του προβλήματος. Ενημερωθήκαμε για τον τρόπο, με τον οποίο λειτουργούν οι διακινητές στις χώρες προέλευσης των θυμάτων (κυρίως χώρες της Ανατολικής Ευρώπης), αλλά και για τις νέες «αγορές» που ανοίγονται στην Αφρική και μας δόθηκαν πολλά στοιχεία για την έκταση του θέματος και εκεί.

Επίσης, η ενημέρωση για το νόμο περί σωματεμπορίας του 2002 με τροποποιήσεις του

2006, καθώς και για το νέο νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας, αποδείχτηκε ιδιαίτερα ωφέλιμη στη δουλειά μας, αφού ερχόμαστε σε επαφή με οικογένειες και παιδιά που μπορεί να αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους προβλήματα. Εξίσου χρήσιμες ήταν και οι πληροφορίες για άλλους φορείς που σχετίζονται με αυτό το αντικείμενο, όπως τα anti-trafficking τμήματα της αστυνομίας.

Επιπλέον, θα ήθελα να αναφέρω ότι, παρ' όλο που η διάρκεια του σεμιναρίου ήταν σύντομη, δε νιώσαμε να «βομβαρδιζόμαστε» από καταγισμό πληροφοριών, αλλά αφομοιώνουμε την κάθε πληροφορία, καθώς δινόταν με πολύ εύληπτο τρόπο. Η δομή του σεμιναρίου ήταν ενδιαφέρουσα και ξεκούραστη, αφού εναλλάσσονταν οι εισηγήσεις με τη συζήτηση και τη μελέτη ή την αναφορά περιπτώσεων. Οι συντονιστές/-τριες μας έδιναν ερεθίσματα και ενθάρρυναν τη συμμετοχή μας, έτσι ώστε να μπορούμε να εκφράζουμε ερωτήματα και να συμμετέχουμε ενεργά στη συζήτηση.

Ο πλέον άμεσος τρόπος για να δούμε καλύτερα όσα είχαν ειπωθεί ήταν, κατά την τρίτη ημέρα του σεμιναρίου, μέσω της προβολής μιας εξαιρετικής ταινίας.

Το θέμα της διεθνικής σωματεμπορίας θεωρούμε ότι -από μόνο του- εγείρει έντονα συναισθήματα και προβληματισμούς. Στο σεμινάριο αυτό συμμετείχαμε άνθρωποι από διάφορες ειδικότητες και με διαφορετική οπτική, με αποτέλεσμα να υπάρχει πλούτος απόψεων, αλλά και αντιπαραθέσεις, στις οποίες οι συντονιστές/-τριες διαδραμάτισαν εξισορροπητικό ρόλο και ήταν πολύ ανθρώπινοι/-ες. Κυρίως, όμως, στην κορύφωση του μεγάλου ερωτήματος «τι κάνουμε εμείς;» ήταν εκεί για να μας εμπυχώσουν ως ενεργούς/-ές πολίτες και ως επαγγελματίες, αλλά και να μας δώσουν λύσεις.

Τώρα που έχει περάσει κάποιο διάστημα από τη διεξαγωγή του σεμιναρίου, συνειδητοποιούμε ότι ήταν πολύ καλή η σκέψη να γίνει αυτό το συνέδριο εδώ, γιατί μας έδωσε την ευκαιρία να δούμε και μέσα μας τις αλλαγές. Στην καθημερινότητά μας ως άνθρωποι και ως επαγγελματίες είμαστε διαφορετικοί/-ές ακόμα και στον τρόπο που παρατηρούμε γύρω μας. Είμαστε πιο ανοικτοί/-ές στα ερεθίσματα και κατανοούμε διαφορετικά τη θέση των άλλων (μεταναστών/-τριών, αλλοδαπών και άλλων ευπαθών ομάδων), ενώ άλλου/-ες θυμώνουν πολύ και κλείνονται, σαν να μην τους/τις αφορά.

Το σεμινάριο αποτέλεσε για εμάς μια μοναδική ευκαιρία να δούμε τα συναισθήματα εκείνα που καθηλώνουν τα θύματα σε αυτή τη θέση και δεν τα αφήνουν να αντιδράσουν, κάτι που για εμάς νωρίτερα δεν ήταν τόσο κατανοητό. Είναι εντελώς διαφορετικό να διαβάζεις όρους και θεωρητικά μοντέλα για τη θυματοποίηση των ανθρώπων από το να σου παρουσιάζεται πολύ ζωντανά και με πολλά παραδείγματα όλη η πορεία του θύματος από τον τόπο προέλευσης στη χώρα διέλευσης και μεταπώλησης και τελικά στη χώρα προορισμού, καθώς και όλοι οι τρόποι πιθανής εκμετάλλευσης, εξαναγκασμού και εκβιασμών και, πα-

ράλληλα, η σταδιακή αλλοίωση της προσωπικότητάς τους και της ψυχικής τους υγείας ως συνέπεια αυτής της πορείας. Μας τάραξαν τα έντονα συναισθήματα ντροπής και ενοχής των θυμάτων, που μέσα από το σεμινάριο μπορέσαμε και συναισθανθήκαμε ως άνθρωποι, αλλά και ιδιαίτερα ως γυναίκες - πολίτες ενός πολιτισμένου κόσμου.

Τέλος, μας έχει σοκάρει και προβληματίσει έντονα το γεγονός ότι αυτό το τεράστιο έγκλημα γίνεται με τόσο νομότυπο τρόπο. Ευαισθητοποιημένες από το σεμινάριο, παρατηρήσαμε δίπλα μας, στην κλειστή κοινωνία της επαρχιακής πόλης που ζούμε, να συντελείται αυτό το έγκλημα και, όταν το αναφέραμε στους αρμόδιους, σκοντάψαμε σε μια κατ' επίφαση νομιμότητα που το καλύπτει.

Θεωρούμε ίσως ότι σε αυτό το σημείο χρειάζεται να κάνουν περισσότερα οι αρχές και οι αρμόδιοι φορείς για να μην μπορεί να συγκαλύπτεται τόσο εύκολα η διεθνική σωματεμπορία. Έτσι, οι προσπάθειες όλων μας θα μπορούν να είναι πιο αποτελεσματικές προς την κατεύθυνση του περιορισμού του προβλήματος αυτού. Ύστερα, λοιπόν, από το σεμινάριο αυτό, για ένα πράγμα είμαστε σίγουρες: καμιά προσπάθεια δεν είναι μάταιη, όσο μικρή και αναποτελεσματική και αν είναι, γιατί, «αν δεν μπορούμε να κάνουμε ό,τι πρέπει, ας κάνουμε τουλάχιστον ό,τι μπορούμε». Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Κυρία Παπαδοπούλου -ελικρινά μιλώντας- το Κ.Ε.Θ.Ι. έχει πραγματοποιήσει πολλές εκπαυσεις, σεμινάρια, συνέδρια. Κάθε φορά η αγωνία μου είναι μήπως επαναλαμβανόμαστε, μήπως είναι τετριμμένα όλα αυτά και αν απορρέει κάποιο μήνυμα. Σήμερα, όμως, μου δώσατε μεγάλη αισιοδοξία, ελπίδα και όρεξη να συνεχίσουμε. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Η κυρία Φάντη είναι Αντιδήμαρχος Δήμου Αράχθου και φιλόλογος και παρίσταται σήμερα για να μας μεταφέρει τις εντυπώσεις και τα συμπεράσματά της από το σεμινάριο της Πρέβεζας. Κυρία Φάντη, έχετε το λόγο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΦΑΝΤΗ, Αντιδήμαρχος Δήμου Αράχθου, Φιλόλογος (Πρέβεζα)

Η καταγωγή μου είναι από την Άρτα και, επίσης, θα ήθελα να συμπληρώσω ότι εργάζομαι στη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Ηπείρου. Σας ευχαριστώ πολύ για την τιμή που μου κάνετε να με προσκαλέσετε στο Συνέδριό σας.

Αγαπητό προεδρείο, φίλες και φίλοι, η εμπορία ανθρώπων αποτελεί ένα πολύπλοκο φαινόμενο που συνδέεται με πολλούς επιμέρους τομείς: τη μεταναστευτική πολιτική, το οργανωμένο έγκλημα, την πορνεία, την καταναγκαστική εργασία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη

βία κατά των γυναικών και παιδιών, τα κυκλώματα παιδεραστών, την κοινωνική παθολογία που αντανακλούν αυτά τα φαινόμενα, τη διαφθορά των διπλωματικών και δικωκτικών αρχών. Όμως, πάνω από όλα, αποτελεί «σύγχρονη μορφή δουλείας» και, ως τέτοια, κατάφαση παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων. Οι δε μορφές της κακοποίησης και της εκμετάλλευσης, υποβοηθούμενες από το γενικό εφησυχασμό της κοινωνίας, γίνονται σήμερα ακόμα πιο αποτρόπαιες από ό,τι παλαιότερα.

Σε τουλάχιστον δεκατρία (13) εκατομμύρια ανέρχονται τα θύματα της καταναγκαστικής εργασίας παγκοσμίως, αποφέροντας στους εκμεταλλευτές τους κέρδη που φτάνουν έως και τα τριάντα δύο (32) δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Ο «ροζ τζίρος» στην Ευρώπη ξεπερνά πλέον τον αντίστοιχο των ναρκωτικών και των όπλων, ενώ τείνει να κυριαρχήσει ένας νέος τύπος μαστροπού-επιχειρηματία-δουλεμπόρου, ο οποίος διακινεί μεγάλο αριθμό γυναικών και παιδιών.

Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, ειδικότερα για την Ελλάδα, η αναλογία Ελληνίδων/αλλοδαπών θυμάτων, από 70/30 που ήταν, διαμορφώθηκε σε 20/80, ενώ η πελατεία αυξήθηκε κατά 600%. Για πρώτη φορά κάνει την εμφάνισή της η πορνεία αυτής της μορφής στην Ευρώπη σε αυτή την έκταση και με χαρακτηριστικά που παλαιότερα συναντούσαμε στην Ταϊλάνδη ή στις Φιλιππίνες, όπου υπήρχε η παρνεμία με καθεστώς δουλείας. Πρόκειται, λοιπόν, για ένα ζήτημα που αποτελεί απειλή και πρόκληση σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς δυναμιτίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα, το κράτος δικαίου και τη διεθνή έννομη τάξη. Επιπλέον, αφορά σε όλες τις χώρες, πλούσιες, φτωχές, αναπτυσσόμενες και υπό ανάπτυξη, καθώς αποτελούν χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού των θυμάτων.

Η Ελλάδα ήταν παραδοσιακά χώρα προέλευσης μεταναστών/-τριών. Όμως, στις αρχές της δεκαετίας του '90, λόγω των πολιτικών ανακατατάξεων στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων, μετατράπηκε σε χώρα προορισμού μεταναστών/-τριών, νόμιμων και μη. Επίσης, έγινε -δυστυχώς- και χώρα διέλευσης και προορισμού θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, προερχόμενων κυρίως από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, από την Αφρική, και -σε μικρότερο βαθμό- από την Ασία.

Πρόκειται για γυναίκες που προέρχονται από φτωχές περιοχές, που παραπλανούνται με ψευδείς υποσχέσεις για μια καλύτερη ζωή στην Ελλάδα ή αλλού και στη συνέχεια δέχονται απειλές και βία, για να εργαστούν στη βιομηχανία του σεξ, παραδίδοντας όλα τα χρήματα και έγγραφά τους στους διακινητές. Συχνά «συναινούν» σε αυτό μέσα σε ένα καθεστώς έντονης βίας και φόβου. Η έλλειψη νόμιμων εγγράφων, η άγνοια της ελληνικής γλώσσας, η έλλειψη εναλλακτικών λύσεων, οι διαρκείς απειλές για την τύχη της οικογένειάς τους στις χώρες προέλευσής τους είναι κάποιοι από τους λόγους που τις εγκλωβίζουν σε αυτή την κατάσταση. Είναι γυναίκες που σπάνια βρίσκουν τη δύναμη και το υποστηρικτικό δίκτυο να

ξεφύγουν και να καταγγείλουν τους διακινητές τους, διακυβεύοντας με αυτό τον τρόπο την ασφάλεια τόσο τη δική τους όσο και των οικογενειών τους.

Το φαινόμενο ξεκίνησε από τα μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, και -δυστυχώς- μέσα σε λίγα χρόνια έφτασε να γίνει μάλιστα και να εντοπίζεται ακόμα και στο πιο απομακρυσμένο χωριό της ελληνικής επικράτειας.

Χιλιάδες μπαρ, όπου μπορείς να «νοιτιάσεις» τα κορίτσια με την ώρα, την ημέρα ή τις ημέρες, υπάρχουν σε απομονωμένες περιοχές ανάμεσα στα χωράφια, αλλά και στις κεντρικές πλατείες των χωριών και των πόλεων. Τα κορίτσια αυτά δεν παραμένουν στο ίδιο «μαγαζί» περισσότερο από λίγες ημέρες ή εβδομάδες. Πολλές φορές αναγκάζονται να μετακινούνται συνεχώς από τη μία «πιάτσα» στην άλλη, ώσπου τελικά πωλούνται σε κάποιον σωματέμπορο, ο οποίος έχει διασυνδέσεις με διεφθαρμένους αστυνομικούς, ώστε να μην τις κυνηγούν. Οποιοσδήποτε μπορεί να τις αγοράσει αν προσφέρει το αντίτιμο.

Αν στην Αθήνα οι σχετικές σελίδες των εφημερίδων είναι γεμάτες αγγελίες και λειτουργούν εκατοντάδες οικoi ανοχής και μπαρ, στην Περιφέρεια τα πράγματα είναι ακόμα πιο άγρια. Ένας απίστευτος αριθμός συμπατριωτών μας ενέχεται σε υποθέσεις και κυκλώματα σωματεμπορίας. Ιδιοκτήτες μπαρ πωλούν, αγοράζουν και εξωθούν στην πορνεία ανήλικα κορίτσια και γυναίκες, αναγκάζοντας πολλές από αυτές να πηδούν από τα μπαλκόνια των διαμερισμάτων, στα οποία τις κρατούν φυλακισμένες. Το ερώτημα είναι, σε ό,τι αφορά την Περιφέρεια, ότι όλοι/-ες γνωρίζουν τι γίνεται, αλλά κανένας/-μία δεν αντιδρά, κανένας δε μιλά. Ή μήπως αγνοούν τι πραγματικά συμβαίνει;

Είχα την τύχη και την ευχαρίστηση να συμμετάσχω σε δύο ημερίδες στην Άρτα και στην Πρέβεζα που διοργάνωσε το Κ.Ε.Θ.Ι., με την παρουσία της τότε Προέδρου κυρίας Καλδή και του κυρίου Εσδρά. Όταν στην αίθουσα ακούστηκε ο όρος trafficking, πολλά άτομα από τα παρευρισκόμενα, συγχέοντάς τον με το traffic, θεώρησαν ότι αφορούσε το κυκλοφοριακό πρόβλημα και όχι το σωματεμπόριο, όσο φαιδρό και αν σας ακούγεται αυτό. Δυστυχώς, ανάμεσά τους ήταν και εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Εκκλησίας, αλλά και άλλων φορέων.

Επομένως, όταν υπάρχει άγνοια του προβλήματος, πώς είναι δυνατόν να το αντιμετωπίσουμε; Όταν οι εκπρόσωποι των φορέων αγνοούν την κατάσταση, πώς θα ενημερωθούν οι πολίτες; Καταλαβαίνετε, λοιπόν, πόσο σημαντικές είναι οι ημερίδες που διοργάνωσε το Κ.Ε.Θ.Ι. στην Περιφέρεια και πόσο σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα καινούρια Παραρτήματά του σε όλη την επικράτεια μπορούν να βοηθήσουν στο μέγιστο βαθμό, ώστε να ενημερωθούν οι πολίτες.

Ενώ οι γυναίκες που έχουν εξαναγκαστεί σε πορνεία, στα μπαρ και στα νυκτερινά κέντρα των ελληνικών χωριών, κωμοπόλεων, πόλεων, υπολογίζονται σε δεκάδες χιλιάδες, οι

υποθέσεις που έχουν γίνει γνωστές είναι ελάχιστες. Από τη μια πλευρά είναι η ελληνική κοινωνία που αποδέχεται αυτή την κατάσταση, αρνούμενη υποκριτικά ότι οι γυναίκες στα μπάρ μπορεί να εκδίδονται και χωρίς τη θέλησή τους, και από την άλλη πλευρά είναι η Διεθνή Διοίκηση που στις μικρές πόλεις είναι προκλητικά απύσχα, ενώ στις μεγάλες συχνά «χάνει» από τα χέρια της υποθέσεις λόγω επιπολαιότητας ή και ανικανότητας.

Ιδιαίτερη σημασία για την καταπολέμηση του φαινομένου έχουν η πρόληψη, η προστασία των θυμάτων και η δίωξη του παράνομου κυκλώματος. Συνεπώς, πρέπει να γίνει ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας μας.

Στις μεγαλουπόλεις, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, υπάρχουν οι επιχειρησιακές ομάδες anti-trafficking. Στην Περιφέρεια, είτε δεν υπάρχουν καθόλου είτε είναι περιορισμένη η αξιοποίησή τους, γιατί οι κατά τόπους αστυνομικοί δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι/-ες και καταρτισμένοι/-ες, ενώ έχει παρατηρηθεί ότι, όταν η Αστυνομία καταρθώσει να εξαρθρώσει κύκλωμα εμπορίας στην Περιφέρεια, αυτό αργεί να επαναλειτουρηήσει.

Πουθενά στην Περιφέρεια δεν υπάρχουν δράσεις street work για τα θύματα ή τα πιθανολογούμενα θύματα. Δεν κυκλοφορούν ευρέως και σε πολλές γλώσσες ενημερωτικά έντυπα για τα δικαιώματα και τη βοήθεια που μπορεί να παρασχεθεί στα θύματα. Η εκπαίδευση των αστυνομικών, δικαστών και εισαγγελέων της Περιφέρειας είναι ελλιπής. Ειδικότερα για τους αστυνομικούς, το πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι δεν είναι σε θέση, λόγω της άγνοιάς τους, να διενεργήσουν την προανάκριση σε τέτοιες υποθέσεις και στοιχειοθετούν ελλιπώς τα αδικήματα. Επίσης, είναι αναγκαίο να μελετηθούν προσεκτικά οι καταγγελλθείσες περιπτώσεις αδράνειας των Οργάνων της Τάξης, όπως οι υπόνοιες για ανάμειξη τους σε κυκλώματα διακίνησης. Οι «πελάτες» αγνοούν ότι συμμετέχουν και οι ίδιοι στη συντήρηση ενός καθεστώτος σύγχρονης δουλείας, αφού αγνοούν τις συνθήκες διαβίωσης των θυμάτων και του τρόπου δράσης των κυκλωμάτων. Οι πολίτες δεν καταγγέλλουν ό,τι γνωρίζουν, γιατί οι μάρτυρες σε μια κλειστή κοινωνία, όπου όλοι/-ες είναι γνωστοί/-ες μεταξύ τους, δεν προστατεύονται.

Όλα αυτά είναι κομμάτια μιας ζοφερής πραγματικότητας, την οποία η κοινωνία μας προτιμά να αγνοεί ως τη στιγμή που κάποιο σκάνδαλο ή μια αποκάλυψη έρχεται να τη θυμίσει. Τότε, γίνεται ξανά φλέγον θέμα, «καυτή» είδηση και ύστερα πάλι ξεχνιέται, για να ξαναγυρίσουν τα πράγματα στην πρότερη κατάσταση. Γι' αυτές τις γυναίκες μπορεί η πορνεία να είναι η μοναδική επιλογή, για εμάς είναι ακόμα μια σαπουνόφουσκα στη σαπουνόπερα των δελτίων ειδήσεων. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Φαντή, για τις καυστικές σε ορισμένα σημεία παρατηρήσεις σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Απλώς, θα ήθελα να πω και κάτι λίγο πιο ευχάριστο. Θα θυμάστε την περίπτωση της κοπέλας από τη Βουλγαρία που ήταν σε ένα χωριό έξω από τη Θεσσαλονίκη και είχε γίνει μεγάλος «ντόρος» στα κανάλια και στις εφημερίδες. Ήταν μια κοπέλα, την οποία εκμεταλλεύονταν ποικιλοτρόπως, και εργασιακά και σεξουαλικά, αλλά οι κάτοικοι του χωριού υποστήριζαν ότι δεν ήξεραν. Φυσικά και ήξεραν, γιατί οι άνθρωποι που την εκμεταλλεύονταν ήταν οι ίδιοι οι κάτοικοι. Αυτό έχει σχέση με τα λεγόμενα της προηγούμενης ομιλήτριας, ότι πολλές φορές καλύπτουμε εμείς οι ίδιοι/-ες κάποια πράγματα -ενώ δε θα έπρεπε- γιατί βεβαίως έχουμε συμφέρον. Όμως, η υπόθεση αυτή είχε αίσιο τέλος διότι έγινε γνωστή, συνελήφθησαν οι υπεύθυνοι και έγινε δίκη την περασμένη εβδομάδα, στην οποία τόσο ο Εισαγγελέας όσο και ο Δικαστής ήταν καταπέλτες. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρω με μεγάλη χαρά και μετριοφροσύνη ότι και οι δύο παρακολούθησαν δικά μας σεμινάρια, και ο Εισαγγελέας και ο Δικαστής, και ήξεραν για ποιο πράγμα δικάζαν. Η καταδίκη ήταν 25 χρόνια για τον έναν, 17 για τον άλλο και 7 χρόνια για τον τρίτο συνεργό, ο οποίος ήταν και μειωμένης νοητικής κατάστασης. Βεβαίως, να διευκρινίσω ότι η έφεση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα και αυτό είναι πολύ σημαντικό για εμάς. Ελπίζω ότι δε θα αλλάξει αυτό. Όμως, εν πάση περιπτώσει, είναι πολύ ενθαρρυντικό ότι υπάρχει δραστηριοποίηση και ότι τα πράγματα αρχίζουν «να παίρνουν το δρόμο τους».

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Να δώσουμε το λόγο στην κυρία Φοινίκη, η οποία έρχεται από το Ηράκλειο, είναι Παιδαγωγική Επιστήμονας, Σύμβουλος Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Απασχόλησης και στέλεχος του Κ.Ε.Θ.Ι.

ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ ΦΟΙΝΙΚΗ, Παιδαγωγική Επιστήμονας, Σύμβουλος Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Απασχόλησης (Κ.Ε.Θ.Ι., Ηράκλειο Κρήτης)

Σας καλωσορίζω και εγώ με τη σειρά μου στο σημερινό συνέδριο. Στην ομιλία μου θα επικεντρωθώ τόσο στο εκπαιδευτικό σεμινάριο και την προσωπική μου εμπειρία όσο και στη συνεργασία που έχουμε με την anti-trafficking ομάδα που υπάρχει από το 2006 στο Ηράκλειο Κρήτης.

Η χώρα μας διεθνώς έχει χαρακτηριστεί ως χώρα που ανθεί η παράνομη διακίνηση και η εμπορία ατόμων, ιδιαίτερα των γυναικών, και αυτό κάνει αισθητή την ανάγκη της Πολιτείας να καταπολεμήσει το φαινόμενο αποτελεσματικά. Η προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης είναι προς όφελος όλης της ελληνικής κοινωνίας τόσο γενικά για τη σημασία της γυναικείας μετανάστευσης και τα ιδιαίτερα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι γυναίκες μέσα σε αυτή όσο και ειδικά για το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης εμπορίας ατόμων και ιδιαίτερα των γυναικών. Η θέση της αλλοδαπής γυναίκας μιας και αυτή έχει τον πρωταγωνιστικό ρόλο στο φαινόμενο αυτό, είναι ανασφαλής και αβέβαιη και αυτό την καθιστά εύκολο θύμα.

Στο εκπαιδευτικό σεμινάριο, που πραγματοποιήθηκε στις 4, 5 και 6 Ιουνίου του 2007 στο Ηράκλειο Κρήτης, συμμετείχαν 40 άτομα, στην πλειοψηφία τους γυναίκες, με ένα ποσοστό 25% περίπου ανδρών. Όσον αφορά στην προσέλευση, παρ' όλο που το τοπικό παράρτημα του Κ.Ε.Θ.Ι. Ηρακλείου κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια να ενημερωθούν και να προσκληθούν Δικαστές, Εισαγγελείς, Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα, Διεύθυνση Αλλοδαπών, οι συγκεκριμένες Υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν σε πολύ περιορισμένο βαθμό.

Η σύνθεση του ακροατηρίου ήταν στην πλειοψηφία του στελέχη Κοινωνικών Υπηρεσιών, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και άτομα που συμμετέχουν τακτικά σε εκδηλώσεις του Κ.Ε.Θ.Ι. Είναι άτομα ευαισθητοποιημένα στα θέματα ισότητας και σχέσεων των δύο φύλων και στηρίζουν ενεργά την προώθηση της ισότητας.

Όσον αφορά στη δημοσιότητα πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εκπαίδευση, στάλθηκαν δελτία τύπου σε τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς της Κρήτης, τοπικές εφημερίδες όλων των Νομών και δόθηκαν συνεντεύξεις στους τηλεοπτικούς σταθμούς, στα δελτία ειδήσεων και σε καθημερινές τηλεοπτικές εκπομπές.

Η αυθόρμητη προφορική αξιολόγηση των περισσότερων συμμετοχών των συμμετεχουσών ήταν εξαιρετικά θετική, μιας και για πρώτη φορά στην τοπική κοινωνία του Ηρακλείου προσφερόταν μια τέτοια εκπαίδευση.

Σε θεωρητικό επίπεδο αναπτύχθηκαν και αναλύθηκαν θεματικές ενότητες όσον αφορά στα χαρακτηριστικά του φαινομένου, στον ορισμό του, στις μορφές του, στον τρόπο με τον οποίο οι διακινητές ελέγχουν τα θύματά τους, στις ψυχολογικές επιπτώσεις των θυμάτων, στους μύθους και στις πραγματικότητες για το φαινόμενο, στην πρόληψη, στην προστασία των θυμάτων, στην ποινική δίωξη των δραστών και στο νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα.

Το μήνυμα που πήραμε ως διοργανωτές από τα άτομα που συμμετείχαν στο σεμινάριο αυτό είναι ότι υπάρχει ανάγκη για επιστημονική ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με το τι σημαίνει συμβουλευτική σε θύματα εμπορίας, ποια είναι τα βήματα συνειδητοποίησης του θύματος, πώς έρχεται η αποκατάσταση και ποιος είναι ο ρόλος του/της Συμβούλου, δηλαδή

τι επιπλέον πρέπει να ξέρω ως Σύμβουλος για να συνεργαστώ με το θύμα, δεδομένου ότι τα περισσότερα άτομα που συμμετείχαν στην εκπαίδευση εργάζονται ως Σύμβουλοι σε τοπικούς κοινωνικούς φορείς.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, έγινε δυνατή η γνωριμία μεταξύ των στελεχών και φορέων, έτσι ώστε να διευκολύνεται η πιθανή συνεργασία, η δικτύωση και η αλληλοπληροφόρηση μεταξύ επαγγελματιών υγείας, νομικών και στελεχών, που ασχολούνται με την υποστήριξη θυμάτων. Αυτό φαίνεται να είναι και η καλύτερη πρόληψη, γεγονός που αποτελούσε και στόχο του εκπαιδευτικού σεμιναρίου. Μάλιστα, είδαμε και κατά την εφαρμογή του πόσο καλά λειτούργησε λίγες ημέρες μετά την εκπαίδευση, όταν δεχτήκαμε -ως Κ.Ε.Θ.Ι.- τηλεφώνημα από την Κοινωνική Υπηρεσία του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου. Το άτομο αυτό συμμετείχε στην εκπαίδευση και μας ζήτησε να μεσολαβήσουμε για την παραπομπή αναγνωριζόμενου θύματος σωματεμπορίας στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης.

Θα αναφερθώ συνοπτικά στο φιλμ γιατί παράλληλα με αυτή τη θεωρητική παρουσίαση του φαινομένου προβλήθηκε και η ταινία με τίτλο «Λίλιαν για πάντα». Παρουσίαζε με πολύ επιτυχημένο τρόπο τη μελετημένη επιλογή των θυμάτων από τα κυκλώματα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, τη δεξιοτεχνία στον τρόπο προσέγγισης των θυμάτων, τον τρόπο εγκλωβισμού τους παρακρατώντας τα προσωπικά τους έγγραφα ώστε να μην μπορούν να αντιδράσουν και, τέλος, την απόγνωση των θυμάτων που μπορεί να οδηγήσει στην αυτοκτονία εφόσον, αν ζητήσουν βοήθεια από τις Αρχές, κινδυνεύουν να κατηγορηθούν ως παράνομα εισερχόμενα άτομα στην εκάστοτε χώρα.

Όσον αφορά στην προσωπική μου συμμετοχή στην εκπαίδευση, εκτός από τη σφαιρική και ολοκληρωμένη γνώση και πληροφόρηση για το φαινόμενο της σωματεμπορίας, μου αύξησε το ενδιαφέρον να ασχοληθώ περισσότερο με τεχνικές αναγνώρισης θυμάτων και τι σημαίνει τελικά βοήθεια και συμβουλευτική στα θύματα. Επίσης, ήταν άκρως σημαντικές οι παρακάτω διαπιστώσεις μέσα από όλη αυτή την εκπαιδευτική διαδικασία.

Αρχικά, η διάσταση του φύλου είναι εξαιρετικά αισθητή στο φαινόμενο της διεθνούς σωματεμπορίας. Επιπλέον, τα θύματα πωλούνται ως εμπόρευμα, χωρίς να έχουν ελεύθερη βούληση. Τρίτον, η κατάρριψη του μύθου για εμένα προσωπικά ότι θύματα εμπορίας πέφτουν όχι μόνο όσοι/-ες έχουν χαμηλό εκπαιδευτικό και βιοτικό επίπεδο, κάτι που γνωρίζω πολύ καλά από τη συμβουλευτική που κάνω σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας, αλλά δυναμικά όλοι οι άνθρωποι -εγώ, εσύ, η φίλη μου, η αδελφή μου και οποιαδήποτε γυναίκα- ανάλογα με τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στις εκάστοτε χώρες. Στη συνέχεια, τα διακινούμενα άτομα είναι θύματα που έχουν καταπατηθεί τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους και ως τέτοια θα πρέπει να αντιμετωπίζονται, όχι ως παράνομα

εισερχόμενα άτομα σε μια χώρα. Πέμπτον, η σημαντική διαφορά ανάμεσα στην παράνομη διακίνηση ατόμων και στο λαθρεμπόριο μεταναστών/-τριών. Ο/Η λαθρομετανάστης/-τρια επιθυμεί να περάσει τα σύνορα, ενώ το θύμα της παράνομης διακίνησης δεν έχει άλλη επιλογή. Τέλος, trafficking σημαίνει χρήμα, σημαίνει οργανωμένο έγκλημα.

Όσον αφορά στην εμπειρία του Παραρτήματος στο Ηράκλειο με θύματα trafficking, θα ήθελα να αναφέρω ότι το μοναδικό περιστατικό που έφτασε στην Υπηρεσία μας ήταν το 2004, με θύματα δύο γυναίκες ρουμανικής υπηκοότητας, 25 και 27 ετών. Οι γυναίκες αυτές, αφού κατόρθωσαν να διαφύγουν από το κύκλωμα σωματεμπόρων που τις είχαν φέρει στη χώρα, κατήγγειλαν στις Αρχές τις συνθήκες κράτησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσής τους, και το Κ.Ε.Θ.Ι. τους παρείχε νομική πληροφόρηση και συμβουλευτική από την τότε νομική Σύμβουλο.

Συνεχίζοντας, σχετικά με την κατάσταση στην Κρήτη και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο, λειτουργεί anti-trafficking ομάδα από το 2006. Στην αρχή λειτούργησε με έξι άτομα, ενώ αυτή τη στιγμή έχει τρία: δύο γυναίκες και έναν άνδρα. Τα θύματά σπάνια φτάνουν μόνα τους στην Αστυνομία. Συνήθως εντοπίζονται από ελέγχους που κάνει η Αστυνομία σε μέρη που ευδοκμεί το trafficking και οι πλέον συνηθισμένες μορφές που έχουν αντιμετωπίσει είναι σεξουαλική, εργασιακή και οικονομική εκμετάλλευση.

Το σπουδαιότερο και σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ομάδα είναι ότι στην Κρήτη δεν υπάρχει κάποια Μη Κυβερνητική Οργάνωση που να διαθέτει τις υποδομές και τους μηχανισμούς για να διαχειριστεί αυτές τις καταστάσεις και το δυσκολότερο είναι να προσπαθήσει να πείσει τις γυναίκες να σπάσουν τη σιωπή τους και να καταφέρουν να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη τους, μιας και η Αστυνομία για τις περισσότερες γυναίκες θύματα θεωρείται ως ο συνέταιρος του σωματέμπορου. Μεταξύ των απειλών που δέχονται είναι, παραδείγματος χάρη, να μην τολμήσουν ποτέ να ζητήσουν βοήθεια από την Αστυνομία, γιατί στα κυκλώματα εμπλέκονται και Αστυνομικοί.

Επιπλέον, δεν υπάρχει ξενώνας, ώστε να μπορούν οι γυναίκες να στεγάζονται. Πολλές φορές, σύμφωνα με την κυρία Δημητριάδου που είναι και Προϊσταμένη της ομάδας, φιλοξενούν οι ίδιοι οι Αστυνομικοί τα θύματα στα γραφεία τους. Τα θύματα κατασκηνώνουν εκεί ακόμα και για μια ολόκληρη εβδομάδα.

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ σε κάποια μέτρα για την καταπολέμηση του φαινομένου που προέκυψαν μέσα από τη συζήτηση με την κυρία Δημητριάδου, όσον αφορά στην πρόληψη, στην πληροφόρηση και ενημέρωση για την παράνομη διακίνηση των γυναικών τόσο στις χώρες προέλευσης όσο και στις χώρες προορισμού. Ειδικότερα, τα μέτρα αυτά συνίστανται στην ποινικοποίηση των πελατών ως συνυπεύθυνων για τη διαιώνιση του φαινομένου, στην καταπολέμηση των διακρίσεων και προκαταλήψεων κατά των γυναικών, στην καλύτερη

πρόσβαση τους στην εκπαίδευση και την εργασία, στη συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων, στα ίσα δικαιώματα απέναντι στο νόμο τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες, στην προστασία της αρχής ισότητας και της ελευθερίας κάθε ατόμου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην καταπολέμηση της φτώχειας των κρατών. Επίσης, θα αναφερθώ σε άλλες δύο προτάσεις - δε θα μιλήσω για όλες για να μην σας κουράζω: στην προστασία των θυμάτων, ανεξάρτητα αν συνεργάζονται στη διαδικασία δίωξης των δραστών, αφού αναγνωριστούν ως θύματα, γιατί μέχρι τώρα έχει διαπιστωθεί ότι αναγνωρίζονται ως τέτοια συνήθως τα άτομα που μαρτυρούν ή έχουν ενεργή συμμετοχή στην εξάρθρωση του κυκλώματος. Επίσης, θα ήθελα να προτείνω την ίδρυση χώρων υποδοχής θυμάτων που θα γίνεται η αναγνώριση με εκπαιδευμένες επαγγελματίες Συμβούλους, αλλά εκτός της Αστυνομίας. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε και εμείς. Στη συνέχεια θα μιλήσει ο κύριος Εσδράς για τη Μυτιλήνη γιατί δυστυχώς δεν μπόρεσε να έρθει η κυρία Ιωαννίδου από τη Μυτιλήνη. Αυτό που θα ήθελα εγώ να πω είναι ότι το «Lilian for ever» κυκλοφορεί σε αυτά τα καταστήματα που ενοικιάζουν DVD. Καλό είναι να το δει όποιος/-α δεν το έχει δει ήδη, σας το προτείνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Σχετικά με όσα αναφέρατε για το νόμο στην ομιλία σας, ότι δηλαδή η προστασία, οι ευεργετικές διατάξεις ισχύουν για το θύμα όταν αυτό συνεργαστεί, θα ήθελα να απαντήσω το εξής. Το θύμα δε χρειάζεται να δώσει ιδιαίτερες πληροφορίες. Μπορεί να πει κάποιος Γιώργος ότι τον οδήγησαν σε αυτό το σπίτι και λοιπά. Ακόμα και σε αυτό το επίπεδο νομίζω ότι λειτουργούν οι ευεργετικές διατάξεις του νόμου. Όμως, από την πλευρά του πελάτη -τό είπα και εγώ προηγουμένως- ο νόμος λέει ότι, αν αποδειχθεί τελικά ότι ήξερε, έχει πειθαρχικές διώξεις.

Η εμπειρία έδειξε ότι από το 2002 που ισχύει ο νόμος όχι μόνο δεν υπήρξε καταδίκη του πελάτη, αλλά ούτε καν μια παραπομπή. Αυτό σημαίνει κάτι. Όμως, επειδή είπαμε ότι το θέμα του πελάτη αφορά σε εμάς, εμείς οι ίδιοι θα πρέπει να σταματήσουμε να είμαστε πελάτες. Είναι απαραίτητο να το συνειδητοποιήσουμε γιατί δυστυχώς το να λέμε ότι ο πελάτης κάποια στιγμή θα συλληφθεί και άλλα παρόμοια, δε νομίζω ότι θα γίνει.

Στη συνέχεια, θα κάνω μια μικρή αναφορά για τη Μυτιλήνη που πραγματικά είναι κρίμα που δεν ήρθε η εισηγήτρια, διότι κύλησαν όλα πολύ καλά. Υπήρχε αρκετά μεγάλη συμμετοχή, ειδικότερα από τους τοπικούς παράγοντες. Ίσως ήταν, εκτός από την Κρήτη, το μοναδικό νησί που πήγαμε. Η Μυτιλήνη έχει μεγάλη σημασία γιατί είναι πολύ κοντά στα σύνορα με

την Τουρκία και πολλοί άνθρωποι έρχονται με τις βάρκες καθημερινά. Μάλιστα, τελευταία παρατηρούνται και άλλα φαινόμενα, όπως είναι η διακίνηση μωρών και άλλα παρόμοια.

Μέσα σε κάθε φορτίο -τα φορτία είναι πολυσυλλεκτικά- μπορεί να υπάρχουν αιτούντες ασύλου, λαθρομετανάστες, οικονομικοί μετανάστες, θύματα trafficking και οι ίδιοι οι διακινητές τους καμιά φορά. Όλοι/-ες αυτοί/-ές, δυστυχώς, επειδή δεν έχουν εκπαιδευμένους ανθρώπους εκεί που φτάνει η βάρκα, αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, κάτι που είναι λάθος. Ο καθένας χρειάζεται διαφορετική προσέγγιση και υπάρχει και ειδική νομοθεσία γι' αυτό.

Νομίζω ότι ειδικά κάποια νησιά, όπως η Μυτιλήνη, η Λέσβος, η Σάμος, χρειάζονται ειδική εκπαίδευση όχι μόνο σε θέματα trafficking, αλλά και σε θέματα ασύλου. Παρ' όλα αυτά, βεβαίως, νομίζω ότι έγινε κάποια προσπάθεια και πρόοδος στη Μυτιλήνη σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Θα ήθελα, πριν κλείσουμε, να ρωτήσω αν υπάρχει κάποια τοποθέτηση ή ερώτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Ο κύριος Κόμπλας έχει μια ερώτηση.

Ν. ΚΟΜΠΛΑΣ

Απλώς, με έχει προβληματίσει πάρα πολύ το ζήτημα που τίθεται για την αντιμετώπιση των πελατών. Επώθηκε στην αρχή ότι υπολογίζεται ότι ίσως είναι και 1.000.000 πελάτες. Μιλάμε, δηλαδή, για το ένα δέκατο του πληθυσμού.

Δ. ΕΣΔΡΑΣ

Αυτά είναι σύμφωνα με παλιές στατιστικές.

Ν. ΚΟΜΠΛΑΣ

Ναι, παλιές. Τέλος πάντων, μπορεί να είναι και το 1/4 του ανδρικού πληθυσμού. Νομίζω

ότι αυτά τα ζητήματα πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε με μεγαλύτερη προσοχή, να εξετάσουμε τα βαθύτερα αίτια, γιατί εγώ πάντα εκεί πιστεύω ότι πρέπει να ανατρέχουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Κύριε Κόμπλα, αυτό είναι πρόβλημα όλου του κόσμου. Βρεθήκαμε στη Μαδρίτη για ένα άλλο συνέδριο και μας έκανε εντύπωση μια αφίσα που υπήρχε εκεί και έγραφε: «Εφόσον εσύ πληρώνεις, το πρόβλημα υπάρχει». Επομένως, είναι παγκόσμιο το φαινόμενο.

Ν. ΚΟΜΠΛΑΣ

Ναι, αυτό είναι αυτονόητο. Απλώς, εγώ πηγαίνω λίγο πιο βαθιά. Νομίζω ότι η εμπορευματοποίηση των διαπροσωπικών σχέσεων, η έντονη ατομικοποίηση, η σχέση που έχουμε αποκτήσει με την τηλεόραση και οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων αποτελούν τις βαθύτερες αιτίες τέτοιων φαινομένων. Όταν, δηλαδή, κάποιος θεωρεί ότι ο μόνος τρόπος να αποκτήσεις κοινωνική συναναστροφή και σεξουαλική ικανοποίηση είναι να τις αγοράσεις, τέτοια φαινόμενα είναι δύσκολο να εκλείψουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Μα γι' αυτό χρειάζεται εκπαίδευση και στα σχολεία, όπως ήδη ανέφερε ο κύριος Εσδράς. Το Κ.Ε.Θ.Ι. μέσω ενός άλλου μεγάλου Προγράμματος, του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. «Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων» παρέχει αυτή την εκπαίδευση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές/-τριες, εντάσσοντας τη διάσταση της ισότητας των φύλων στα σχολεία.

Ν. ΚΟΜΠΛΑΣ

Αν μου επιτρέψετε, θα ήθελα να εκφράσω τις σκέψεις μου. Αν δεν ανατραπεί αυτή η πορεία της κοινωνίας, της εμπορευματοποίησης των πάντων, είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστούν τέτοιου είδους ζητήματα μόνο με κατασταλτικά μέτρα. Είναι όπως η αντιμετώπιση του φαινομένου της χρήσης ναρκωτικών. Τόσα χρόνια που τιμωρούνται οι χρήστες και οι χρήστριες έχει ανατραπεί το φαινόμενο; Δηλαδή, να αγοράζεις λίγα δράμια ευτυχίας, να πωλείται η ευτυχία. Αυτό που ζούμε σήμερα τα έχει αναφέρει και ο Ελύτης στο «Άξιον Εστί».

Νομίζω ότι πρέπει να θέτουμε αιτήματα αλλαγής της κοινωνίας μας, ώστε να ανατραπούν αυτές οι σχέσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπόφευκτα, όσα μέτρα καταστολής και αν ληφθούν, τα προβλήματα θα συνεχίζουν να υφίστανται.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε, κύριε Κόμπλα. Υπάρχει κάτι άλλο; Παρακαλώ. Είναι η κυρία που δεν έχει μιλήσει. Απλώς, δεν μπορώ να δεχτώ άλλες ερωτήσεις εκτός από αυτές τις δύο, γιατί υπάρχει πίεση χρόνου.

Ν. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Αντιπρόεδρος του Β' Διαμερίσματος του Δήμου της Αθήνας

Κυρία Βλαχογιάννη, συγνώμη που πήρα το λόγο. Λέγομαι Νικολέττα Σπηλιοπούλου, είμαι Αντιπρόεδρος του Β' Διαμερίσματος του Δήμου της Αθήνας, εκλέγομαι για πέμπτη τετραετία στη γειτονιά μου. Έχω παρακολουθήσει γενικά πάρα πολλές συζητήσεις και στο Plaza Hotel και απλώς θα ήθελα να πω λίγα λόγια.

Μιλάμε πάντα με ευκολία για τις γυναίκες που προέρχονται από τις Ανατολικές Χώρες ή από τον Τρίτο Κόσμο. Όμως, συμβαίνουν και στην πατρίδα μας από πατριώτες σε πατριώτισσες μολονότι δε θέλουμε να το συζητάμε. Πιστεύω ότι υπάρχουν πάρα πολλές Ελληνίδες κοπέλες και γυναίκες που βιώνουν δυσάρεστες καταστάσεις και δύσκολα τις καταγγέλλουμε εμείς οι ίδιοι/-ες.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Προφανώς μιλάτε για ενδοοικογενειακή βία.

Ν. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Όχι μόνο, αναφέρομαι και σε θέματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης σε κοπέλες της χώρας μας από τους ίδιους τους συμπατριώτες μας. Εγώ πιστεύω ότι αυτό συμβαίνει, αλλά το αποκρύπτουμε με τον τρόπο μας. Το έχω καταλάβει από συζητήσεις που έχω κάνει τόσο με κατοίκους της γειτονιάς μου όσο και με τον υπόλοιπο κόσμο. Αναμφισβήτητα, θα πρέπει να αποβάλουμε τα ταμπού και να αποκαλύψουμε όλα όσα λαμβάνουν χώρα ακόμα και από τους συμπατριώτες μας. Η βία είναι βία από όπου και αν προέρχεται. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Δ. ΕΣΔΡΑΣ)

Πάντως, αν έχετε στοιχεία, θα θέλαμε πολύ να τα δούμε.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ

Διεξάγοντας έρευνα για το trafficking με τους/τις συναδέλφους και συνεργάτες/-ιδες,

απευθυνθήκαμε στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - νομίζω έχει αλλάξει πλέον και λέγεται Υπουργείο Εσωτερικών. Είναι πάρα πολύ ενδιαφέροντα τα στοιχεία που υπάρχουν εκεί - αναφέρθηκε κάποιος προηγουμένως σε αυτά. Οποιος θέλει να προβεί σε συγκριτική παρατήρηση, θα διαπιστώσει ότι μειώνονται τα θύματα με τον νόμο. Δείχνει ότι οι πελάτες μειώνονται, αλλά τα κέρδη παραμένουν ίδια. Δε θα ήθελα να πω κάτι άλλο. Απλώς, είναι αφορμή για περαιτέρω σχόλια και σκέψεις. Ευχαριστούμε πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ)

Ευχαριστούμε και εμείς. Θα ήθελα να κλείσω λέγοντας ότι -ως συμπεράσματα αυτού του τελικού Συνεδρίου- όπου πήγαμε, βάλαμε ένα λιθαράκι για την αντιμετώπιση του τόσο δύσκολου θέματος της διεθνικής σωματεμπορίας. Αυτό φάνηκε από τη σημερινή συνεδρία και από τις κυρίες και τους κυρίους ομιλητές/-τριες. Τους ευχαριστούμε πολύ.

Επίσης, θα ήθελα να αναφέρω ότι ο καθένας και η καθεμία από εμάς, όπου και αν βρίσκεται, μπορεί να συνεχίσει να αγωνίζεται, ώστε κάθε πολίτης, κάθε άνθρωπος να απολαμβάνει την ελευθερία και να διατηρεί την αξιοπρέπειά του.

Θα ευχαριστήσω ιδιαίτερες τις κυρίες που ήρθαν από το εξωτερικό, όλους και όλες εσάς που με τόση υπομονή μας παρακολουθήσατε, τις ομιλήτριες και τους ομιλητές μας, τους/τις μεταφραστές/-τριες μας και βέβαια τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας. Θα μου επιτρέψετε, περισσότερο από όλους, να ευχαριστήσω τους συνεργάτες και τις συνεργάτιδες μου, οι οποίοι και οι οποίες κόπιασαν πάρα πολύ για να οργανώσουν αυτό το Συνέδριο. Σας ευχαριστώ πολύ. Καλό Πάσχα και υγεία.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

ΑΘΗΝΑ:

Χηρ. Τραπεζών 51 & Βουλιαγμένης, 106 81 Αθήνα
τηλ.: 210 36 08 000, fax: 210 31 96 079
e-mail: kethi@kethi.gr

Έδρα: Μουσίου 2, Πάτρα, 105 55 Αθήνα

ΒΟΛΟΣ:

Ανδραγαθός 170, 262 21 Βόλος
τηλ.: 24210 78 218-9, fax: 24210 78 219
e-mail: info@volos.kethi.gr

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Σιγγυρού 30, 546 30 Θεσσαλονίκη
τηλ.: 2310 517 959, fax: 2310 514 071
e-mail: info@thess.kethi.gr

ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Θημάς 18Α, 71 201 Ηράκλειο Κρήτης
τηλ.: 2810 341 367, fax: 2810 343 776
e-mail: info@iraklio.kethi.gr

ΚΑΛΑΜΑΤΑ:

Ψωμί 1, 241 00 Καλαμάτα
τηλ.: 27210 99380, fax: 27210 80382
e-mail: info.syw@kalamata.kethi.gr

ΚΟΜΟΤΗΝΗ:

Σπλινας Χυθείας 13, 691 00 Κομοτηνή
τηλ.: 25310 84569, fax: 25310 84569
e-mail: syy_komotini@kethi.gr

ΠΑΤΡΑ:

Κουκορή 101B, 262 21 Πάτρα
τηλ.: 2610 620 029, fax: 2610 620 803
e-mail: info@patra.kethi.gr

ΠΡΕΒΕΖΑ:

Απόδου Βάρβαρη 3, 266 00 Πρέβεζα
τηλ.: 26630 83213, fax: 26630 86214
e-mail: syv@preveza.kethi.gr

web site: www.kethi.gr

